

2/2023

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE
FEBRUAR – SVEČAN

Celjski sejem

17.-19. MAREC 2023

Dnevi lovstva

Strokovni sejem lovske opreme

Vse za **LOV**
in PROSTI
čas

PRODAJALNA in SPLETNA TRGOVINA

info@hubro.si

+386 41 220 288

Dobja vas 16 a

Ravne na Koroškem

Deerhunter

Razprodaja v spletni in fizični trgovini

» Termalna optika

» Škornji

» Dodatki

» Hlače

» Srajce

» Flisi

do
-50%

VUTE
PUŠKARSTVO

Puškarstvo Vute | Kremplova ulica 2, 2000 Maribor | lovskaoprema.si | info@lovskaoprema.si | Tel: 059 108 495

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko
kinologijo in varstvo narave
Letnik CVI., št. 2
februar – svečan

Lovlec je z odločbo Ministrstva za
kulturo RS, št. 61510-129-2009/8,
od 6. 7. 2011 vpisan v razvid
medijev pod zap. št. 1633.

ISSN 0024-7014

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Župančičeva ulica 9, 1000 Ljubljana
TRR: SI56 0201 0001 5687 097 (NLB, d. d.)
ID za DDV: SI 23864516

Priprava in tisk
Tiskarna Evrografis, d. o. o., Maribor
Poština je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

Odgovorna urednica:

Jasna Kovačič Siuka

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik: dr. Arpad Köveš
Marjan Gselman, Jurij Lampe,
dr. Boštjan Pokornj, Marko Rajkovič,
Ivan Kuljaj

Lektorica in korektorica:

Marjetka Šivic

Tehnični urednik: Milan Samar

Tajnik uredništva: Andrej Miklavčič

Lovlec izhaja v začetku vsakega meseca,
razen poletne številke 7–8, ki je združena
in izide v začetku julija.

Ta številka je izšla v 22.000 izvodih.

Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC

obdavčeno po 5% stopnji.

Besedila za objavo v reviji Lovlec pošljite
na e-naslov lovlec@lovska-zveza.si v
Wordovem dokumentu, podpisane in
žigosane uradne dopise pa skenirane ali
po navadni pošti. Fotografije sprejemamo
prav tako po e-pošti v formatu jpg, in
sicer v nezmanjšani resoluciji.

Fotografije, ki se ukvarjajo z naravoslovno
fotografijo, lahko svoje fotografije,
namenjene za banko fotografij revije
Lovlec ter Zlatorogove in Strokovne
knjižnice, pošljejo po vnaprejšnjem
dogovoru po katerem od elektronskih
transferjev.

Avtorji s tem, ko pošljejo fotografije v
uredništvo, soglašajo z obdelavo fotografij
pred objavo v reviji Lovlec oziroma
Zlatorogovi ali Strokovni knjižnici.

Uredništvo glasila Lovlec
Župančičeva ulica 9, 1000 Ljubljana
e-naslov: lovlec@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Glasilo Lovlec na spletu:
<http://www.lovska-zveza.si>
zavihek Glasilo Lovlec

Foto: Michael Migos

IZ VSEBINE:

S. F. Kropce:	Korak naprej	56
L. Bradač:	Predsednikov pogled	57
ZAPISANO, IZBRANO, PREBRANO ...		58
LOVSTVO		60
M. Hafner:	Krmišča za divjad obiskujejo živali številnih vrst	62
DREVESNE VRSTE		64
M. Kišek Vovk:	Rumeni in rdeči dren	64
LOVSKA OPREMA		67
G. Hodnik:	Palica za čiščenje iz ogljikovih vlaken Tipton Carbon Deluxe	67
PO LOVSKEM SVETU		70
J. Weber:	LD Babno Polje in LD Tetrijeb Čabar organizirali drugi Lov dveh dežel	70
V. Rifel:	Utrinek z lova v južni Afriki	71
NA KRATKO IZ TUJEGA TISKA ...		73
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		74
S. Prezeli:	Nabiralka smole	74
LOVSKO PESNIŠTVO		78
A. Polič:	Volkova	78
LOVSKA ORGANIZACIJA		79
F. Rotar:	16. Praznik koroške lovske kulture in 20-letnica območne Koroške LZ	79
R. Vodopivec:	Od lovcev za lovce	81
B. Orlič:	Lovski tabor LZ Koper 2022	81
R. Kobal:	Lovski dan v Senožečah	82
F. Rotar:	Ob 75-letnici razvili nov družinski prapor	83
Celjski sejem d. d.:	Vsi na Dneve lovstva na Celjski sejem	84
JUBILANTI		85
MLADI IN LOVSTVO		86
T. Vidmar Kenda:	Dan slovenskega športa in srečanje z lovci	86
M. Kišek Vovk:	Divji prašič	87
LOVSKA KRIŽANKA		88
LOVSKI OPRTNIK		89
V. Šuligoj:	Jaga treh lovskih družin	89
F. Rotar:	Koroški polharji prebujeni	90
S. Gabrijel:	Obiskali smo otroke pokojnega lovca Sandija Primca	90
J. Weber:	Alojz Štekar postal častni član LD Babno Polje	91
M. Mali:	Častitljiva življenjska jubileja	91
M. Koritnik:	Po dveh letih spet lov z občani	91
T. Hrovat:	Obisk prijateljev solovcev ob 90. jubileju člana LD Sabotin	92
J. Marhl:	Bobrov sadni priboljšek	92
F. Krivec:	Reševanje srnina mladiča	93
M. Toš:	Dejan Kapš tudi po več kot petih letih ni pozabljen	93
F. Ekar:	Kaj pa lovsko kolesarjenje?	94
Optics Trade:	Predstavljamo: strelni daljnogled Burris Four Xe	94
M. Toš:	Kuštravi paglavci in divji lovci ...	95
I. Kuljaj:	Lovci - vinarji: Jože Pečarič - Joža	95
V SPOMIN		96
LOVSKA KINOLOGIJA		97
J. Šivc:	Jubilejna, 30. DTVD - CACT	97
D. Zemljčič:	VUP ptičarjev – Memorial Vladimirja Pfeiferja	98
V. Likar:	PNZ goničev in brak-jazbečarjev v LD Vojkovo - Podnanos	99
L. Fabiani:	Mednarodna vsestranska tekma (VUP) jazbečarjev za Pokal Istre	100
V. Likar:	PNZ in UP šarivcev, PNZ prinašalcev ter mladinska in vzrejna preizkušnja prepelčarjev	102
KZS:	Predvidena legla lovske psov	102

SLIKA NA NASLOVNICI:

Divji prašič (*Sus scrofa*)

Foto: Michael Migos

Na računalnik natisnjene prispevke pošiljajte na elektronski naslov lovlec@lovska-zveza.si. Poslanih prispevkov in fotografij ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljavanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi. Mnenje avtorjev ni tudi nujno mnenje uredništva in Lovske zveze Slovenije. Uredništvo se je potrudilo, da bi našlo vse imetnike avtorskih pravic. Če mu kljub trudu to morda ni v celoti uspelo, avtorje prosimo, naj stopijo v stik z uredništvom. Morebitni priloženi letaki niso povezani z uredniško politiko Lovca in niso publikacije, ki bi jih izdala Lovska zveza Slovenije ali uredniški odbor. Za njihovo vsebino odgovarja naročnik storitve (oglaševalci).

LOVNE DOBE:

Ur. list, št. 101/17, 9. 2004
in št. 81/14, 11. 2014

Srna

srnjak, lanščak:

1. 5. – 31. 10.

srna, mladiči obeh spolov:

1. 9. – 31. 12.

mladiča:

1. 5. – 31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8. – 31. 12.

košuta:

1. 9. – 31. 12.

teleta:

1. 9. – 31. 1.

junica, lanščak:

1. 7. – 31. 1.

Damjak

damjak:

16. 8. – 31. 12.

košuta:

1. 9. – 31. 12.

teleta:

1. 9. – 31. 1.

junica, lanščak:

1. 7. – 31. 1.

Muflon

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8. – 28. 2.

ovca:

1. 8. – 31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8. – 31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8. – 31. 12.

Divji prašič

merjasec:

1. 1. – 31. 12.

svinja:

1. 7. – 31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1. – 31. 12.

Poljski zajec

1. 10. – 15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica

1. 11. – 28. 2.

Jazbec

1. 8. – 31. 12.

Lisica

1. 7. – 15. 3.

Šakal

1. 7. – 15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8. – 31. 3.

Navadni polh

1. 10. – 30. 11.

Alpski svizec

1. 9. – 30. 10.

Pižmovka

1. 1. – 31. 12.

Nutrija

1. 1. – 31. 12.

Fazan

1. 9. – 28. 2.

Poljska jerebica (gojena)

1. 9. – 15. 11.

Raca mlakarica

1. 9. – 15. 1.

Šoja

1. 8. – 28. 2.

Sraka

1. 8. – 28. 2.

Šiva vrana

1. 8. – 28. 2.

Medved in volk

Po veljavni Pravilniku in Odločbi o odvzemu
osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in
volka (*Canis lupus*) iz narave

Korak naprej

Doc. dr. Srečko Felix Krobe, podpredsednik LZS, odgovoren za delo Strokovne službe, in predsednik Komisije za lovskočuvajsko službo

strani pa moramo pogledati v preteklost in nadaljevati pot v skladu s svojimi cilji.

Nekoliko zapleten začetek, ampak takšno je bistvo našega delovanja. In kje smo? To nam, bralcem, povesta vsakomesečni uvodnik v Lovcu in Predsednikov pogled, vse pa podkrepi nadaljnja pestra vsebina našega glasila Lovec. Tudi sam se bom malo ozrl nazaj in v prihodnost na enem izmed pomembnih področij našega delovanja, to je področje lovskih čuvajev. Tudi pri tem smo naredili korak naprej, ki pa jih moramo nadaljevati. Če se ozrem nazaj, v leto 2014, lahko vse dosedanje korake ocenim za zelo dobre, napredne, vendar še vedno ne na zadostnem nivoju. Dosegli smo stanje, za katerega lahko rečem, da smo na tem področju zadovoljili zakonsko obveznost glede organizacije lovskočuvajske službe v lovskih družinah. Nismo pa dosegli še prave vsebine. Ugotovitev ne velja za vse upravljavke lovišč. Žal sta obe skrajnosti: ena, ki je vzorno urejena, in druga, ki je zgolj na formalni ravni. Naj svojo trditev nekoliko utemeljim.

Leta 2014 smo se pri praktičnem delu izpita za lovskega čuvaja zadovoljili s seminarsko nalogo, ki je bila poljubnega naslova s področja lovstva, napisana na roko. Namen je bil, da kandidate za lovske čuvaje začnemo opismenjevati, kot bi rekel po domače. Z leti se je kakovost seminarskih nalog večala in prišli smo na zelo visoko stopnjo kakovosti napisanih seminarskih nalog, za katere so predpisani standardi kot za seminarsko delo na fakultetah (najmanj 15 strani, struktura IMRAD ...). V skladu s sklepom obeh komisij (Komisija za lovskočuvajsko izpiti in Komisija za lovskočuvajsko službo) morajo kandidati izdelati seminarsko nalogo z enakim naslovom: Kvalitativna analiza lovskočuvajske službe v lastni lovski družini. Z izdelanimi seminarskimi nalogami pridobimo sliko urejenosti lovskočuvajske službe na celotnem območju. Skupna analiza vseh nalog bo predstavljena v diplomski nalogi študentke - lovke na eni izmed slovenskih fakultet.

S takšnim pristopom kandidati za lovske čuvaje opravijo analizo službe v lastni lovski družini in ugotavljajo odstopanje od določb posameznih področnih predpisov. Zapisati moram, da je slika zelo raznolika. Srečali smo se s primeri, ko kandidati sploh niso dobili na vpogled poročil lovskih čuvajev z izgovorom vodstva, da so poročila lovskih čuvajev uradna skrivnost in ob tem vodilni

najdejo še veliko drugih izgovorov. Rečem lahko le, da je takšno razmišljanje nesprejemljivo.

Ugotavljam tudi, da se v praksi ne loči pojma lovski čuvaj od lovca, ki ima opravljen izpit za lovskega čuvaja in ne opravlja lovskočuvajske službe. Skratka, zanimivo. Ugotovitve bodo opisane v posebnem prispevku našega glasila.

V drugi polovici leta 2022 sta bila dva tečaja za pridobitev naziva lovski čuvaj, in sicer v Ljubljani in Postojni. V Ljubljani je bilo 74 prijavljenih kandidatov, v Postojni 90. Lahko bi rekel, da je bila to zelo dobra generacija, mlajša, z različno stopnjo izobrazbe (tudi nekaj kandidat in kandidatov z doktoratom, magisterijem znanosti). Neuspešnih je bilo izredno malo (19 popravnih). Vsi popravni izpiti so iz posameznih vsebinskih sklopov in doslej nihče nima celotnega popravnega iz vseh predmetov. Tak trend zaznavamo v zadnjih dveh letih. Res je tudi, da je vsako leto nekaj osipa glede na število prijavljenih (do 10 %).

V letu 2022 so potekala tudi obnovitvena usposabljanja za lovske čuvaje, in sicer na daljavo, v drugi polovici leta pa tudi fizično. Obnovitvena usposabljanja na daljavo ostajajo še naprej, s tem, da se teme menjavajo po sklepu komisije glede na aktualne zadeve na področju lovskočuvajske službe. Fizično pa so potekala obnovitvena usposabljanja v območnih zvezah, kjer živi ris. Vsebinska je bila podana z vidika projekta LIFE LYNX, s poudarkom na ravnanju lovcev glede preprečevanja in odkrivanja nezakonitega lova (342. in 344. člen Kazenskega zakonika Republike Slovenije), ogleda kraja najdbe in vloge lovskega čuvaja s poudarkom na sodelovanju s policijo in lovsko inšpekcijo. Na omenjenih dopolnilnih usposabljanjih so bili tudi starešine in gospodarji.

Letos bo komisija ponovno razpisala izobraževanje za lovske čuvaje v usposobljenih članicah in glede na vloge tudi izbrala usposobljeno članico za izvedbo tečaja. Prav tako bomo fizično organizirali dopolnilna usposabljanja na območjih tistih usposobljenih članic, ki niso bile zajete v okviru projekta LIFE LYNX, o čemer bodo članice obveščene, obvestilo pa bo objavljeno tudi na spletni strani Lovske zveze Slovenije (LZS). Vsebinska bo podobna, vendar jo bodo izpeljali strokovnjaki, ki delujejo na takih območjih (vključenost območnih kriminalistov, zadožbenih za področje odkrivanja in pregona kaznivih dejanj s področja nezakonitega lova in podobno).

Naj se vrnem k naslovu. Naredimo korak naprej. Naredimo korak naprej k razumevanju lovskočuvajske službe v lovskih družinah. Dajmo vsebino lovskočuvajski službi in spremenimo odnos do nje. Kakšna naj bo vsebina, smo zapisali in pišemo na članski spletni strani LZS pod zavijkom Lovskočuvajska služba. Lovski čuvaji imajo veliko znanja in skupaj s člani lovskih družin lahko dosežemo več, izboljšamo komunikacijo in sodelovanje z vsemi deležniki na območju lovišča. Izkoristimo potencial lovskega čuvaja in slehernega člana lovske družine. Posledično bomo imeli več časa za delo v lovišču in ga manj porabili za razne naroke na sodiščih.

»Naredimo korak naprej. Naredimo korak naprej k razumevanju lovskočuvajske službe v lovskih družinah. Dajmo vsebino lovskočuvajski službi in spremenimo odnos do nje.«

Predsednikov pogled

V prvih dneh januarja smo končno dočakali sestanek z Urošem Brežanom, ministrom za okolje in prostor. Na Ministrstvu za okolje in prostor (MOP) naju je sprejel skupaj s svojima sodelavkama. Sestanka se je udeležil tudi podpredsednik FACE Srečko Žerjav, ker sedaj veliko aktivnosti na področju upravljanja z zavarovanimi vrstami poteka prek evropske organizacije lovcev oziroma v evropskem parlamentu. Če na kratko povzamem vsebino sestanka, lahko zapišem, da je minister pripravljen in želi sodelovati z lovci. Kljub njegovi dobri volji pa žal izkušnje iz prejšnjih let kažejo, da četudi je minister pripravljen, se na samem ministrstvu pojavijo ovire. Zato ne verjamem, da se bo veliko spremenilo.

Mag. Lado Bradač,
predsednik Lovske zveze
Slovenije

Vsekakor se bom trudil, da bi naredili spremembe na področju voženj z motornimi vozili v naravnem okolju. Pripravljeni smo pomagati in prispevati z delom lovskih čuvajev. Pred tem so nujne sistemske spremembe in spremembe predpisov. Pozivi k spremembam prihajajo iz lovskih vrst pa tudi iz osemnajstih občin in iz Državnega sveta. Žal zaradi stanja in verjetno smešno nizkih kazni prihajajo k nam na izlete v naravo motokrosisti iz tujine.

Pri upravljanju z zavarovanimi vrstami se kljub sodbi upravnega sodišča ni nič spremenilo oziroma ni zaznati nobenih aktivnosti, da bi se to stanje enkrat sistematično uredilo in ne bo odvisno od trenutne politične volje. Postaviti bi morali jasne cilje in jim slediti. Minister je sicer obljubil ustanovitev delovne skupine, a doslej nismo našli dolgoročnih rešitev. Zato poslušamo o odškodninah, ki jih izplačujejo z enoletno zamudo in kmetje se jezijo. Sprašujejo se, kje končajo sredstva, namenjena za upravljanje z zvermi. Zanima jih, ali končajo le v raznih projektih. Kaj torej dobijo ljudje, ki živijo na območjih z vse večjo prisotnostjo zveri? Trdijo, da je sistem zastavljen tako, da dobijo le del odškodnine za škodo, ki jim jo povzročijo zveri. Tako je bilo v Triglavskem narodnem parku (TNP), kjer sem se v januarju udeležil seje sveta in kjer se pojavljajo podobne težave. Ker o tem poslušamo že leta, si upam trditi, da se jih ne rešuje dovolj učinkovito. Ko se ljudje dovolj razjezijo, po navadi sledijo aktivnosti. Na MOP so v preteklosti celo spremenili lovski zakon in se tako skušali izogniti plačevanju dela odškodnin. Tudi v tem primeru jih je sodišče postavilo na realna tla. Seveda je odnos do te problematike v sosednjih državah drugačen. Nočem za vzor postavljati Avstrije, ki meji na TNP, vendar tam nimajo tovrstnih težav!

Na srečanjih je vselej zanimivo poslušati predstavnike germanskih držav, pa tudi iz sosednje Hrvaške prihajajo vesti o težavah z volkovi v mestu Šibenik in njegovi okolici. Vse pogostejša so srečanja, ki ljudi spravljajo v stisko. V iskanju hrane so volkovi že dosegli mesto, eden izmed njih je v šibeniški četrti Ražine poginil v trčenju vozil. Posneli so jih že vsepovsod, postajajo pa tudi vedno manj zadržani in boječi. Italijanski parlament, na primer, se je odločil za spremembe zakonodaje. Lovcem nalagajo dodatne obveznosti pri omejevanju prisotnosti divjadi, predvsem divjih

prašičev, ki se že veliko let prepogosto približujejo naseljem in kvarijo obdelane površine. S spremembami želijo razširiti lovsko območje, dovoliti lovcem, da se odpravijo tudi na naseljena območja ter omogočiti prodajo oziroma uživanje plena. Tudi pri nas se že kar nekaj časa snuje spremembe na področju lovske zakonodaje. Na to temo sem bil večkrat na sestankih na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Ko bo čas, bomo spremembe podrobneje predstavili v reviji Lovec.

Ponovno vas želim opozoriti, da so trenutno v javni razpravi spremembe Pravil Lovske zveze Slovenije (LZS). Predlog spremembe Pravil je pripravila Komisija za organizacijska in pravna vprašanja in Upravni odbor je sprejel odločitev, da celoten predlog pošljemo v javno razpravo ter na podlagi prejetih pripomb sprejmemo vse spremembe. V načrtu je širitev področja delovanja LZS in pridobitev novih področij delovanja v javnem interesu. Začetek leta je prinesel tudi premik na področju delovanja Strokovne službe LZS. Posodobili in uredili smo arhiv ter naredili načrt za prehod na elektronsko poslovanje in načrtujemo, da bi ga letos – ob pomoči Ministrstva za javno upravo – tudi zaključili.

Ker prvi postopek prodaje Zlatorogove zgradbe na Župančičevi 9 ni uspel, smo razpisali postopek javnega zbiranja ponudb; dajanje ponudb ni omejeno z izhodiščno ponudbeno ceno. Organizator bo v navzočnosti prodajalca pravočasno prispele ponudbe javno odpiral 7. aprila 2023 ob 10. uri. Javna dražba bo 14. aprila 2023 ob 12. uri na sedežu LZS. Na njej lahko sodeluje tisti, ki je v predhodnem postopku javnega zbiranja ponudb dal pravočasno in popolno zavezujočo ponudbo ter je pravočasno vplačal varščino. Dokončno odločitev bo glede na prispele ponudbe verjetno moral sprejeti Občni zbor LZS.

V prostorih Zlatorogove vile deluje oziroma ima svoj sedež Fotoklub Diana, ki je bil ustanovljen leta 1972 na pobudo nekaterih članov LZS. Letos praznujejo zavidljivih petdeset let delovanja. Priložnostna slovesnost je bila 19. januarja na sedežu LZS. Člani so pripravili razstavo motivov iz narave, ki je v razstavnem prostoru LZS na Župančičevi 9 predstavila trideset fotografij, ki bodo na ogled vse do marca. Vabljeni, da si jih ogledate.

Vsako leto organiziramo krvodajalsko akcijo in tudi letos jo bomo. Ker so bile v Sloveniji januarja zaloge krvi velike, smo se dogovorili, da bomo lovsko krvodajalsko akcijo predstavili oziroma jo začeli izvajati po 1. februarju in ne 20. januarja, kot smo načrtovali. Tudi letos vas prosim, da se je udeležite v čim večjem številu.

Približujejo se Dnevi lovstva na Celjskem sejmu in veliko aktivnosti poteka na tem področju. Skušali bomo zagotoviti mednarodno udeležbo. Dnevi lovstva bodo potekali od 17. do 19. marca in bodo med drugim v povezavi s čebelarškim in ribiškim delom sejma.

Foto: Miha Krolj

KOMU PRIPADAJO OGROMNE STOPINJE ŠAP V GOZDU NAD RUŠAMI

Www.24ur.com, 4. 12. 2022 (Tina Švajger), in www.maribor24.si/lokalno/, 4. 12. 2022 (Uredništvo) – V gozdu nad Rušami se očitno znova potepa medved. Pohodnik je v snegu zabeležil stopinje ogromnih šap in lovci so potrdili, da pripadajo medvedu. Domačine pa čudi, da se zver prebujala v tem času. Je mogoče, da na zimski spanec te živali vplivajo milejše zime? Informacija se je hitro razširila med prebivalci omenjenega območja in menijo, da morajo biti ob aktivnostih v gozdovih previdnejši. Lovska družina (LD) Ruše budno spremlja dogajanje v gozdovih ob vznožju Pohorja. »Mi smo bili prisotni v gozdu, ampak dokazov o prisotnosti medveda v gozdu nimamo,« je za 24ur povedal Ivan Žižek iz LD Ruše. To sicer ni prvič, ko naj bi na Pohorju opazili medveda, katerega pojav je v teh krajih sicer redek, ni pa prvi. Približno pred letom smo poročali, da naj bi se medved s Pohorja znašel v Halozah, kjer ga je nato eden izmed lovcev tudi ustrelil. Predsednik Lavske zveze Maribor Marjan Gselman je pred nedavnim za Maribor24.

si opozoril na previdnost pri morebitnem srečanju z medvedom. Kot je pojasnil, je pomembno, da se ob srečanju z medvedom ne vedemo kot napadalec in ne prekoračimo tolerančne razdalje. Izogibati se je treba tudi hitrim gibom in nase opozoriti s hrupom. Zelo je priporočljivo imeti pse na povodcu.

POZIMI ŽIVALI ZA GIBANJE PORABIJO VEČ ENERGIJE

STA in www.n1info.si/novice/, 12. 12. 2022 – Kot so sporočili iz javnega zavoda Triglavski narodni park (TNP), je zima čas, ko narava potrebuje še več poslušnosti obiskovalcev. V visoki snežni odeji lahko divjad pri enem premiku porabi toliko energije, kot bi je sicer v sedmih ali desetih dneh. Divji petelin, ki lahko pozimi tudi en teden preživi na istem drevesu, pa ob sončnem dnevu, ko pokljuko po navadi obišče največ ljudi, v povprečju leti petkrat več. Znotraj TNP so določena mirna območja, ki najbolj redkim in zavarovanim vrstam zagotavljajo več miru. Obiskovalci morajo biti, glede na napotke, v bližini mirnih območij še bolj skrbni do njihovih prebivalcev. Tako je treba mirna območja zaobiti v tišini in čim prej po urejenih planinskih poteh.

KAJ IMA BOBER OPRAVITI S PODNEBNIMI SPREMEBAMI

MMC RTV SLO, 12. 12. 2022 (Meta Ornik) – Pred nedavnim so na območju Slovenije in Hrvaške opravili javnomnenjsko raziskavo, ki je vključevala različne ciljne skupine, od splošne javnosti do upravljavcev in lastnikov zemljišč. Ob tem so ugotovili, da bobre kot vrsto na splošno precej slabo poznamo. Skoraj 80 odstotkov vprašanih namreč ni vedelo, da je bober izključno rastlinojed. Mnogi so bili prepričani, da se prehranjuje tudi z ribami. »Bober, ki je drugi največji glodavec na svetu, je namreč vegetarijanec oziroma celo vegan,« je pojasnila biologinja Tatjana Gregorc. Bobrov naravni habitat se je, potem ko smo v zadnjem stoletju v vsej Evropi uničili vsaj 70 odstotkov mokrišč, izjemno poslabšal. Vendar zna bober tudi okolje, ki je suboptimalno, torej zanj ni najboljše, dobro prilagoditi sebi. Sicer velja, da se večina živali prilagaja okolju, bober pa je pri tem pravo nasprotje: okolje prilagaja sebi z gradnjo jezov, s katerimi zajezi prehitre ali preplitve vodotoke. Tako umiri vodni tok in dvigne gladino vode, da si pod njo lahko uredi vhod

v breg, kar mu zagotavlja varnost. S projektom LIFE BOBER, življenje z bobrom, mokrišči in podnebnimi spremembami želijo javnosti med drugim predstaviti tudi pomen ekosistemskih storitev bobra, hkrati pa bi radi s projektom pripomogli k zmanjševanju navzkrižij. Bober namreč vzdržuje in ustvarja mokrišča, ki imajo zelo pomembno vlogo pri blaženju podnebnih sprememb. V okolju mokrišča delujejo kot velika spužva, kar pomeni, da takrat, ko je veliko padavin, zadržujejo presežke vode, med sušo pa voda ostaja na voljo in tako zmanjšuje posledice suše. Hkrati mokrišča uravnavajo lokalno mikroklimo, okolje se hladi, pomembno vlogo pa imajo tudi pri čiščenju vode, so pomemben habitat in zelo velik ponor ogljikovega dioksida. »Bober torej pomeni več mokrišč,« je strnila biologinja Tatjana Gregorc.

NA MINISTRSTVU OPOZARJAJO NA OGROŽENOST DIVJADI POZIMI

STA, 12. 12. 2022 – Čeprav so pristoživeče živali oziroma divjad prilagojene na mrzel del leta, so takrat ogrožene zaradi mraza in pomanjkanja hrane. Dodatno jih ogroža človek s

svojim neprimernim ravnanjem in posegi v njihovo življenjsko okolje, poudarjajo na kmetijskem ministrstvu. Zato opozarjajo pred dejavnostmi, kot so sprehajanje psov brez povodca, pohodi zunaj uhojenih poti, smučanje zunaj označenih smučišč ter vožnja z motornimi sanmi zunaj poligona. Ob tem je še posebno treba opozoriti na pogosto izpuščanje psov s povodcev, so zapisali v sporočilu za javnost. Pes namreč lahko pride v življenjski prostor divjadi, še zlasti, če jo začne preganjati, divjad pa se že sicer težko giblje v visokem snegu.

ŠAKALI NAPADAJO MLADO SRNJAD IN OVCE

GORENJSKI GLAS, 13. 12. 2022 (Cveto Zaplotnik) – »Lepo je bilo nekdanj ito po Sorškem polju in videvati srne, zajce, fazane in prepelice. Zdaj te idile ni več,« ugotavlja kmet Danijel Novak z Jame. Glavni krivec, da je na polju vse manj srnjadi, naj bi bil šakal. Danijel Novak navzočnost šakalov v lovišču povezuje tudi s tem, da na Sorškem polju v zadnjih dveh letih ne opaža več srnjadi, še pred leti pa je videl cele trope. Branko Dobrin, starešina Lovske družine Sorško polje, se glede stanja srnjadi strinja s kmetovimi ugo-

tovitvami. »V lovišču je samo še starejša srnjad, a še te je bolj malo. Prirastka ni, ker šakali pokončajo mladiče,« je dejal in dodal, da so v lovski družini glede šakalov nemočni; jih je preveč, odstrel pa je omejen. Upravljalci lovišč v Gorenjskem lovskoupravljalškem območju bodo v obdobju 2021–2022 uplenili skupno 69 šakalov. Na omenjenem območju se šakali pojavljajo še zlasti v nižinskem delu med Radovljico in Ljubljano, pa tudi v gričevnatih delih lovišč. Isti avtor je **14. 12. 2022** v članku z naslovom **KOZOROG SPET V NEKDANJIH MEJAH** pisal, da je Janševa vlada ob koncu aprila 2022 s spremembo odloka o loviščih in njihovih mejah na severovzhodnem delu lovišča s posebnim namenom Kozorog Kamnik ustanovila 3040 hektarjev veliko lovišče Strelovec, ki ga je vključila v Kamniško-Savinjsko lovskoupravljalško območje. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je avgusta 2022 v Uradnem listu objavilo javni razpis za podelitev koncesije za trajnostno gospodarjenje z divjadjo v omenjenem lovišču. Na razpis se je prijavila ena lovška družina, vendar se je novo vodstvo ministrstva po pogovoru s predstavniki Zavoda za gozdove Slovenije, ki upravlja lovišče Kozorog, odločilo, da ne bo podelilo koncesije za lovišče Strelovec. V Zavodu so navedli, da bi delitev Kozoroga

negativno vplivala na izvajanje javnih nalog. Nova vlada je ob koncu oktobra 2022 s ponovno spremembo odloka o loviščih in njihovih mejah lovišče Strelovec tudi formalno ukinila, njegove površine pa vrnila Kozorogu.

VSE MANJ MALE DIVJADI

ŠTAJERSKI TEDNIK, 16. 12. 2022 (Senka Dreu) – Zaradi sežiganja suhe trave in uničevanja redkih mejic ter grmišč so živali ostale tako rekoč brez remiz, ki so pribežališča za številne živalske vrste, in to v velikem delu osrednje Pesniške doline in v dolini Drvanje. Mala divjad ima tako varno zavetišče le še med letališko stezo v Čagoni in meliorirano reko Drvanjo v Spodnjih Verjanah. Zato si lovci želijo, da bi zaraščeni del doline Drvanje ostal in da jim bo v njem tudi s pomočjo vlaganja iz umetne vzreje uspelo ohraniti vsaj fazane. »Poljske jerebice so namreč že povsem izginile iz celotnega lovišča, lovu na fazane pa smo se tudi povsem odpovedali. Zaradi drastičnega upadanja števila male divjadi smo omejili jesenske skupinske love, saj smo letos izvedli samo dva. Kako resna je situacija, pove podatek, da smo na obeh uplenili le po enega zajca in prav nobene lisice,« je pojasnil lovec Marjan Toš. Zaradi sežiganja suhe trave in uničevanja redkih

mejic ter grmišč bi dobri lovci radi kupili nekaj manjših zemljišč ter na njih uredili remize in krmne njive.

STOLETNO IZROČILO V ZBORNIKU

ŠTAJERC, 22. 12. 2022 (mt) – V veliki dvorani lovskega doma Lovske družine (LD) Kidričevo na Hajdini je bila predstavitev zbornika o stoletnici organiziranega slovenskega lovstva na ptujsko-ormoškem območju. Ob tej priložnosti so avtorji prispevkov (dr. Srečko Felix Krobe, dr. Marjan Toš, mag. Emilijan Trafela, Mirko Obrar in Stanislav Frangež) na kratko predstavili svoje razprave in izpostavili nekatere pomembnejše zgodovinske mejnike v razvoju zdajšnje Zveze lovskih družin (ZLD) Ptuj - Ormož, ki je naslednica podružnice Slovenskega lovskega društva Ptuj iz leta 1921. Le-ta je opravila pomembno narodno-politično poslanstvo v letih po prvi svetovni vojni, od vsega začetka pa se je zavzemala za varstvo narave in ohranitev divjadi. Številne udeležence in goste je na predstavitvi v prepolnem kidričevskem lovskem domu pozdravil predsednik ZLD Ptuj - Ormož Srečko Felix Krobe, v kulturnem programu pa so nastopili ptujsko-ormoški lovski rogisti.

Pripravil: dr. Marjan Toš

Foto: Marjan Artnak

Foto: Olon Naglost

KRMIŠČA ZA DIVJAD OBISKUJEJO ŽIVALI ŠTEVILNIH VRST

V Sloveniji je v načrtih za upravljanje z divjadjo in ukrepanje v njenem življenjskem okolju registriranih okoli 7350 krmišč, na katerih je divjadi (nekaterih vrst) dovoljeno polagati hrano (krmo). Živalim štirih vrst parkljaste divjadi (divji prašič, jelenjad, muflon, damjak) in malim zverem je namenjenih 4350 krmišč, mali divjadi blizu 3000. V letih 2019 in 2020 je bilo na letni ravni za krmljenje porabljene povprečno 3282 ton krme, od tega 3050 ton za krmljenje parkljaste divjadi in malih zveri ter 232 ton za krmljenje male divjadi. Za krmljenje male divjadi uporabljamo predvsem koruzo in žita, parkljasti divjadi polagamo večinoma seno, koruzo, kostanj, sadje, sadne tropine, peso, repo, silažo in podobno, malim zverem pa živalske stranske proizvode. Včasih je na krmiščih tudi krma druge vrste. Poleg divjadi, kateri so krmišča namenjena (ciljne vrste), jih obiskujejo tudi živali številnih drugih (neciljnih) vrst. V prispevku navajamo rabo enega od privabljalnih krmišč, ki so ga obiskovale živali več neciljnih vrst, njihovi obiski so po številu zelo presegali obiske ciljnih vrst.

Prisotnost živali smo spremljali s fotopastmi

Na privabljalnem krmišču za divje prašiče in jelenjad smo s fotopastmi 18 mesecev spremljali prisotnost (obiske) živali različnih vrst.

Položena je bila različna krma (koruza, kostanj, sadje, tropine, sladkorna pesa ...) v različnih količinah in kombinacijah. Krma, namenjena dvema ciljnim vrstama, to je jelenjadi in/ali divjemu prašiču, je bila prosto raztresena in tako dostopna živalim, ki so obiskovale krmišče. V

479 dneh, v katerih je fotopast delovala pravilno, smo zabeležili 12.849 obiskov živali različnih vrst. V celotnem obdobju spremljanja smo zabeležili obiske 36 živalskih vrst, od tega osem vrst sesalcev (velikosti navadnega polha in večjih) in 28 vrst ptic. Od sesalcev smo zabeležili 5512 (42,9 %) obiskov, od ptic pa 7337 (57,1 %).

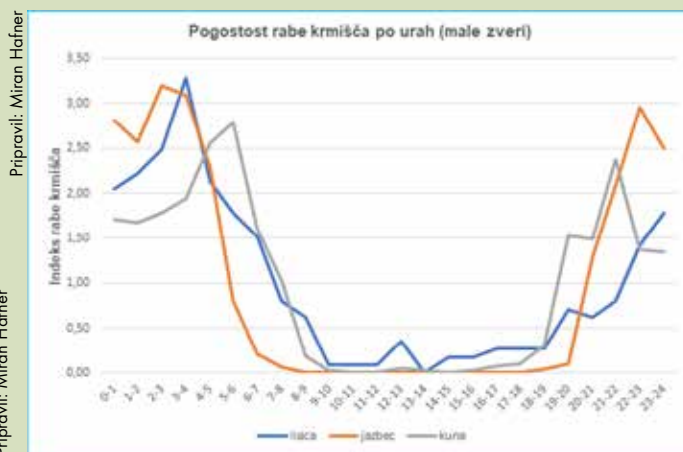
Največ obiskov je bilo spomladi

V celotnem obdobju spremljanja smo zabeležili povprečno 27 obiskov živali različnih vrst v 24 urah (obiskov/dan). Povprečno število obiskov/dan se je spre-

Krmišča za divjad obiskujejo živali vrst, ki jim je krmišče namenjeno (ciljne vrste), pa tudi živali številnih drugih (neciljnih). V proučevanem obdobju 479 dni smo na enem od privabljalnih krmišč ugotovili prisotnost živali 36 živalskih vrst. Povprečno smo zabeležili 27 obiskov živali različnih vrst na dan.

Graf 1: Delež dni v obdobju spremljanja, ko so živali določenih vrst (skupin) obiskale krmišče.

Graf 2: Primerjava pogostosti rabe krmišča glede na ure med tremi vrstami malih zveri

minjalo med letnimi sezonami. Največ obiskov je bilo spomladi, nato se je število do zime postopno zmanjševalo. Spomladi smo zabeležili povprečno 48 obiskov živali različnih vrst na dan, poleti povprečno 33 obiskov/dan, jeseni 19 obiskov/dan in pozimi 16 obiskov/dan. Z letnimi sezonami se je spreminjala tudi sestava živalske združbe, ki je obiskovala krmišče. Več dnevnih obiskov spomladi je verjetno povezano z večjimi potrebami živali po preživetju zimi. Podobno je deloma veljalo tudi za poletje; tedaj je večina živali že imela mladiče, število obiskov pa je bilo kljub večji prehranski ponudbi v okolju še

relativno veliko. Zmanjšanje števila obiskov v jeseni povezujemo z večjo ponudbo (naravne) hrane v gozdovih in na okoliških travnikih ter njivah. Na zmanjšanje števila obiskov pozimi bi lahko vplivala tudi težja dostopnost hrane zaradi snega in zmrzali (slika 1). Spremembe v številu obiskov med letnimi sezonami so lahko povezane tudi s polaganjem različnih vrst krme, prisotnostjo/odsotnostjo določenih vrst v bližnji ali širši okolici krmišča in podobno.

Med sesalci je krmišče najpogostejše obiskovala srnjad

Sesalci, ki so obiskovali krmišče, so bili divji prašič, navadni jelen, srna (srnjad), jazbec, kuna (domnevno belica), lisica, navadni polh (polh) in veverica. Najpogostejše se je na krmišču pojavljala srnjad (80,2 % spremljanih dni), sledili so kuna (68,7 %), jazbec (57,2 %), lisica (36,3 %), lisica (24,4), divji prašič (5,2 %), polh (2,7 %) in navadni jelen (1,5 % spremljanih dni). Delež dni, ko so živali določenih vrst obiskale krmišče, prikazuje **graf 1**. V grafu ločeno

prikazujemo podatek tudi za najpogostejše prisotni vrsti ptic na krmišču, kosa in šoja, čeprav sta obe vrsti vključeni tudi v prikazu ustreznih skupin (manjše ptice – ptice do velikosti kosa, večje ptice – ptice od velikosti kosa). Pri malih zvereh (lisica, jazbec, kuna), veverici in jelenjadi je bilo največ obiskov spomladi, proti zimi se je število obiskov postopno zmanjševalo. Pri polhu je bilo največ obiskov poleti, pri srni in divjem prašiču pa pozimi. Pri srnjadi povezujemo več zimskih obiskov predvsem s polaganjem koruze in sadnih tropin, s katerimi se je srnjad rada hranila (slika 2). Tudi divji prašiči so krmišče večkrat obiskali pozimi kot v drugih sezonah, kar je bilo, ob zelo maloštevilnih obiskih lahko zgolj posledica zimskega zadrževanja v okolju, kjer je bilo krmišče.

Med pticami so krmišče najpogostejše obiskovale šoje in kosi

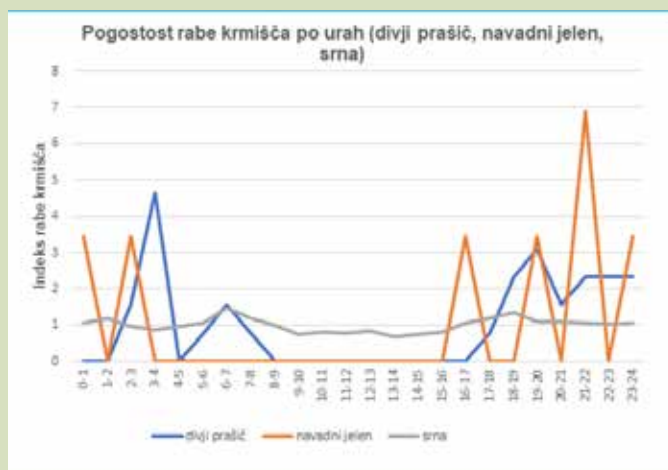
Ptice, ki so obiskovale krmišče, smo razvrstili v dve skupini. V prvi smo obravnavali vse opažene ptice do vključno velikosti kosa; takih vrst je bilo 20. V

Slika 1: Med manjšimi pticami so bili najpogostejši kosi. Pozimi sta jim dostop do hrane pogosto onemogočala sneg in zmrzal.

Slika 2: Na krmišču so srnjad še posebno privlačile sadne tropine in koruze.

Graf 3: Primerjava pogostosti rabe krmišča glede na ure med divjim prašičem, jelenjadjem in srnjadjo

drugi skupini smo obravnavali ptice, večje od velikosti kosa, ki jih bilo osem. Ptice do velikosti kosa so v celotnem obdobju spremljanja krmišče obiskale 3831-krat, kar je 29,8 % obiskov živali vseh vrst. V različnem številu vrst in osebkov so bile prisotne na krmišču v 76,6 % vseh spremljanih dni (**graf 1**). Njihova prisotnost je bila največja spomladi (92,5 % dni), nato se je postopno zmanjševala do zime (66,7 % dni). V tej skupini je bila na krmišču najpogostejša vrsta kos (63,9 % spremljanih dni in med vsemi pticami v tej skupini z deležem 47,4 % obiskov) (**slika 1**). Na drugem mestu je bil ščinkavec (23,3 % obiskov v tej skupini). Ptice v skupini ptic, večjih od velikosti kosa, so

Ponoči, v poznih večernih in zgodnjih jutranjih urah so prevladovali obiski malih zveri, polha, divjega prašiča in jelenjadi. Srnjad je obiskovala krmišče v vseh urah dneva, z vrhom v jutranjih in večernih urah. Vse ptice so obiskovale krmišče le podnevi.

krmišče skupaj obiskale 3292-krat, kar je skupaj 25,6 % obiskov živali vseh vrst. Ptice iz te skupine so bile na krmišču prisotne 66,2 % dni (**graf 1**). Krmišče so najpogostejše obiskovale spomladi in poleti (88,8 in 91,8 % dni), najmanj pa pozimi (49,4 % dni). Najpogostejša ptica iz te skupine je bila šoja (**slika 3**) (52,6 % spremljanih dni in med vsemi pticami v tej skupini s 83,3 % obiskov). Na drugem mestu je bil golob grivar (10,2 % obiskov v tej skupini). Ptice iz obeh navedenih skupin so bile predvsem zaradi kosov in šoj največkrat na krmišču spomladi in poleti, manj pa jeseni in pozimi, čeprav je bilo jeseni in pozimi na krmišču več vrst krme kot spomladi in poleti. Večjo prisotnost kosov v jeseni in pozimi v primerjavi s šojami povezujemo s pogostejšo prisotnostjo sadja in sadnih tropin, s katerimi so se pogosto hranili kosi. Prisotnost šoj na krmišču je bila v veliki meri povezana s položeno koruzo. V jeseni pa je bilo veliko plodov v gozdovih in okoliških sadovnjakih, zato je bila tedaj prisotnost šoj na krmišču manjša kot v drugih sezonah. Dostopnost hrane

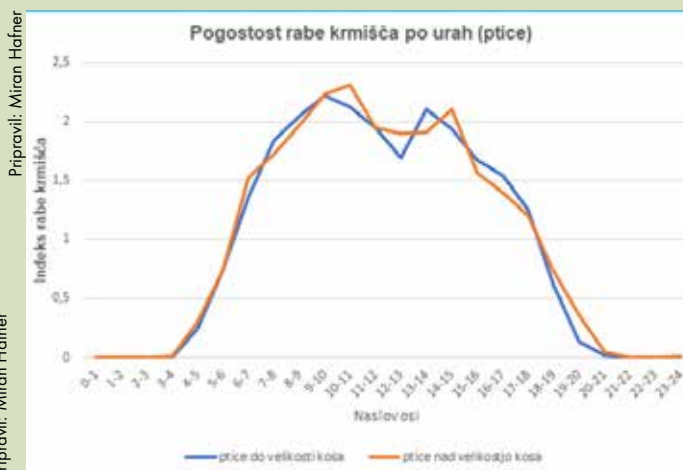
za ptice sta pozimi ovirala zmrzal in sneg (**slika 1**).

Število obiskov na dan in njihovo trajanje

Število obiskov na dan se je med različnimi živalskimi vrstami (skupinami) zelo razlikovalo. Pri divjih prašičih smo zabeležili povprečno 1,2 obiska/dan in pri jelenjadi povprečno 1,5 obiska/dan. Pri polhu smo ob sicer zelo maloštevilnih obiskih zabeležili povprečno dva obiska/dan. Obiskov malih zveri je bilo več, in sicer: lisica povprečno 2,3, jazbec 2,5 in kuna 2,8 obiska/dan. Podobno število smo zabeležili tudi pri veverici (2,9 obiska/dan). Pri srnjadi smo zabeležili povprečno 8,0 obiskov/dan, še več pa je bilo obiskov pri pticah. V skupini ptic do velikosti kosa smo zabeležili povprečno 10,7 obiska/dan (od tega pri kosu 6,5 obiska/dan). V skupini ptic, večjih od kosa, smo zabeležili povprečno 10,4 obiska/dan, od tega pri šoji 10,3 obiska/dan. Velike razlike so bile tudi pri trajanju obiskov. Če so bili obiski pri pticah,

Slika 3: Med večjimi pticami so krmišče največkrat obiskale šoje.

Graf 4: Pogostost rabe krmišča glede na ure pri pticah

Slika 4: Male zveri (lisice, kune, jazbeci) so krmišče obiskovale predvsem ponoči.

Foto: Posnetek fotopasti

Slika 5: Divji prašiči so bili zelo redki gostje krmišča. Delež njihovih obiskov je bil le 0,24 % obiskov vseh živalskih vrst.

polhu in veverici omejeni zgolj na manj kot minuto ali v najboljšem primeru na nekaj minut, pa so obiski pri drugih živalskih vrstah trajali dlje. Najdaljši so bili obiski divjih prašičev (39,5 minute) in jelenjadi (30,8 minute). Pri srnjadi je povprečni obisk trajal 15,6 minute, pri lisici 9,5 minute, jazbecu 28,7 minute in kuni 7,5 minute.

Raba krmišča glede na ure dneva

Pogostost rabe krmišča glede na ure dneva smo prikazali z indeksom rabe krmišča, ki je izračunano kot razmerje med dejanskimi in pričakovanimi obiski. Pri malih zvereh, polhu, divjem prašiču in jelenjadi so prevladovali obiski ponoči (*graf 2, graf 3, slika 4, slika 5*). Medtem ko so bili obiski pri jazbecu skoraj izključno ponoči, je bil dobršen del obiskov pri lisici in kuni tudi v jutranjih in večernih urah, pri lisici tudi podnevi. Poleg nočnih ur sta divji prašič in jelenjad

obiskovala krmišče tudi v poznih večernih in zgodnjih jutranjih urah. Srnjad je obiskovala krmišče v vseh urah dneva z dvema nakazanima vrhovoma v jutranjih in večernih urah (*graf 3*). Veverica in vse ptice so krmišče obiskovale izključno podnevi. Pri obeh skupinah ptic so bili obiski najpogostejši med 8. in 11. uro dopoldne ter med 13. in 16. uro popoldne (*graf 4*). Pogostost rabe krmišča je za vse vrste (skupine) izračunana na celoletni ravni. Med posameznimi sezonami so bile razlike v rabi glede na ure, povezane z dolžino dneva in noči.

Prevladovali so obiski neciljnih vrst

Posnetke, ki so nastali s fotopastmi, smo pregledovali okularno, pri čemer smo lahko obiske manjših ptic na posnetkih, ki so nastali v slabših svetlobnih razmerah, tudi spregledali. Ne glede na to pa rezultati kažejo, da so krmišče večinoma obiskovale živali, katerim krma ni bila namenjena. Živali teh vrst so krmišče obiskovale ne glede na količino in vrsto krme, ki je bila položena, v okviru posamezne letne sezone pa je bilo več obiskov, ko so bile na krmišču večje količine in je bilo položene tudi več vrst krme. Živali obeh vrst, ki jima je bilo krmišče namenjeno, so v celotnem 479-dnevnem obdobju spremljanja le 38-krat obiskale krmišča (divji prašič 31, jelenjad sedem) od evidentiranih 12.849 obiskov, kar je le 0,3 % obiska živali vseh živalskih vrst skupaj.

Podatki na dveh kontrolnih krmiščih, na katerih je bila položena le pokrita koruza, pokažejo bistveno manj obiskov neciljnih vrst, medtem ko se število obiskov divjih prašičev ni pomembneje razlikovalo od obravnavanega krmišča.

Kako zmanjšati vplive krmljenja?

Glede na ugotovljene rezultate ugotavljamo, da se prostoživeče živali zelo odzovejo na hrano, ki jo v njihovem življenjskem okolju položi človek. Intenzivno zalaganje krmišč s krmo ter posledično veliko obiskov živali več vrst lahko vpliva na njihovo rabo prostora in populacijsko dinamiko. Tovrstni vplivi imajo v ekološkem in tudi v upravljalnem pogledu lahko neželene posledice. Da bi zmanjšali privabljanje živali neciljnih vrst in tako tudi stranske negativne vplive krmljenja, priporočamo polaganje le majhnih količin sezonsko primerne krme na privabljalnih krmiščih za jelenjad in pri tem upoštevajmo za lov (odstrel) živali najprimernejše obdobje krmljenja. Večerno krmljenje ob nočni porabi zmanjša (dnevno) prisotnost ptic na krmišču. Manjše količine krme polagajmo tudi na krmiščih za divje prašiče in male zveri. Na takih krmiščih krmo prekrivajmo s kamenjem in/ali vejami. Polagajmo krmo, dovoljeno z načrti. Za privabljanje divjih prašičev ne uporabljajmo spremenjenih kaloričnih virov hrane, kot so na primer ostanki pekarskih in slaščičarskih izdelkov.

Prekrivanje krme zelo zmanjša obiske neželenih vrst

Raznovrstna prosto raztresena in tako živalim številnih vrst lahko dostopna hrana, ki jo je ponudil človek, je zelo vplivala na pogostost in trajanje obiskov živali neciljnih vrst na proučevanem privabljalnem krmišču. Ni pa pomembneje vplivala na število obiskov divjih prašičev in jelenjadi, ki jim je bila namenjena. Za primerjavo navajamo, da so podatki na dveh kontrolnih krmiščih za divje prašiče, na katerih je bila v istem obdobju položena le (s kamenjem in/ali vejami pokrita) koruza, pokazali bistveno manj obiskov živali neciljnih vrst. Pri tem se število obiskov divjih prašičev ni pomembneje razlikovalo od obiskov na proučevanem krmišču.

Miran Hafner
miran.hafner@gmail.com

Za zmanjšanje morebitnih negativnih vplivov krmljenja na neciljne vrste priporočamo polaganje majhnih količin krme, večerno krmljenje, krmo prekrivajmo, upoštevajmo za odstrel najprimernejše obdobje krmljenja. Polagajmo vrste krme, dovoljene z načrti. Ne uporabljajmo spremenjenih kaloričnih virov hrane.

RUMENI IN RDEČI DREN

Trdna kakor kamen, skala, kost

Dreni so precej pogosti grmi naših gozdov, ki se v dobrih rastnih razmerah uspejo raztegniti vse do velikosti manjšega drevesa. Na gozdnih robovih in mejicah imata že od nekdaj svojo domovinsko pravico le dva: rumeni (*Cornus mas* L.) in rdeči (*Cornus sanguinea* L.), na vrtovih, v mestnih parkih in drevoredih pa lahko najdemo še kup pritepencev iz daljnih dežel, ki se bahajo s čudovitim cvetjem, nenavadno oblikovano krošnjo ali pa z zanimivimi plodovi. A domače je le domače in tako sta rumeni ter rdeči dren vrsti, ki ljudi na slovenski zemlji spremljata že stoletja. Prav zato je paleta uporabe drenov neverjetno pisana in široka. Poznate drenove zobe in veste, zakaj vse so uporabne drnule? Svet grmovnic pogosto ostaja skrit pred našimi očmi; v gozdnih goščavah čaka mnogo zanimivosti, da jih odkrijemo.

Rumeni cvetovi, rdeči poganjki

Rumeni in rdeči dren se zelo pogosto pojavljata ob robovih naših gozdov in prav bi bilo, da bi v raznovrstni grmovnati zmešnjavi prepoznali obe vrsti. Rumenemu drenu nekoliko bolj ugajajo suha rastišča kot rdečemu, ki najraje raste v bogatih, svežih in nekoliko vlažnih tleh. Rumeni dren bomo precej prej opazili v jeseni, ko nas obdari s svojimi rdečkastimi plodovi – drnuljami, rdeči dren pa se bo s svojimi rdečkasto oblikovanimi poganjki od drugih grmovnic zelo dobro

razlikoval pozimi, ko bodo njegove veje povsem gole.

Oba imata enostavno oblikovane liste z značilnim potekom listnih žil, ki v nekakšnem loku potekajo od glavne žile proti listnemu robu. Rumeni dren ima tri do pet parov listnih žil, listi so dolgi do 10 cm in na spodnji strani izraščajo značilni šopki belih dlačic. Rdeči dren pa ima do 8 cm dolge liste s tremi do štirimi pari lokasto zraslih listnih žil. Listi so po vsej svoji površini rahlo dlakavi, na spodnji strani so brez dlačic. Listi rdečega dreva v jeseni prav čarobno pordečijo in odpadejo.

Rumenemu drenu je nadelo ime njegovo

Vir: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Cornus_sanguinea_buds.jpg

Rdeči dren je dobil svoje ime zaradi šibastih, rdečkasto obarvanih poganjkov v zimskem času.

Foto: Mateja Kišek Vovk

Rdeči dren cveti v juniju, pa tudi v jeseni lahko na grmih opazujemo pozabljene cvetove.

vpadljivo cvetenje spomladi. Pomladnih žarkov se bo namreč razveselil med prvimi. Pogosto je v cvetje odet že prej, ko uspe pognati zelene listje – v februarju ali marcu. Takrat se drenov grm ali drevo odene v čudovite rumene odtenke, ki privabljajo prve lačne žuželke. Posamezni cvetovi so združeni v socvetja. Beli cvetovi rdečega dreva oddajajo prav neprijeten vonj in so manj bujni od cvetov rumenega brata. Cvetove lahko opazujemo v juniju, pogosto lahko na grmih vidimo posamezne cvetove tudi v jeseni.

Iz drenovih cvetov nastanejo plodovi – drnule, ki jih gozdne živali naravnost obožujejo. Pri rumenem drenu je posladek zajetnejši, saj so lahko sprva rdeči in nato skoraj črni plodovi dolgi do 2 cm. Po prvem jesenskem objemu slane postanejo prijetno sladke. Rdeči dren pa ponuja drobnejše, do 0,7 cm debele črne plodove.

Koristne drnule

Drnule rdečega dreva so pravi posladek ne le za gozdni živelj, ampak tudi za ljudi. Nekoč so bile večkrat na kuhinjskih pultih kot dandanes, ko so za marsikoga

Foto: Mateja Kišek Vovk

Rdeči dren spada med najpogostejše drevesne vrste gozdnega roba. V jeseni z njegovih vej visijo črni, sočni plodovi, ki se znajdejo na jedilniku številnih gozdnih živali.

Foto: Mateja Kišek Vovk

Foto: Mateja Kišek Vovk

Za drene so značilni enostavni listi z lokasto razporejenimi žilami. Na fotografiji je list rdečega drenea, za katerega so značilni 3 do 4 pari lokastih žil.

Drnule lahko posušimo in shranimo. V hladnih zimskih mesecih jih skuhamo v čaju in si z njim lajšamo tegobe ob vročini ali driski.

že skoraj eksotično sadje. Drnule vsebujejo zelo veliko vitamina C, pektina in rudnin. Povsem zrele – takšne, ki ob dotiku kar same ostanejo v rokah, lahko obiramo in jemo naravnost z drevesa. Če naletimo na premalo zrelo drnuljo, bo v njej premalo sladkobe za okusen posladek. Ljudje, ki dobro poznajo njihove koristi, jih z veliko vnemo predelujejo v marmelade, sadne namaze, čežane in sokove. Ne povsem zrele plodove lahko shranimo v slanici in uporabljamo podobno kot olive. Vseposvoda, kjer narava ne ponuja brusnic, lahko drnule izkoristimo za odlično prilogo k divjačinskim jedem! Dren lahko zaposli tudi moški del družine, saj je iz drnulj mogoče skuhati drenovo žganje ali pa pripraviti likerje iz plodov ali cvetov. Dišeči cvetovi, namočeni v žganje, oddajajo prav prijetno aromo.

Medtem ko je rumeni dren v kulinariki dobrodošel, pa so plodovi rdečega za ljudi povsem neužitni. So grenko kislega okusa in kašaste teksture ter povzročajo bolečine v trebuhu. So jih pa toliko bolj veseli ptiči! Zato je rdeči dren odličen

spremljevalec permakulturnega kmetovanja (kmetovanje, ki je prijazno naravi in okolju), saj drenovi grmički nekje na obrobju kmetijskih površin odvrčajo ptice od gojenih rastlin, hkrati pa se ptice pozabavajo še z lovljenjem žuželk, ki so škodljive za gojene rastline.

Zdrav kot dren

Naši predniki so veliko vedeli o zdravilnosti drenea. Ni kar tako star rek, da je »zdrav kot dren« tisti, ki je res dobrega in trdnega zdravja. Zdravilne učinkovine predvsem rumenega drenea so neprecenljive. Iz listja in lubja so kuhali čaj, ki je pomagal pri zdravljenju težav s prebavo, čaj iz drnulj pa so pili pri vročinskih stanjih. Če želimo pripraviti čaj, ki pomaga pri driski, skuhamo eno čajno žličko posušenih in zdrobljenih listov, lahko pa posušimo drenove plodove in jih dodajamo domačim sadnim čajnim mešanici. Uporaba tega zaklada iz narave je prav zares široka in drena kar kličejo, da si v poznih avgustovskih dneh nabereimo plodov.

Iz koščic rumenega drenea so stiskali drenovo olje, ki je služilo v svetilkah oljenkah in leščerbah. Iz koščic rdečega drenea pa je mogoče dobiti olje, ki je odlično za nego suhe kože na rokah. Nekoč so bili ljudje precej bolj povezani z naravo, kot smo dandanes, in sta jim bila gonilo časa sonce in njegovo ciklično vzpenjanje po nebu ter polzenje navzdol. Verjeli so, da cvetoči rumeni drena ob osvatini pomenijo, da se obeta zelo dobra letina vsem grmovnicam in drevesom z rumenimi in rdečimi plodovi. Osvatina je starodavna šega na prehodu iz zimskega v pomladni

čas (marčev mlaj) in se je nanašala na kurjenje drevesnega panja osvatina.

Uporabni pa niso le drenovi plodovi, ampak tudi njegov les. »Zdrav kot dren« bi lahko v prenesenem pomenu pomenilo tudi drenov les, ki zdrži zelo velike obremenitve in zato velja za enega najbolj trpežnih vrst lesa. Še posebno, če nimamo opravka z izkrivljenim grmom, ampak s pravim drenovim drevesom, potem je les lahko izjemno uporaben. Za dren je značilen zelo trd in trpežen les bele barve. Če lesarji že pregovorno trdo hrastovino in orehovino uvrščajo v skupino trdih vrst lesa, potem je dren skupaj z oljko v posebni skupini zelo trdih vrst lesa. Gostota suhega drenovega lesa je več kot 1000 kg/m³. Velika gostota in fina struktura lesa lesarjem omogoča zelo gladko obdelavo. Nekoč so vaški mojstri iz njega izdelovali vzdržljive dele za kolesje vozov, lesene zobnike, lesene žablje, pa tudi zobe za grablje. Mesarji so za nabodala za meso uporabljali drenov les. Še vedno so lesene palice in bergle, ki jih za hojo uporabljajo bolniki, narejene iz drenovega lesa.

V gozdarstvu rumeni dren pogosto uporabljamo za pogozdovanje ogolelih površin. Hitro se razraste, vseeno mu je, na kakšnih tleh raste in zdrži sončno pripeko na razgaljenih površinah. Nekateri njegovo hitro rast izkoriščajo za oblikovanje živih mej. Ker je drenova živa meja gosta in zelo hitro raste, je potrebno redno obrezovanje. To pomeni, da živa meja ne bo nikoli cvetela in ne bo obrodila plodov. Cvetovi se namreč pojavljajo na eno leto starih poganjkih, ki pa jih z obrezovanjem odstranimo. Nič za to. Pred neželenimi pogledi nas kljub temu varuje – tudi po-

Koščičasti plodovi rumenega drenea. Popolnoma zreli so skoraj črni in do 2 cm dolgi. Zreli so sladkega okusa.

unknown-wild-fruit-cornelancherries-cornus-mas/

Foto: Mateja Kišek Vovk

Drenov les je zelo trd in trpežen, bele barve. Domači mojstri so ga nekoč uporabljali v številnih lesenih izdelkih – predvsem za tiste dele, ki so morali biti najbolj trpežni in vzdržljivi. Tudi zobje pri grabljah so tradicionalno drenovi, sicer se zelo hitro obrabijo.

Vir: <https://drevesnica.si/izdelek/japonski-dren-cvetnik-cornus-kousa/>

Okrog majhnih zelenkastih cvetov se bohottijo veliki ovršni listi floridskega cvetnega dreva. Zaradi njih so grmi videti kot en sam čudovit cvet.

zimi, saj je preplet drenovih vej popoln in radovednežem ne dovoljuje pogledovati na dvorišča.

Bahaški pritepenci in priseljenci

Skupno je opisanih okrog 45 vrst drenov, ki se pojavljajo v skoraj neskončnem

številu čudovitih okrasnih sort in vrst. Floridski cvetni dren (*Cornus florida*) in japonski cvetni dren (*Cornus kousa*), kontroverzni dren (*Cornus controversa*), beli dren (*Cornus alba*) in še bi lahko naštevali najlepše primerke s seznama pogostih okrasnih drenov, ki se bohottijo na okrasnih vrtovih Slovenije. Dreni so za vzgojo nezahtevni. Tako kot oba naša domorodna dreva tudi vsi drugi uspevajo na skoraj vseh vrstah tal, če le imajo na voljo dovolj sončnih žarkov.

Cvetni dreni so za marsikoga najlepši spomladi, ko cvetijo. Že na daleč jih lahko vidimo kot en sam čudovit cvet. Ko pridemo cvetočim grmom bližje, spoznamo njihovo prevaro. Kar se na daleč zdi kot čudovit cvet, so pravzaprav ovršni listi raznolikih barv, ki ubogljivo opravljajo vlogo venčnih listov. Med ovršnimi listi pa se skrivajo tisti pravi cvetovi, bolje rečeno drobni neugledni cvetki. Kakorkoli že je, v času cvetenja so grmi cvetnih drenov v vsakem primeru diš jemažjoči.

Dih jemažjoči so tudi plodovi japonskega cvetnega dreva. Na daleč so podobni češnjam in po okusu spominjajo na sveže tropsko sadje. Tako zelo so okusni, da japonske cvetne drene ponekod sadijo prav za pridobivanje plodov in ne iz estetskih

Vir: <http://arcadianabe.blogspot.com/2012/09/kousa-dogwood-another-urban-wonder.html>

Plodovi japonskega cvetnega dreva so zelo okusni in ponekod to grmovnico gojijo zaradi pridobivanja drnuli. Po okusu spominjajo na tropsko sadje.

Vir: <https://www.owes-ab.ca/species/red-osier-dogwood/>

Sivi dren prihaja iz Severne Amerike. Od domorodnih vrst drenov ga ločimo po plodovih, ki so bele ali sivkaste barve, in razpokani skorji na starejših vejah.

vzgibov. Drnulje japonskega cvetnega dreva so lahko velike do 3 cm in jih obdaja razbrazdana lupina. Znotraj se skriva rumenkasto meso. Najboljše bodo, če jih boste pojedli kar naravnost z drevesa, saj dlje nabrane začnejo hitro gniti.

Med dreni, ki prihajajo iz daljnih dežel, se pojavljajo tudi takšni, ki so lahko prav nadležni in invazivni. Primer takšnega je sivi dren (*Cornus sericea*), ki ga sicer radi sadimo kot okrasen grm, vendar ponekod že prav nevarno skače čez plot in se podivjano pojavlja predvsem v mokrotnih gozdovih, ob rekah in močvirjih. Kjerkoli se razraste, gosto prekrije spodnji sloj gozda in zaduši domače rastlinje. Zato smo ga prilepili na opozorilni seznam tujerodnih drevesnih vrst.

Pasji les ... Pa je res?

V angleškem svetu so drenu nadeli ime pasji les (ang. »dogwood«). Njegovi plodovi naj bi bili manj vredni in v slabšalnem pomenu besede tako zanič, da so uporabni kvečjemu za pse. No, glede na to, kako zelo uporaben in koristen je lahko dren v vseh pogledih, se ljudje slovenske zemlje nikakor ne moremo strinjati s takim poimenovanjem. Predvsem oba domorodna dreva pomembno bogatita naše gozdove, povečujeta biotsko pestrost in skrbita za raznolike prehranske možnosti našega gozdnega živalskega sveta in sta prava zaklada našega gozda.

Dr. Mateja Kišek Vovk

Viri:

Robert Brus. Dendrologija za gozdarje. 2008.

Dario Cortese. Divja hrana. 1995.

Tjaša Tolar, Katarina Čufar in Anton Velušček. Leseno toporišče kladivaste seki-re s kolišča Stare gmajne na Ljubljanskem barju. Arheološki vestnik. 2008.

Ali veš ...

... od kod izvira krajevno ime vasi Svibno pri Radečah?

Drugo ime za rdeči dren je svib. Poimenovanje krajev po rastlinskih ali živalskih vrstah je na Slovenskem izjemno pogosto. Svib je pravzaprav drugo ime za rdeči dren, vasica Svibno pa leži nad dolino reke Sopot v Občini Radeče. Svibno nosi s seboj bogato zgodovino graščakov Ostrovrharjev, zdaj pa je to ena najbolj slikovitih vasic Zasavskega hribovja.

... kakšen je izvor latinskega poimenovanja drenov – Cornus?

Poleg znanega reka »zdrav kot dren« se pojavlja tudi rek »trden kot dren«. Trdota se nanaša na drenov les, ki je zaradi te lastnosti zelo uporaben. Latinsko

poimenovanje rodu drenov je povezano s trdoto drenovega lesa – *Cornus* namreč v latinščini pomeni »trden kot živalski rog«.

... da so že koliščarji in ledenodobni Ötzi dobro poznali izjemne lastnosti drenovega lesa?

Na Ljubljanskem barju so našli kamnito sekiro iz 4. tisočletja pred našim štetjem. Arheologi so z analizami ugotovili, da je njeno toporišče iz drenovega lesa. To pomeni, da so že ljudje iz prazgodovine izjemno dobro poznali lastnosti lesa in so za toporišče uporabili tisto vrsto, ki je najbolj trdna in ima veliko udarno žilavost.

Iz drenovega lesa so bile narejene tudi puščice ledenodobnega lovca Ötzi, ki naj bi živel v Alpah pred 3400 leti.

Palica za čiščenje iz ogljikovih vlaken Tipton Carbon Deluxe

Palice za čiščenje cevi so nepogrešljiv pripomoček, če želimo dobro in pravilno očistiti cev ostankov smodniških plinov in plaščka. Čistilne palice omogočajo preprosto uporabo različnih nastavkov, s katerimi opravimo vse faze čiščenja cevi. Prva faza (praviloma) zajema potiskanje naoljene krpice, vate ali čepka skozi cev s pomočjo nastavka (spirala, nastavek s konico ...). Sintetična ščetka omogoča nanos čistilnega sredstva. Nekaj potegov z medeninasto/bakreno ščetko vsake toliko časa pa odstrani še najbolj trdovratne ostanke ogljika in kovin, ki jih čistila sama ne morejo odstraniti. Za taka opravila potrebujemo ustrezno palico za čiščenje cevi. Pod pojem »ustrezno« spada palica prave dolžine, debeline in primerne kakovosti.

Več vrst palic

Palice za čiščenje cevi so različne. Najslabša je sestavljena jeklena palica (po možnosti že kriva), saj s svojimi nepopolnimi spoji drgne po vходу v ležišče, po prehodnem konusu in po cevi. Nekoliko boljša je jeklena palica iz enega kosa, še boljša pa je palica, prevlečena z zaščitno plastiko, ki pa se lahko (če

nismo previdni) odrgne. Palica mora biti ravno prav debela in dolga, sicer se lahko skrivi. Tako skrivljena drgne po stenah in ne povzroča nič dobrega. Uporaba običajne tanjše palice za kaliber 5,6 mm v cevi kalibra 7 mm ali 7,62 mm terja posebno pozornost. Sam za vse premere cevi (5,6 mm, 7 mm in 7,62 mm, 16 in 12), ki jih imam, uporabim svojo palico.

Foto: Gregor Hodnik

Primerjava ročajev različnih palic; Tipton v sredini

Ogljikova vlakna

Ogljikova vlakna odlikuje zelo majhna masa, predvsem pa so izjemna trdna in toga. Zato so ogljikova vlakna priljubljen material karoserij v dirkalnih avtomobilih (F1), saj so ob manjši masi bolj čvrsta kot aluminij in jeklo.

Ogljikova vlakna so odličen material tudi za čistilne palice, saj združujejo najboljše lastnosti nerjavnega jekla in prevlečenih čistilnih palic. Neprevlečene palice iz nerjavnega jekla lahko opraskajo cev, če jih uporabljate nepazljivo in brez občutka, so pa manj dovzetne, da se vanje vtrejo drobni delci in umazanija. S plastiko »prevlečene« palice preprečujejo, da bi palica poškodovala cev, vendar prevleka s seboj lahko nosi majhne (abrazivne) delce, ki lahko (o)drgnejo. To je težava le, če ste nekje, kjer je veliko peska in čistite res vsak dan in zelo intenzivno. Če palice po čiščenju vsakič ne obrišete s krpo (kar delam sam), pomeni, da po cevi potiskate »brusni papir.« Slovenski lovec ima lahko manj skrbi, saj po cevi potiska le umazanijo s palice. Še vedno je priporočljivo, da po uporabi palico obrišemo. Poznamo tudi neprevlečene palice iz medenine; ob uporabi močnih čistil le-ta delujejo tudi na palico. Nikoli res ne vemo, ali je zeleno/modra barva posledica reakcije ali dejanske umazanije v cevi. Ob nepredvidnem potiskanju

Zgradba palice Tipton Carbon Deluxe, prerez

Vir: https://www.tiptonclean.com/deluxe-1-piece-carbon-fiber-cleaning-rod/658675R_M.html

Foto: Gregor Hodnik

Foto: Gregor Hodnik

Palici Carbon Deluxe z nastavki Tipton za kalibra .30 in 17

Nastavek Tipton Ultra Jag za kalibra .17 in .30.

medeninaste palice, na primer ko se z njo zadenemo ob zaklepišče, pa od nje odstopajo drobni delčki medenine.

Palice iz ogljikovih vlaken združujejo najboljše od obeh svetov. Ogljikova vlakna ne morejo opraskati cevi, drobni prašni in drugi abrazivni delci pa se ne bodo zajedli v palico, kot se lahko v palice, prevlečene s plastiko. Za razliko od medeninaste palice pa od palice iz ogljikovih vlaken ne bodo odstopali delčki, če z njo ravnamo še tako grdo. Poleg tega čistilne palice iz ogljikovih vlaken ne moremo skriviti; lahko jo zelo zelo ukrivimo, ampak se bo sama poravnala.

Čistilna palica Tipton Carbon Deluxe

Med vojno v Iraku je vojska ZDA želela čistilno palico, ki bi bila kos najtežjim razmeram, predvsem bojevanju (in čiščenju) v puščavskem okolju. Ameriško

podjetje **Tipton** se je odzvalo in izdelalo vrhunsko palico iz ogljikovih vlaken, ki jo je poimenovalo **Carbon Deluxe 1 - piece Carbon Fiber cleaning rod**.

Značilnosti palice Tipton Carbon Deluxe

Palica ima ergonomsko oblikovan ročaj, ki se vrti na dveh nizih krogličnih ležajev. Čistilna palica lepo sledi navoju v cevi tako pri potiskanju kot pri vlečenju, tudi ko je pod pritiskom. Ročaj se ne premika, medtem ko se palica z nastavkom prosto vrti. Konstrukcija »skozi ročaj« omogoča močne sunke s palico, na primer ko se zatakne krpica. Čistilna palica je na voljo v štirih premerih (kal. .45, kal. 5,6–6,5 mm, 7 mm–11 mm ter 10 mm) in v šestih dolžinah, ki se prilagajajo večini pušk, pištol in šibrenic. Palice za puške in pištole imajo navoje za nastavke »8-32«, palice za kalibra .17 in .20 imajo navoj

»5-40«, palice za šibrenice pa imajo navoj 5/16"-27. Palice so shranjene v prozorni plastični tubi, ki jo lahko uporabljamo za shranjevanje in prenos. Na vrhu ročaja palice je odprtina, ki omogoča obežanje palice na steno. Odlične so na voljo za 49 do 59 evrov, odvisno od dolžine. Cena povsem ustreza kakovosti in mnogim prednostim, ki jih ima.

Nastavki

Zaradi navedenih navojev (najbrž niso skladni z vašo obstoječo palico) boste v primeru nakupa palice **Tipton** morali kupiti ustrezne nastavke. Za nekaj evrov je mogoče kupiti tudi adapter, ki omogoča uporabo vaših že kupljenih nastavkov. Kljub temu ob nakupu palice priporočam nakup zelo kakovostnih in odlično zasnovanih nastavkov Tipton, in sicer kombinacijo:

– nastavek za potiskanje ima ustrezno

Foto: Tom Ravnik

Enostavno čiščenje .17HMR z nastavkom in palico Tipton, čep VFG

oblikovano glavo, v katero se poda krpica, na vrhu pa nehoten premik krpice prepreči ostra konica, ki prebode in učvrsti krpico. Idealne so namenske krpice za čiščenje, ki se ne trgajo in jih razrežemo na ustrezno velikost. Tipton ima poseben medeninast nastavek (Ultra Jag, 7 evrov), katerega zunanost je prevlečena (zaščiten) pred vplivi čistil. Tako vemo, da je umazanija na krpici (modra, zelena barva ...) res le ostanek bakra, ki je bil v cevi, in ne reakcije medenine na čistilo;

- mehka sintetična ščetka omogoča nanos tekočega čistila v cev; ščetko pomočimo v čistilo (na primer Hoppe's 9) ter z nekaj potegi nanesimo čistilo ali pa v cev popršimo čistilo ter ga s ščetko razmažemo v cevi;

- medeninasta ščetka (Tipton Best Bore Brush).

Ščetine in tudi jedro ščetke so iz mehke medenine, kar je boljše kot baker. Medenina je namreč najbolj varna. Tiptonove mede-

Foto: Gregor Hodnik

Primerjava različnih palic za čiščenje: Dewey, GunSlick, KlenBoren ...

ninaste ščetke imajo veliko površino (so gosto »tkane«) in so zelo dobro izdelane. Komplet treh medeninastih ščetk Tipton stane okoli 17 evrov, a bodo trajale zelo dolgo.

Zaključek

Lovski prijatelj je pred nedavnim iskal kakovostno zamenjavo za svojo čistilno palico, ki se ji je odlomil ročaj. Prav tako je že dalj časa iskal primerno palico za svojo risanico kalibra .17 HMR. Vsi, ki poznate ta kaliber, veste, da je premer cevi risanice 4,5 mm in da na trgu težko najdemo primerno čistilno palico. V novo odprti trgovini s strelsko opremo Shooting Trade iz Slovenske Bistrice je našel obe. Prva mu bo omogočala, da bo spet lahko čistil svojo risanico kalibra .308 Winchester, druga pa bo za risanico kalibra .17HMR. Na moj nasvet je vzel pripadajoče nastavke za potiskanje, mazanje in komplet medeninastih ščetk. Palice z nastavki sem preizkusil tudi sam. Oba ugotavlja (kot že mnogi poprej!), da so palice odlične, vredne svojega denarja. Če razmišljate o zamenjavi čistilne palice ali o nakupu dodatne, čistilne palice Tipton in druge njihove izdelke najdete tudi v drugih boljše založenih lovskih trgovinah.

Gregor Hodnik

Viri:

https://www.tiptonclean.com/deluxe-1-piece-carbon-fiber-cleaning-rod/658675R_M.html

<https://www.brownells.lu/Tipton-Deluxe-1-Piece-Carbon-Fiber-Cleaning-Rod-27-45-Cal-40/en>

LD Babno Polje in LD Tetrijeb Čabar organizirala drugi Lov dveh dežel

Smisel sodobnega lovstva ni več samo v lovu, vse več pozornosti namenjamo druženju in v našem primeru tudi čezmejnemu sodelovanju ter tkanju pristnih prijateljskih vezi. Zamisel za organizacijo *Lova dveh dežel*, Hrvaške in Slovenije, sta pred leti predlagala dobra lovstva tovariša in prijatelja **Janez Škrlj - Janko** iz Slovenije in **Antun Arh - Tonček** s Hrvaške. Prvi tovrsten lov smo organizirali leta 2019 in o njem brali tudi v našem lovskem glasilu *Lovec*. Lov je zaradi epidemije covid-19 šele letos doživel svojo prvo ponovitev – tokrat je glavni organizator prevzela hrvaška stran. Tako se ga je v soboto, 19. novembra 2022, udeležilo več kot osemdeset lovov in lovcev z obeh strani meje in

tudi iz bolj oddaljenih krajev obeh držav.

Lov na obeh straneh meje

Zborno mesto za prijateljski lov v obmejnem območju je bilo pri novem lovskem domu **Lovske družine (LD) Babno Polje** na Farjovci v Babnem Polju, kjer je potekala registracija. Prvi pogon v lepem sončnem vremenu je bil na slovenski strani na območju Hribarskega vrha in Skalovca, drugi pa je potekal v že oblačnem vremenu na hrvaški strani na pobočjih Beriška. V Sloveniji je bil lov uspešen z lepim plenom, na Hrvaškem, kjer glede skupinskih lovov velja nekoliko drugačna in v primerjavi z našo še strožja zakonodaja, pa plena ni bilo,

slišali smo le dva zgrešena strela na divje prašiče.

Častna gosta

Na drugem *Lovu dveh dežel* sta se poleg visokih funkcionarjev srečala tudi predsednika Lovske zveze Slovenije (LZS) mag. **Lado Bradač** in Hrvaške lovske zveze (HLS) **Ivica Budor**. Organizatorji lova smo bili veseli takšne zastopnosti obeh lovske zvez. Ne zgodi se namreč pogosto, da bi se predsednika zvez srečala na terenu, torej na lovu. V lovski koči v Runcu nad hrvaškim Prezidom smo bili po lovu priča podelitvi priznanj in odlikovanj zaslužnim lovcom, sledila je prijetna pogostitev. Obeležili smo tudi dvajset let od podpisa pomembnega sporazuma o čezmejnem lovskem

sodelovanju med **Zvezo lovske družine Notranjske** in hrvaškim **Lovskim društvom (LD) Tetrijeb Čabar**.

Velik zalogaj

Organizacija tovrstnega lova terja ogromno organizacijskega in administrativnega dela pri obeh lovske družinah in le upamo lahko, da bomo priča še kakšni izvedbi. V Evropi je malo takšnih lovov in vsi skupaj smo lahko ponosni, da smo izpeljali še enega, ki se bo nedvomno zapisal v lovsko zgodovino. Mi smo »se šli« Evropo, ko le-ta takih lovske sodelovanj še ni poznala niti na papirju, kaj šele v praksi. Lahko smo ponosni na vizionarsko lovsko odločitev!

Jane Weber,
tajnik LD Babno Polje

Foto: Jane Weber

Zbor udeležencev drugega Lova dveh dežel v Runcu v lovišču LD Tetrijeb Čabar na Hrvaškem

Utrinek z lova v južni Afriki

Aleš Zamljen je poklicni lovec, zaposlen v Lovišču s posebnim namenom Kozorog - Kamnik. Ko sva se ob neki priložnosti zapletla v pogovor o lovu v južni Afriki, sem ga vprašal, kako se je tamkaj počutil v vlogi tujega lovskega gosta na lovu. In začel mi je doživeto opisovati, kaj se mu je najbolj vtisnilo z lova na črni celini. Med pripovedovanjem sem ga prekinil in mu predlagal, da bi bil lahko zapis o utrinku z lova zanimiv tudi za druge naše lovce. In tako je nastal zapis, ki ga povzemam po njegovi pripovedi.

Leta hitro drviijo in tudi pri meni je napočil čas, da se je ob obračanju letnih številčk spet obrnila ena desetica. Z obletnicami pa so pogosto povezana tudi presenečenja. Prav tako se je začela tudi moja nova, povsem nepričakovana lovska avantura. Za velikonočne praznike smo se skupaj z domačimi in sorodniki zbrali pri nas doma v lovski brunarici poleg hiše. Med druženjem mi je žena Špela podarila kladivce in čokoladno srce ter rekla: »Na, Aleš, razbij ga!« Presenečen in ne vedoč, za kaj v resnici gre, sem iz njenih rok vzel majhno kladivce in z njim razbil čokoladno srce. V notranjosti je bil listek, na katerem je pisalo: »Spoznal boš, kdo je v Afriki kralj živali!« Od presenečenja sem najprej ostal brez besed, nato pa so moj obraz oblike solze sreče. Nekje globoko v meni je že dolga leta tlela želja po lovu v Afriki. In ko sem v roko prejel še letalsko karto, sem se zavedal, da gre zares. V meni je dobesedno vse vrelo od sreče.

Špela se je pred razkritjem presenečenja zame po telefonu pogovorila o vseh podrobnostih z mojim prijateljem Juretom. Pogovor je po naključju spremljal potnik v njeni službi. Ker se mu je zdel tematika zanimiva, jo je povprašal o podrobnostih. Menil je, da bi ji lahko pri organizaciji lova v Republiki Južni Afriki pomagal, zato ji je ponudil telefonsko številko prijateljevega sorodnika Jožeta

s Koroške, ki že dolgih petnajst let redno hodi na lov s slovenskimi lovci prav v Afriko. Špela ga je nato res poklicala in v prijetnem pogovoru je Jože takoj privolil, da vzamejo s seboj še enega lovskega potnika več in ji povedal tudi predvideni termin odhoda.

Napajališče z vodo, obkroženo s trnastimi afriškimi grmičjem.

Takoj so stekle vse potrebne priprave, saj je bilo treba opraviti še kup formalnosti v povezavi z odhodom. Dnevi so minevali, datum odhoda se je hitro približeval. Med pripravi sem se najprej sestal z Jožetom, ki je organiziral in vodil potovanje, pozneje smo se dobili še z Meksijem in Tomijem, ki sta bila tudi v naši skupini. Dva dni pred odhodom sem po nasvetu »starih mačkov« vse, kar bom nujno potreboval na lovu, pripravil in spakiral v potovalno torbo.

Prišel je težko pričakovani dan odhoda. S Korošci smo se zbrali pri meni doma in se skupaj odpeljali na brniško letališče ter od tam poleteli v Frankfurt. Ko smo pristali na

največjem nemškem letališču, smo morali na let v oddaljeni Johannesburg čakati še nadaljnjih šest ur. Imeli smo nočni let. Na letalu je bilo najbolj zanimivo ob svitu. Sončni žarki so najprej obsijali letalo, pod seboj pa sem zagledal prve obrise afriške pokrajine. Po preletu mejne reke Limpopo smo se znašli v zračnem prostoru Republike Južne Afrike. Končno smo po desetih urah in pol polet končali s spustom na mednarodno letališče O. R. Tambo v Johannesburgu.

Na letališču nas je pričakal vodja lovišča Riaan v lovski opravi. Po pozdravu smo se skupaj odpravili na parkirišče, kjer nas je pri avtomobilu čakal še Riaanov pomočnik, temnopolti domorodec Johan.

smo odložili prtljago, nato pa je sledila pogostitev.

Vsa poslopja v *lodgu* so bila zgrajena v značilnem afriškem slogu, notranjost je bila okusno urejena in opremljena z lovskimi trofejami. Vsi objekti so bili ločeni med seboj. V sklop tabora je sodil tudi ločen prostor, v katerem je bil nastanjen vodja lovišča, in njegova pisarna, ločeno od vseh so bili tudi kuhinja, jedilnica in štiri manjše hišice za goste. V taboru je bila zelo lepo urejena tudi okolica in, kot se spodobi za Afriko, ni manjkalo niti značilno veliko odprto kurišče *boma*, kjer smo ob večerih posedali ob ognju in po lovih podoživljali lovska doživetja minulega dne. Nema lokrat je bilo že pozno ponoči, ko smo se šele odpravili h kratkemu počitku. Večeri ob ognju so bili za nas res nekaj lepega in posebnega, saj so se v lovišču šele zvečer zbudile številne živali, ki podnevi niso bile aktivne, predvsem zveri, in se tudi oglašale. Tako sem imel prvič priložnost slišati rjojenje leva v naravi, zavijanje šakalov in hehetanje hijen. Res nepopisni občutki, ki pričarajo lepoto tamkajšnje narave, obiskovalca navdušijo, hkrati pa se zave bližine afriških živali in začuti spoštovanje do njih.

On je iz vozila takoj vzel hladilno torbo in nam postregel z osvežilno pijačo in prigrizkom – okusnimi koščki posušenega divjačinskega mesa – *biltongom*, ki smo jih ob pijači grizljali kot pri nas čips. Po kratkem premoru smo se odpravili na tri in polurno vožnjo v smeri province North West. Tam je bilo lovišče, kjer bomo lovili.

Zadnji del poti je potekal po široki peščeni cesti, ki nas je že vse utrjene naposled pripeljala do tako imenovanega *lodga* (lovski tabor), sklopa več poslopij znotraj lovišča. Tudi tam so nas lepo sprejeli poklicni lovci – vodniki, ki so nas v naslednjih dneh spremljali na lovu. Vsakega od nas so nastanili v svojo hišico, kjer

Vsako jutro smo vstajali s svitom, okrog pol sedmih sta sledila obvezna jutranja kava in krepični zajtrk. Hrana je bila povsem drugačna od naše, toda izvrstna in zelo okusna. Čeprav je bil mesec junij, je bil tam, na južni polobli, zimski čas. Zato so hladna jutra kar klicala po naših toplih oblačilih, ki pa smo jih ob stiku s prvimi sončnimi žarki tudi hitro slekli. Na lov smo se vozili s terenskim vozilom, poltovornjakom, tako imenovanim *pick upom*, ki je imel v odprtem prtljažnem prostoru urejene sedeže, ki so omogočali izjemne razglede po okolici. Na lovu me je po navadi spremljal vodnik, ki je

bil belec, njegov pomočnik pa temnopolti domorodec – zasledovalec ali *tracker*. Belec me je vodil pri zalezovanju afriške divjadi, vse druge naloge pa so pripadale domorodcu (iskanje sledi živali, prevažanje osebja in opreme, pomoč pri prevozu uplenjene divjadi, iskanje krvnih sledi, zasledovanje obstreljene divjadi ...). Večina divjadi, ki smo jo lovili, je bila aktivna predvsem podnevi, zato je lov potekal ves dan. Ponoči so bili aktivni predvsem plenilci.

Lovili smo v afriški savani, pa tudi v *bušu*, kot domačini pravijo nizkemu, večinoma z bodicami poraščenemu grmovju, in med redkimi pritlikavimi, prav tako z bodicami poraščenimi drevesi. Med grmičevjem so bile manjše jase poraščene s precej visoko savansko travo. Že prvi dan lova sem uplenil svinjo bradavičarko, naslednji dan pa oriksa. Res, za lovca nepozabno, nepopisno doživetje. Želel sem si upleniti tudi antilopo, impalinega samca.

Napočil je predzadnji dan bivanja in hkrati tudi zadnji dan našega lova v Afriki. Zjutraj smo se odpeljali do napajališča z vodo, kjer smo v bližnjem grmovju nasekali veje in iz njih pripravili zaklon. Tokrat sem lahko čakal sam, brez spremstva. Pred odhodom mi je vodja lovišča dal še zadnje napotke: »*Če pride impala, lahko streljaš! Če jo boš uplenil, jo obvezno takoj potegni do zaklona in nas tam počakaj; pridemo te iskati! To upoštevaj, saj se tu rade gibljejo meso-jede afriške zveri, lev, hijene, šakali, občasno se pojavi tudi leopard.*« S temi besedami se je poslovil od mene.

Udobno sem se namestil v kritju zaklona in opazoval okolico. Dan se je počasi prevešal v popoldne. Okrog mene je bilo vse mirno. Nenadoma je moja pozornost pritegnilo nenavadno oglašanje, ki je značilno za impalinega samca le časa v prska. V meni je naraščalo vznemirjenje. Zaradi gostega grmovja sem le po glasu sodeč ocenil, da se mi impala vedno bolj in bolj približuje. Komaj sem si upal dihati, da ne bi izdal svoje prisotnosti.

Upal sem, da se bo pojavila pri napajališču, saj je bila le tam večja odprta jasa, ki je omogočala dober razgled. Po daljšem čakanju se je na robu jase neslišno pojavila impalina samica. Previdno sem pripravil puško in čakal, če bo na jaso zvbila še rogatega samca. Samica se je vse bolj in bolj približevala napajališču, ko se je za njo res pojavil zaljubljeni starejši samec. Odločil sem se, da ga uplenim. Prislonil sem puško v ramo in ob lice, pomeril in sprožil strel. Moje oči so takoj zaznale dober zadetek, toda samec je vseeno z

Le kje sem izgubil sled, kam je vendar zavil zadeti samec? Predaleč si tudi nisem upal, ker nisem poznal terena. V obupu sem na kratki razdalji taval sem ter tja v upanju, da bom ponovno našel krvavo sled. Naenkrat pa sem pred seboj zagledal ogromen termitnjak in ob njem je negibno ležal mrtev samec impale. V trenutku sem vzkipek od sreče. Šele tedaj je v meni popustila vsa napetost in preplavila me je nepopisna sreča. Se posebno zato, ker sem uplenjeno žival našel sam, kar je bilo zame posebno doživetje. Kar obsedel

Med čakanjem se v bližini ni pojavila nobena žival več, zato sem zatopljen v misli ponovno podoživljal trenutke uplenitve. Zaradi zimskega časa in mojega podoživljanja dogodkov se je še vedno toplo sonce začelo dokaj hitro utapljati v savano afriških ravnin. Zelo hitro se je stemnilo. Takrat so se moje, do tedaj lepe in sproščene misli hitro spreobrnille v dokajšnjo zaskrbljenost in strah, saj bi se s plenom ob sebi v divjini, kar naenkrat lahko iz lovca - uplenitelja spremenil na milost in ne milost v plen afriških zveri, ki bi se želele polastiti mojega plena. Tudi nabita puška, ki sem jo trdno držal v rokah, mi ni bila ravno v veliko uteho, saj se plenilci povezujejo v trope. Ob sebi sem imel vir hrane za zveri, ki je morda z vonjem že privabljal nočne plenilce in mrhovinarje na pojedino. Pred očmi so se mi zavrtle strašljive zgodbe, ki sem jih slišal ob ognju v taboru; o napadih tamkajšnjih zveri na človeka. Čas se mi je povsem ustavil, sekunde so se vlekile v neskončnost. S prihodom noči sem v neposredni bližini zaslišal prve nočne glasove. Šakali so najbolj naznanjali, da je to čas, ko se prebujajo in na obhod za plenom ali prehranskimi viri podajajo plenilci. V svojem borbem zaklonu sem ob vsakem šumu pozorno obračal glavo in v strahu čakal na tovariše. To so bili gotovo moji najbolj negotovi trenutki življenja. Strah, ki me je preplavil, je bil nepopisen. Puška, položena čez moja kolena, je bila vsak čas pripravljena na obrambni strel. Čutil sem svojo nemoč, svojo majhnost in hkrati ranljivost v tuji in divji pokrajini, ki je nisem bil vajen. Kakšna razlika z našim lovom v Sloveniji!

Ko sem končno v daljavi le zagledal svetlobo žarometov prihajajočega terenskega vozila mojega vodnika, sta se polegla strah in negotovost, kar je kmalu zamenjalo neprijetne občutke. Prva pozitivna misel, ki me je preplavila ob pogledu na vozilo, je bila: »*Uf, pa sem le preživel to vznemirljivo lovsko avanturo v južni Afriki!*« je svojo pripoved končal Aleš.

Povzel: Vilko Rifel

Foto: Osební arhiv Aleša Zamljena

Aleš ob uplenjenem samcu impale

vso svojo hitrostjo stekel v *buš*. Ni obležal na mestu. V tistem trenutku so se v moji glavi začele porajati črnoglede misli: »*Saj sem ga imel vendar čisto blizu! Skoraj nemogoče, da sem zgrešil, saj sem ga dobro pomeril!*« Nisem vedel, kaj se je zgodilo, nič mi ni bilo jasno! Odločil sem se, da bom, preden bom odšel na nastrel, nekaj časa še počakal, saj je bilo do teme še dovolj časa. Ob tem sem razmišljal: »*Če sem samca res dobro zadel, naj v miru izdihne, ga bom čez čas že nekako poiskal.*« Tako sem čakal skoraj uro, minute so se mi neznansko vlekile. Nato pa nisem več zdržal, vstal sem, pograbil nabito puško in previdno odšel na nastrel. Tam sem hitro opazil nekaj kapljic krvi svetlejše barve, ki so bile jasen znak, da je impala zadeta skozi pljuča. Kapljicam sem nato sledil v grmičje, kjer pa sem kmalu izgubil krvno sled. Nobene kapljice več, nobene druge sledi ... Bil sem zaskrbljen.

sem ob njem. Vreden je bil občudovanja. Kako veličastna, lepa in hkrati elegantna žival je to. Po občudovanju je sledilo fotografiranje z mobilnikom, nato pa po navodilih vodje lova še vleka šestdeset kilogramov težkega plena do mojega zaklona, od katerega sem bil oddaljen okroglo vsaj dvesto metrov. Spravilo je bilo kar naporno. Ves čas me je oviralo gosto grmovje z dolgimi trni in vmes jase z visoko savansko travo. Po večkratnem počitku sem uplenjeno impalo končno le privlekel do zaklona, iz katerega sem streljal nanjo.

Ker smo se dogovorili, da me bodo prišli iskati šele zvečer, po lovu drugih lovcev, sem se udobno namestil in nestrpno čakal večera. Da bi me lahko prišli iskati morda že predčasno, nisem mogel obvestiti nikogar, saj mi niso pustili radijske postaje, češ, da sem le preveč oddaljen od tabora in zato zunaj dosega signala. Prav tako sem bil tudi na območju, ki ga ne pokriva mobilno omrežje.

Na kratko iz tujega tiska ...

Skandinavija: Potem ko številne »naravovarstvene« organizacije zahtevajo prepoved uvoza trofej na območje različnih razvitih držav, je zanimiva ponudba nastala v Skandinaviji. Nordijski Safari klub je naravovarstvenim organizacijam brezplačno ponudil čredo petnajstih slonov iz Južnoafriške republike. V tej državi se zaradi uspešnega varstva in nadzora nad krivolovom skoraj nezadržno večja število slonov. Strokovnjaki ocenjujejo, da znaša letni prirastek do 7 % spomladanske številčnosti, kar praktično pomeni, da so številni narodni parki in rezervati prepolni slonov, katerih številčnost je prevelika za nosilno zmogljivost okolja. Predstavniki omenjenega Safari kluba je tako številnim »protilovskim« organizacijam brezplačno ponudil petnajstih slonov v prevzem s pozivom, naj pokažejo, kako si predstavljajo reševanje tovrstnih težav v praksi in da končno enkrat naredijo tudi nekaj konkretnega za varstvo slonov. Seveda pričakuje tudi strokovno upravljanje z živalmi, vzpostavitev primernega življenjskega prostora zanje in ustrezno skrb, na lastne stroške seveda. Na tak način bi v praksi na konkretnem primeru dokazali, kako je mogoče na živalim prijazen način rešiti težavo, seveda pa potem temu primerno nadaljevati tudi z vsemi preostalimi osebki, katerih številka gre verjetno v tisoče. Zaenkrat ponudbe še ni sprejela nobena »naravovarstvena« organizacija. Nordijski Safari Klub je sicer lovska organizacija, ki šteje več kot 2500 članov iz vse Skandinavije, ustanovljena pa je bila leta 1972 na Danskem.

(Jagen Welweit – www.jww.de)

ZDA: Po sedmih letih preiskav in raziskovanj so ameriške oblasti – Zvezni urad za ribe in divje živali – s pomočjo sodišč zaključili velik primer krivolova, ki so ga odkrili povsem po naključju leta 2015 pri prenosu ene od lovskih trofej iz zvezne države Wyoming v drugo zvezno državo. Kot so na koncu sporočili, je bil to eden največjih primerov krivolova v Wyomingu, saj so storilci – trije moški – na nedovoljen način ustrelili več kot sto divjih živali, in sicer divje ovce, lose, belorepe jelene, mulaste jelene, viloroge antilope

Foto: Pixabay

ter tudi divje purane in fazane. Nekatera od uspešno dokazanih dejanj segajo celo v leto 2003. Sodišče je storilce kaznovalo z denarno kaznijo 350.000 dolarjev in dodatnim plačilom 260.000 dolarjev za popravne ukrepe, na večletne zaporne kazni pa tudi na desetletno prepoved lova, ki velja za območje celotnih ZDA.

(Jagen Welweit – www.jww.de)

Švedska: V začetku letošnjega leta je začelo veljati dovoljenje za odstrel 75 volkov v tej skandinavski državi. Po uradnih podatkih naj bi na Švedskem živel okoli 460 volkov, pri čemer načrtujejo z odstrelom število zmanjšati na približno 400 osebkov, s čimer naj bi tudi omejili prostorsko širjenje vrste. Od leta 2010 naprej so v tej državi uplenili 203 volkove.

(Wild und Hund – www.wildundhund.de)

Nemčija: Na ogromno presenečenje številnih držav in posameznikov je novembra minulega leta minister nemške zvezne vlade, pristojen za kmetijstvo, ki sicer izhaja iz vrst Zelenih, skupaj s strankarsko kolegico, ministrico za okolje, izjavil, da Nemčija kot država izstopa iz Mednarodnega sveta za ohranitev divjadi in lovstvo (CIC). To se je zgodilo po 35 letih članstva Nemčije v tej mednarodni organizaciji in je izzvalo veliko negotovanj in nasprotovanj

ne samo v strokovnih, temveč tudi v političnih krogih.

(Jagen Welweit – www.jww.de)

ZDA: Genetska študija, ki so jo izvedli v ZDA, je pokazala, da imajo prav vsi zdaj živeči bizoni tudi gene domače govedi. V tem je sicer nekaj logike, saj je po praktično popolnem iztrebljenju te vrste v drugi polovici 19. stoletja preživelo zgolj nekaj manjših čred in posameznih živali, skupaj okoli 500 – od tega tudi dve manjši čredi na območju zdajšnjega narodnega parka Yellowstone. V preteklosti so številni kmetje poskušali povečati telesno maso in odpornost domače živine s parjenjem z bizoni. Prisotnost genov domače govedi so potrdili tudi pri osebkih iz Yellowstonea, za katere so sicer domnevali in upali, da so še ohranili prvotne gene, saj so v preteklosti porabili razmeroma precej denarja za številne ukrepe in omejitve, da bi preprečili križanja. V Severni Ameriki zdajšnjo številčnost bizonov ocenjujejo na približno pol milijona živali, bizon pa je poleg ameriškega beloglavega orla simbol ameriške identitete.

(Jagen Welweit – www.jww.de)

Afrika/Azija: Raziskovalci aso na podlagi fotografij iz preteklosti in ohranjenih nosorogovih rogov potrdili, da se je njihova dolžina v zadnjih 150 letih zmanjšala, če jo primerjamo

z zdajšnjimi rogovi nosorogov. Ali gre pri tem za sovpliv lova in krivolova ali za druge dejavnike, pa na podlagi omejenih podatkov zaenkrat ni mogoče ugotoviti.

(Jagen Welweit – www.jww.de)

Mehika: Ta država je za uspešno ponovno naselitev oziroma povečanje števila debelorogih divjih ovc prejela nagrado Markhor, ki jo podeljuje Mednarodni svet za ohranitev divjadi in lovstvo (CIC) za ohranitev ter pospeševanje biotske raznovrstnosti na trajnostni način. Tako so v Mehiki v zadnjem času prek sistema številnih manjših farm, ki so v lasti naravovarstvenikov in lovcev, številnost te vrste divjih ovc v prosti naravi s praktično nič uspeli povečati na več kot 1500 živali. Gre sicer za podvrsto debeloroge ovce, ki je prilagojena na bolj obalna območja, njihova naravna življenjska prostora pa sta jugozahod ZDA in severozahod Mehike. Projekti povečanja številčnosti so bili sicer uspešni tudi v ZDA, kjer zdajšnjo številčnost te podvrste ocenjujejo na približno 30.000 živali. Financiranje večine ukrepov v Mehiki sicer deluje na način, da zrele odrasle ovne prodajo na odstrel in pridobljena sredstva namenijo za izvajanje ukrepov za povečanje številčnosti te vrste.

(Jagen Welweit – www.jww.de)

Pripravi: mag. Janko Mehle

LITERARNI NATEČAJ

2. mesto

Globok razdrapan kolovoz z globokimi ilovnatimi kolesnicami se je strmo vzpenjal navzgor. Pomrzljena robida je vsepovsod plezala z enega parobka na drugega. Mira je hitela navzgor, da je bila že čisto brez sape. Nekajkrat se ji je trnasta robida oprijela hlač. Prvič je šla po tej bližnjici navzgor do Krniške Roze. Zamujala je. Mama ji

glavnemu oltarju. Le nadangel Mihael z mečem v roki je ostal hladen kot marmor krstnega kamna. Ko je zaškrtal ključ v težkih cerkvenih vratih, je Mira neslišno stekla po kamnitem tlaku. Kakor kuna je smuknila mimo presenečenega župnika.

Doma niti z besedico ni omenila, kaj se ji je zgodilo. Do večera je čakala župnikov obisk in njegovo pridigo. Ni ga bilo. Pomislila je, da je moral biti župniku prizor s prižganimi svečami pred glavnim oltarjem zelo všeč.

Od takrat naprej je ni nikoli več zaprl v cerkev.

Z nekaj let mlajšim bratom in sestro ni

ji zabičal: »Tja ne smeš hoditi. V tej jami babe otrokom glave žagajo!« Zgroženo se je zagledala vanj. Trdo ji je prikimal, da je podkrepil svoje besede. Spust k jami čez skalne plošče je bil namreč zelo nevaren. Ljudje so še vedeli povedati, da sta se enkrat en gruntarski fant in eno kajžarsko dekle dodobra polomila, ko sta lezla do jame, da bi tam skrila svojo ljubezen. Babe so šle tako iz roda v rod. »Katere babe?« je Mira prestrašeno spravila iz sebe. – »Divje,« ji je samo odvrnil in dodal: »Jutri, če hočeš, greš lahko z menoj na lov.« Miri se je v očeh zasvetilo.

Nabiralka smole

SLAVKO PREZELJ

ni dovolila, da bi šla od doma. »Vsi sveti so danes. Danes se ne hodi naokrog. V cerkev se gre, na pokopališče in domov,« so se ji v glavi oglašale mamine besede.

Mira je bila samosvoje dekle; imela je kratke kostanjeve lase, drobčen obraz in črne preiskujoče oči. Dvanajst let je naštela sredi poletja. Mama z njo ni imela veliko potrpljenja. Njene klofute so večkrat priletele na njen obraz, kot cepec prileti na pšenično klasje. Najbolje se je počutila v hlevu. Tam je dišalo seno, tam je poslušala ščebet lastovk, tam je prašičem v leseno korito stresala kuhan krompir. Smejala se jim je, ko so cvlili, se prerivali in cmokaje goltali vročo peso in krompir. Z otroki, katerih hiše so bile posejane po strmih bregovih, se ni veliko družila. Samo na poti v šolo so šli kdaj skupaj. Čeprav drobna, je bila kos marsikateremu fantu. Sošolcu, ki jo je pred veroukom porinil v cerkevna vrata, je tako zvila palec na roki, da mu ga je izpahnila. Po verouku jo je župnik za debelo uro zaklenil v cerkev. Hotela se je povzpeti v zvonik, toda vrata so bila zaklenjena. Hotela je, da bi z zvonovi malo pozvonila ljudem. Malo tistim, ki so že počivali ob cerkvi na pokopališču, in dlje časa tistim, ki so življenje s težkimi križi nosili naokrog po bregovih. Mira je stopila v zakristijo. Na masivni hrastovi mizi je zagledala vžigalice in dve polni škatli debelih velikih sveč. Znosila jih je pred oltar, jih postavila na kamnito tla in jih vse po vrsti prižgala. Svetloba sveč se je v temačni cerkveni ladji vse bolj slovesno dvigala k svetnikom, katerih obrazi so postajali vse bolj ožarjeni. Dozdevalo se ji je, da jim usta vse bolj lezejo v nasmeh. Tudi sveti Hubert in jelen ob njem sta se s stranskega oltarja radovedno ozrla proti

bila veliko skupaj. Najraje je imela očeta. Bil je tri leta mlajši od mame in Miri se je zdelo, da ima tudi zato mehkejšo srce. Tudi udaril je ni še nikoli v življenje. Tisti večer, ko je ostala sama z njim za kuhinjsko mizo, je kar planilo iz nje: »Na lov bi šla rada s teboj!« Očetu je žlica, ki jo je nesel k ustom, za trenutek obstala v zraku, resno jo je pogledal, potem pa je žlico brez besed nesel v usta. Mira je vstala in odrinila stol. »Počakaj.« Obrnila se je. »Ko odrasteš, te bom vzel s seboj. Lov zdaj še ni zate, šele dvanajst let imaš. Smrt videti ni lepo.« Pihnila je skozi nosnice. – »Koliko smrti si pa že ti videl? Je tebi lepo, ko vidiš smrt?« je vzklopila in z roko pokazala na stene v veži, ki so bile polne srnjačjih, gamsjih in jelenjih rogovij. Čakala je, da ji bo kaj rekel. Ni ji odgovoril. »Sem vedela, da tudi tebi ni lepo, če vidiš smrt,« mu je očitajoče rekla in odšla.

Grape, široke in ozke, večinoma grde, polne raztrešenih skal in za ujetimi debli polne trohnečega listja, so se med širokimi hrbti bukovih in smrekovih gozdov spuščale nedaleč stran od hiš v dolino. Mira si po tistem, ko se je kot sedemletno dekletce izgubila, ni nikoli več upala iti prav daleč stran od doma. – »Toliko daleč od doma lahko greš, da še vidiš našo hišo in hlev,« ji je po tistem strogo rekel oče. To je upoštevala.

Ko je imela enajst let, ji je sošolec Blaž povedal, da je za Črnam grabnom, spodaj ob potoku, strma črna stena, pod katero je jama. »Lahko ti jo pokažem,« ji je prijazno rekel. Odkimala mu je. Strah, da bi šla predaleč od doma, je še vedno nosila v sebi. Jamo, o kateri ji je govoril Blaž, je očetu upala omeniti šele tri dni pozneje. Visoko v zrak je dvignil roko in

Prikimala mu je. »Na srnjaka bova šla. Dve leti se že spogledujem z njim.«

Zdaj je spoznala, da je pri dvanajstih letih in treh mesecih že dovolj stara, da bo lahko videla smrt.

Ponoči je slabo spala. V sanjah se ji je ves čas prikazoval srnjak, ki je pred krogli ves čas odskakoval zdaj v levo, zdaj v desno. Mira je bila vesela, da ga krogla ni zadela. Naenkrat je videla, kako je srnjak obstal in padel na kolena. Prebudila se je. Očetu zjutraj, preden je šla v šolo, ni upala povedati, kaj se ji je sanjalo. Mislila je, da je potem oče ne bi hotel vzeti s seboj na lov. Po pouku je vso pot tekla domov. Odkar je stopila v hišo, oče ni prav z ničimer pokazal, da bosta odšla na lov. Ko je že mislila, da je spet premalo stara, da bi lahko videla smrt, je zaslišala njegove besede: »Toplo se obleci. Mogoče ne bo prišel takoj. Zgoraj, kamor bova šla, je prepišeno.« Z dvorišča je stopil v vežo. – »Bom,« mu je poskušala reči čim bolj mirno, čeprav je vse v njej zadrhtelo. – »Mami sem povedal, da boš šla z menoj.« – »Hvala,« je tiho rekla. Vsa iz sebe je hušnila v svojo sobo in si na hitro navlekla nase tople hlače in pulover. Zatem se je neopazno izvila iz hiše. Z mamo se ni hotela srečati. »Lov je le za močne ljudi,« je všečno pomislila. Kar nekaj časa je zunaj vsa nestrpna čakala očeta.

»Preveč potuže ji daješ. Zdaj ji pa še ta tvoj lov vsiljuješ,« je za njim iz veže priletel mamin očitajoč glas. Ni ji odgovarjal. Ostal je tiho. Z roko je prijel za vrh klobuka, ga trikrat podrgnil naprej in nazaj po glavi, kot da je tako želel pregnati vse zle sile, ki so se mu nabrale nad glavo. »Pojdiva!« je končno rekel.

Bilo ji je všeč, da se oče ni nikoli pre-

piral z mamom. Včasih, ko se je mama spravila nadenj, je največkrat odšel za hlev. Tam je potem s težko sekuro cepilko na tnalu razbijal tista drva, ki jih je sicer v mirnem času zaradi grč vedno puščal pri kraju. Pri vsakem udarcu je sekuro zavihel s takšno silo, kot da bi imel pred seboj medveda in ne navadno grčasto poleno. Besed, ki jih je ob kakšnem udarcu zavpil, ni povsem dobro razumela. Vedela pa je, da so takšne, da bi mu župnik pri spovedi zanje zagotovo odmeril deset očenasev za pokoro. Kadar je ob sporih, ki so izbruhnili med mamom in očetom, zmanjkalo grčastih drv, je oče iz omare vzel puško in odšel v gozd. Na takšnih samoočiščevalnih pohodih se je zavestno odločil, da ne bo streljal, pa čeprav se je ravno takrat pred njim prikazal najlepši srnjak. Zavedal se je, da bi ga trofeja s takšnega prisiljenega lova vedno spominjala na dan, ko zaradi žene ni zdržal doma. Bal se je, da bi se do konca življenja na steni lahko nabralo preveč takšnih trofej.

Mira je hodila za očetom, kot da bi šla na romanje. Sprva je morala skoraj teči za njim. Ko sta prišla do kozolca, je oče upočasnil hojo. Ozrl se je nazaj in se ji nasmehnil. »Moj oče Boštjan, kako dober človek je to,« je pomislila. Bila je ponosna nanj kot še nikoli.

Njiva pod hišo je bila že skoraj povsem prazna. Na koncu se je pod velikimi zelenimi listi v zemlji redila belo vijoličasta repa. Ob robu njive so se z rumenimi cvetovi že odpirale rože sesvetnice. Mira je občudovala očeta, kako pokončno hojo ima. Gledala je njegov klobuk z gugajočim košatim gamsovim čopom, zelen nahrbtnik in gledala je puško, ki jo je nosil obešeno z jermenom čez ramena. Puška se je v soncu lesketala, kot bi mu jo na pult v trgovini pravkar prinesel trgovec.

Čeprav vso pot ni niti za hipec mislila na dom, se je ozrla nazaj. Bila je začudena, ker domače hiše in hleva ni več videla. Ni mogla verjeti, da sta tako hitro prišla za hrib. S travnika sta zavila v gozd med temna debla in mehko rumeno listje, ki ga je bilo še vse polno nad njima in nekaj tudi že pod njunimi nogami. Pri starem podrtem seniku sta zavila po shojeni stezi strmo navzgor. Tam ni še nikoli hodila. »Si kaj žejna?« je zaslišala očetov glas. – »Ne,« mu je na kratko rekla. Bila je srečna, da je z njim. Očetovih skrbi ni poznala. Še vedno ni bil povsem prepričan, ali je ravnal prav, da jo je vzel s seboj. Vedel je, da je Mira zelo občutljivo dekle. Bil je prepričan, da si pravzaprav zagotovo ne želi, da bi videla srnjakovo smrt. Njena želja, da bi šla z njim na lov, ga je begala. Pomislil je, da si je mogoče želela samo, da bo lahko nekaj časa čisto sama z njim. Upočasnil je korak. »Ali ga že vidiš?« je vprašala, ko je videla, da oče obrača glavo

nekam v globel. Odkimal je. Povsem je bil zatopljen v svoje misli. »Če srnjaka ne bom dobro zadel, bo videla njegov smrtni boj. Tega ji ne smem narediti. Lov se ji bo lahko zameril za vse življenje,« je pomislil in se v trenutku odločil: »Ne bom streljal!« Napetost v njem je popustila. Olajšano je zavzdihnil in rekel: »Čez tisti rob morava še priti.« Stopila sta na zagruščeno gozdno vlako, ki se je nekaj metrov niže izvila na senožet. Ko sta si utrla pot skozi podrto praprotno planjo, sta se ustavila. »Je to tukaj?« je tiho vprašala. Pokimal ji je. Na hitro se je razgledal naokoli. Senožet je bila prazna. Na grbinah je zlatorumena trava v šopih še razkazovala svojo trpežnost. »Vidiš bajto tam zgoraj?« jo je vprašal. – »Vidim,« mu je odgovorila. – »Krniška Roza živi v njej. Sama. Nihče točno ne ve, koliko je že stara. Če imam prav, mislim, da jih bo kmalu morala imeti osemdeset. Smolarica je!« – »Smolarica?« se je začudila Mira. – »Ja. Smrekovo smolo nabira. Včasih jo je nosila v dolino prodajat. Zdaj se sem in tja kdo oglasi pri njej, da jo odkupi. Marsikatera smreka vse tja do Kozjega vrha je ranjena od njene plenkače. Moški s kmetij so ji večkrat sledili po gozdu, da bi jo dobili, pa se jim je zmeraj izmuznila. Grd svet je to, da bi jo lahko kar tako dobili v roke. V dolini so jo potem enkrat le obkrožili, ko je z nahrbtnikom stopila iz vaše trgovine. 'Našo smolo prodajati' so se grozeče oglasili moški. Roza se jih ni ustrašila. Tršata, kot je bila, se je razkoračila pred njimi in jim zapretila, da bo vse po vrsti zarotila, da ne bodo več znali sami priti do doma. Glas o tem, da ima ženska nadnaravne moči, je že marsikomu prišel na ušesa. Brez besed so ji pustili, da je ponosno odšla mimo njih. Revirni gozdar Matevž je po službeni dolžnosti moral oditi do nje, da bi ji povedal, da bo za poškodbe smrek morala plačati odškodnino. Roza je takrat nekoliko stran od bajte žela srpje za prašiče. Od daleč ji je nekaj časa govoril o gozdnem redu. Rozi je bilo naenkrat dovolj njegovega ropotanja. Prišla mu je čisto blizu in mu brez besed s srpom zamahnila pred obrazom, da bi mu kmalu odbila nos. Ritensko je odskočil, da se je rešil. 'Še enkrat ne boš hodil sem gor,' mu je zapretila, 'drugače boš vsako noč slišal, kako bo sova priletela na streho tvoje hiše.' Njenega napada s srpom Matevž ni prijavil in tudi k njej ga ni bilo nikoli več ...« – »Kako pa je zdaj z njo?« je radovedno vprašala Mira. – »Odljudna je postala. Pravijo, da že na daleč začne vpiti, ko vidi, da se kdo približuje njeni bajti. Bojijo se je, ker ima menda doma nekje celo puško. Blažkov Lojze, ki je kdaj pa kdaj kakšnega gamsa na črno ustrelil, je puško bojda skrival nekje pri

njej, pa tudi sam je kdaj prespal pri njej. Istih let sta bila. Smolo je imel, da ga je pred leti tam v Mlinarjevih stenah, ko je lezel po gamsa na polico, zadela skala, ki se je utrgala nekje nad njim. Verjetno jo je moral sam nekoliko razrahljati, ko je lezel navzdol. Takrat je bilo potem Rozino javkanje slišati daleč naokrog.« – »Kaj pa ti?« – »Kaj jaz?« je začudeno vprašal. – »Ali ti greš kdaj do nje?« – »Ne. Roko dvignem visoko v pozdrav, če jo vidim. Ona pa nič. Naredi se, kot da me ne vidi, čeprav mislim, da me ima ves čas na očeh, kadar pridem sem na to senožet.« Mira se je hitro ozrla naokrog. »Ne boš je videla. Pritajiti se zna bolj kot lisica,« je rekel in z roko pokazal v dalj. »Do tiste bukve morava še priti. Preža je na njej.« Ko je Mira zagledala lestev, ki je izginjala nekam daleč navzgor, v krošnjo bukve, so se ji zašibila kolena. Tudi koraka ni mogla več narediti. Brez moči je gledala za očetom, ki je stopal čez porumenelo rušo. Zdaj se je ozrl in ji z roko zamahnil, naj pride. Odkimala mu je. »Jaz ne grem tja gor,« je spravila iz sebe, ko se je začuden vrnil nazaj do nje. »Strah me je. Nisem vedela, da bova šla na prežo.«

Pozabil je že, da se boji višine. »Potem z lovom ne bo nič. Mama bo vesela, da se bova tako kmalu vrnila.« – Odkimala mu je. »Ne grem še domov. Ti kar pojdi na prežo. Jaz te bom spodaj počakala,« mu je tiho rekla. – »Prav, če tako praviš, samo srnjaka pa gotovo ne boš mogla videti.« – »Vseeno mi je,« je hitro odvrnila. »Njegove smrti ne bi rada videla,« je rekla in ga pogledala. Prikimal ji je.

Takšne bukve Mira ni videla še nikoli. Dolge spodnje veje so le dober meter visoko segale vsenaokrog, daleč stran od debla. Njena širnost jo je prevzela. Priklonila se je in odšla za očetom pod vejami do mogočnega debla. Pogladila je njegovo gladko skorjo. Zaščemelo jo je v trebuhu. »Lahko ga bova dolgo čakala. Mogoče bo stopil na senožet šele, ko se bo vzdignila luna,« ji je tiho rekel, preden je stopil na prvi klin. Pokimala mu je. Gledala je za njim, kako lahkotno se je vzpenjal. Kar zavrtelo se ji je v glavi. Sonce je le še blago sijalo. Svetloba pod bukvijo je kopnela hitreje kot na senožeti. Usedla se je tik ob deblu na debele razvejane korenine in skozi veje pogledala navzgor proti preži. Očeta ni videla. Slišala je le, kako so zajecale deske, ko je sedel na klop, potem pa je zgoraj nastala gluha tišina. Na senožet se je tiho začel spuščati mrak. V daljavi so debla in krošnje dreves postajala vsa temnejša. Mira je naenkrat začutila hlad, ki je zavel med vejami. Noge je močno potegnila k sebi, jih objela z rokami in pogledala čez senožet, tja gor, kjer ji je

oče pokazal bajto Krniške Roze. Nobene luči ni videla. Na vzhodu, nad črnim gozdom, se je med vrhovi smrek začelo svetliti. »Ooo,« je zavzdihnila, ko se je rumena krogla vsa izvila iz temine. Tako velike lune ni videla še nikoli. »Mogoče bo srnjak prišel, ko bo prišla luna,« se je spomnila očetovih besed. Stresla se je ob misli, da bo lahko strel vsak trenutek razparal tišino. Prisluhnila je. Zgoraj na preži je bilo vse tiho. Pomislila je, da je oče lahko morda celo zaspal. Spomnila se je na ljudi, ki so v cerkvi blaženo spali pri jutranji maši. Vedno je komaj čakala na konec maše, ko so se na koru oglasile orgle. Gledala je ljudi, ki so vsi zmedeni poskočili s klopi v zrak in v naslednjem trenutku že začeli vzneseno peti.

Senožet je postajala vse svetlejša. »Oče bo zamudil najlepšega srnjaka,« je pomislila. Z rokami je podrsala po tleh in pod prsti je začutila debel konec veje. Prijela jo je in z njo je brez pomisleka trikrat udarila po deblu. Zamolkli udarci so vzvalovili tišino. Zdaj se je tudi nad njo oglasil trikrat ponavljajoč se udarec. Nasmehnila se je in vsa otrpla je vstala. Sklonjena je stopila izpod vej na plano. Šele tedaj je videla, kako je senožet vsa pregrnjena s prosojno belino. Na planem je takoj začutila, kako so vanjo priletele mrzle sape. »Brr, nazaj k bukvim moram,« je rekla in v trenutku odreenela, ko je tam zgoraj, kjer je stala bajta Krniške Roze, tišino razklal ropot. Priletelo je navzdol, kot da je mladež z vsemi pokrovkami in piskri naenkrat udarila skupaj, da bi voščila godovniku za njegov god. V zlovesči ropot se je pomešal še trušč valečega se kamenja, peska, listja in trohnečega lesa, ki ga je neznana sila valila pred seboj. Mira je pomislila, da se je nekje visoko zgoraj, pod steno, moralo odtrgati celo melišče, ki z vso silo drvi navzdol. Trušč je prihajal vse bližje. Vsa se je tresla od razburjenja, kaj se bo zgodilo. Tedaj je na široko odprla oči, ko je v mesečini zagledala velik trop divjih prašičev, ki so drveli navzdol. Bili so tako blizu, da je videla, kako se iz njihovih rilcev kadi bela sapa. Spredaj so drveli veliki prašiči, nekoliko stran od njih je izpod parkljev letela prst drvečega merjasca in za njimi so drveli manjši prašiči, ki so, cvileč kot zarjavel cirkuški vrtiljak, izginjali čez senožet. Močan pok, ki je odjeknil nad njo, jo je tako prestrašil, da ji je zastal dih. Takoj za njim je počilo še enkrat. Bila je povsem otrpla. »To je torej lov,« je počasi pomislila in globoko zavzdihnila. Slišala je, da sta nekje spodaj v pojemajoč trušč odjeknila še dva strela. Boštjan kar verjeti ni mogel, da je bil tisti večer še nekemu namenjen lovski blagor. »Lahko bi bil mladi Kremžar ali Bukovnik,« je pomislil. Bil je vesel, da je v lovski družini

zdaj nekaj mladih fantov, ki so z dušo in srcem vedno pripravljeni pristopiti k delovnim akcijam. »Si jih videla, kakšni so bili?« je ves vzhičen zaklical. – »Ja,« je zaklicala nazaj. Bil je ves iz sebe, da jima je bilo to dano videti. Tudi sam kaj takšnega poprej še ni doživel.

»Ti hudiči, črni, frdamani,« je zdaj zasllišala vreščec glas, ki je prihajal navzdol po senožeti. Zagledala je žensko s kolom v roki, z dolgimi, v mesečini sivimi lasmi, ki je opletala z nogami čez grbine naravnost proti njej. »Krniška Roza?« je pomislila z mešanimi občutki. »Vidiš, Zahribar, pa si le enkrat prišel sem gor v takem času, da si imel nekaj dela,« je zavpila že od daleč. »Pa verjemi mi, brez mene tega ne bi bilo. Zdaj bomo pa videli, če si kaj ustrelil ali si hotel le sove strašiti. Pred nosom si jih imel. Če bodo jutri prašiči spet na moji njivi, potem ne hodi več

videti s tistimi ostrimi zavitimi čekani. S kakšnim veseljem sem z velikima pokrovkama udarila skupaj na vso moč. Tolkla sem s takim navdušenjem, kot bi ofirala samemu kralju Matjažu. O, da bi ti videl to sliko, kako so prašiči poskočili v zrak. Bili so kot plesalci na ohceti, takrat, ko nekdo zavpije ‚beksel‘. S kruljenjem so se najprej zavrteli v krog, nakar se je iz njega najprej izvil merjasec, za njim pa so planili vsi drugi; spredaj so bili veliki in za njim vse manjši. Kot hudournik so se pognali po gruščnati vlaki naravnost proti tebi. Pokrovko sem z vso silo zagnala za njimi, pa so bili že vsi predaleč, da bi kateremu odbila rep. Če si kaj ustrelil, boš enega namenil meni za škodo, ki so mi jo naredili,« je rekla. – »Eden bo vaš. Lovski družini ga bom plačal,« ji je rekel. – »Ne vikaj me! Nisem še toliko stara, da bi me moral vikati. Osemdeset bom enkrat do

Narisal: Igor Pičulin

sem gor.« – »Ja,« je samo zavpil Boštjan. – »Vidim, da si tudi deklino pripeljal s sabo? Je tvoja?« – »Moja,« je rekel, ko je stopil na leste. – »Sem stopi, dekle, da si te ogledam,« je rekla ter prijela vejo in jo odmaknila. Mira je začutila, da ima ženska neko posebno moč. Brez bojazni je odšla proti njej. »Kako ti je ime, da te bom vedela klicati?« je vprašala. – »Mira sem.« – »Prav. Lepo ime imaš. Zebe te!« ji je rekla in potegnila s sebe kožuh. Preden je Mira dojela, ga je že vrgla čez njena ramena. »Ne boj se, brez bolh je! Poslušaj me, Zahribar,« mu je rekla, ko je tudi on stopil do nje. »Da boš vedel, ti hudiči črni so mi včeraj čez noč požrli pol njive repe. Pol čebra je bom manj naribala. Nocoj sem jih čakala za hruško. Skrita sem morala biti, da me luna ni osvetila. Pol ure sem bila tam, ko so prišli. Do roba njive sem jih spustila. Kot Turki z zakrivljenimi sabljami so bili

konca leta. Zdaj me pa že zanima, če si kaj zadel,« je rekla in z dolgimi koraki zakorakala čez lunino senožet. »Glej ga, ta je obležal kot pribit na zemljo,« je rekla, ko je obstala pri prvem ščetinarju. Ta bo moj. Za pečenko in ocvirke pozimi bo dober,« je rekla Roza. – »Lanščaka sta,« je pomislil Boštjan, ko je nedaleč stran ugledal še drugega prašiča. Mira je stopila k očetu. Poiskala je njegovo dlan in mu jo stisnila. Vesela je bila, da je bila smrt, ki je šla čez senožet, tako hitra. – »Zahribar, ti uredi prašiča, da se ne bosta usmradila, dekle gre pa z menoj v bajto, da ne bo tukaj zmrzovalo. Saj greš z menoj, ne?« ji je rekla. Mira je pogledala očeta. Prikimal ji je. Boštjan je še nekaj časa gledal za njima, zatem pa je iz nahrbtnika vzel oster nož in pokleknil k prvemu prašiču.

V bajti je bilo mračno. V veži je na steni brlela žarnica in na eni strani odkrivala s pajčevino pregrnjeno šobo in na drugi

veverico s črvivim orehom. »V kuhinjo greva, na gorko, ta kožuh pa daj zdaj meni,« ji je rekla Roza. Miro je po obrazu pobožala tako prijetna gorkota štedilnika, da je kar zamižala od ugodja. »Dva dni že kuham češpljevo marmelado. Tri dni se mora cmariti, da je res dobra. K mizi sedi,« ji je rekla. Z velike črne posode je Roza odmaknila rjavo pokrovko in z leseno žlico premešala gosto črno marmelado. Sladkoben vonj je zaplaval po kuhinji. Iz omarice na steni je Roza vzela skodelico, vanjo naložila marmelado in jo postavila na mizo. »Zdaj pa jej, gotovo si že lačna. Kruh ti odrežem, pa šipkov čaj ti še nalijem. Sama ga nabiram.« Mira je jedla s tako slastjo kot že dolgo ne. Rahlo kiselkasta marmelada se ji je kar topila v ustih. »Boš še?« jo je vprašala Roza. – »Še, ja,« je zaprosila in dvignila oči. Stara kredenca s predali, železen štedilnik, velika skleda na stolu in pipa v steni, pri vratih na steni majhno plastično ogledalo, pručka, žarnica z rjavo pokrovko in Roza. To je vse bogastvo, ki ga je imela Mira pred očmi. Zanj je bila to najlepša slika. – »Za menoj stopi. Nekaj ti imam za pokazat,« ji je rekla. V veži je Roza iz kota vzela dolg kavelj in s tal dvignila velik lesen pokrov. Pokazala se je ozka odprtina, v katero so nekam navzdol v temo vodile lesene stopnice. Roza je obrnila stikalo na steni. Spodaj je zasvetila slabotna luč. »Glej, da se ne udariš v glavo,« je slišala, ko se je po stopnicah spuščala za njo. Mira je stopila na ilovnata tla. Ob steni so bile lesene police. Na njih so stali rjavi glineni lonci, prevezani z žico. »Kaj, misliš, da imam v teh loncih?« Mira je skomignila z rameni. Roza je prišla enega izmed njih, odvezala vrvico, s katero je bila na vrhu lonca privezana lanena krpa. »Na, poduhaj!« ji je rekla in ji lonec potisnila pred nos. – »Smola,« je tiho rekla Mira. Roza je prikimala. – »Smrekova smola. Štirideset let jo že nabiram. Tega, kar ti bom zdaj povedala, nisem še nikomur. V vsak lonec dam še dvanajst cvetov arnike za tri mesece. Ni je žavbe čez to smolo. Od Skodovnika pa vse do Kozjega vrha sem jo nabirala. V dežju, še v snegu kdaj, če je padel že v oktobru. To je bil moj zaslužek. Stare debele smreke niso dajale veliko smole, srednje, tiste, ki so imele štirideset do petdeset let, najbolj smolijo. Le enkrat sem naletela na mlado smreko, ki je bila debela toliko, kot je tvoja noga nad kolenom. Bila je vsa obtolčena od skal, ki se prožijo po skalnatem pobočju. Kar verjeti nisem mogla, ko sem na njej zagledala debele plasti mehke, skoraj bele smole. Kot vzhajajoče testo je bila, ki iz polnega peharja samo zleze na mizo, če gospodinja pozabi nanj. Vse živali so me poznale. Ko sem bila še na drugem bregu, so me srnjaki že pozdravljali z laježem.

Le srak nisem marala. Drle so se mi nad glavo, kot jesihar, da ...« V trenutku je utihnila in napeto prisluhnila. »Obisk imava. Glasove slišim. Pojdiva,« je hitro rekla. Naglo sta se vzpeli po stopnicah. Roza je hitro spustila pokrov na odprtino. »Nikomur ne govori, kar si pravkar videla. V kuhinjo pojdi,« ji je rekla vsa nemirna. Moških glasov že dolgo ni slišala pred bajto. V prsih jo je stisnilo, da se je z rokami oprijela stene. Spomnila se je tistega dne pred tremi leti, ko je šel Lojze, prav na prvi november, na vse svetih dan, na gamsa v Mlinarjeve stene. Zjutraj je odšel od nje. »Kaj te, vraga, tako vleče ta gams? A ne vidiš, da jih imaš že sedeminsedemdeset. Ne hodi! Danes imajo mrtvi praznik,« mu je še govorila, ko je že stopil iz hiše. – »Bom vsaj imel mir pred mrtvimi in tudi pred živimi,« ji je rekel in že ga je zmanjkalo. Stopila je za njim na hišni vogal, pa ga ni več videla, izginil je kot kafra. Čutila je, da se mu bo nekaj zgodilo. Pozno popoldan, ko je že stokrat vsa iz sebe pogledala skozi okno, da bi ga videla prihajati, je pred bajto zaslišala moške glasove. Vsa prestrašena je odprla vrata. Dva moška v uniformah in še nekaj ljudi, vsi resnih obrazov, so zrlj vanjo. »Vašega Lojza je ubilo,« je slišala reči nekoga od njih. »Skala ga je.« Hotela jim je reči, saj ni bil čisto moj, pa ni mogla ničesar spraviti čez ustne. »Gamsa je ustrelil. Bajto bomo pregledali, če ima pri vas skrito še kakšno puško,« je slišala uniformiranca. – »Tega praga ne boste prestopili, dokler bom jaz živa,« jim je rekla, odšla v bajto in zaloputnila z vrati. Pustili so jo pri miru.

Zdaj je počasi na kratko odprla vrata. Videla je dva fanta v lovskih oblekah. Na debelem kolu, ki sta ga držala na ramenih, je visel za noge privezan prašič. »Zahribar je držal besedo,« je takoj pomislila in se prestrašila. Bila je zmedena, ker ni vedela, kaj naj sredi večera v tej samoti sama počne z divjim prašičem. – »Ta je vaš, Roza,« ji je rekel Boštjan. »Kremžarjeva fanta iz doline sta spodaj pod senožetjo ustrelila še merjasca. Zdaj, upam, da nekaj časa ne bodo hodili k vam na repo. Fanta sta bila takoj pripravljena, da vam tegale prineseta sem gor.« – »Žganje vam lahko prinesem,« je zdaj vsa nemirna spregovorila. – »Mladi lovci ne pijemo,« se je oglasil starejši od fantov. Drugi se je pritajeno zasmejal. »Kam naj ga damo čez noč?« je vprašal Boštjan. – »V hruško bo šel,« je hitro rekla Roza, zdaj že bolj pomirjeno. Spomnila se je, da ji je Lojz enkrat rekel, da bi bil srnjaka skril kar v gosto listnato krošnjo na vrh hruške, če bi mu gorelo za petami. Stopila je v vežo po vrv. Fanta sta prašiča kar s kolom potisnila v hruško, zavezala vrv na enem in drugem koncu kola, vrgla vrv

na debelo vejo in jo tam na dva metra vsaksebi trdno zavezala, da se je prašič na kolu pod vejo lepo zagugal. Vsem je bilo všeč, da so ga tako lepo spravili na varno. Mira, ki je tedaj le upala stopiti iz hiše, je mislila, da sanja, ko je videla visečega prašiča in ob njem očeta, ki ga je pravkar trepljal po ščetinasti glavi.

»V hiši pri peči lahko prespita,« je rekla Roza Boštjanu, ko sta Kremžarjeva fanta že odšla izpred bajte. – Prvi je odkimal: »Jutri bova prišla, če vam je prav, da nasolimo prašiča.« – »Rekla sem ti že, da me ne vikaj.« Pogledala je dekleta. »Dobro hčer imaš. Pošlji jo še kdaj sem gor. Marsikaj bi ji še rada pokazala in povedala,« je rekla in hitro odšla v bajto.

Dober mesec in pol po tistem večeru, ko se je divji prašič gugal pod hruško, je Mira večkrat odšla čez senožet do Krničnikove Roze. Za smrekovo smolo je hitro vedela, koliko smole in svinjske masti mora zmešati med seboj, da je smola dobro mazljiva. »Kar gori ostani,« ji je nekega dne zabrusila mama. »Takšna postajaš kot Roza!« Tisti večer je potem iz ključovalnosti res prespala pri njej. Drugo jutro ji je Roza umila lase, jo posušila, ji pristigla lase in jo počesala. Spet se je počutila sprejeto.

»Jutri dopoldan pa zgodaj pridi. Tole svečo bova nesli tja k Mlinarjevim stenam. Na Sveti gori sem jo kupila že davno nazaj. Za Lojza bo. Vsi sveti so jutri.« Mira ji je prikimala.

Na vrhu razdrapanega kolovoza se je morala ustaviti. Srce ji je razbijalo, da je komaj še lovila sapo. Nekajkrat je močno vdihnila in v naslednjem trenutku je že planila čez senožet proti bajti. Strahoma je odprla vrata. Od vsepovsod je zevala tišina. Upala je, da bo na kuhinjski mizi zagledala svečo in vžigalice. Miza je bila prazna. »Brez mene je šla. Ni me mogla dočakati,« je z žalostjo pomislila. Za Mlinarjeve stene ni vedela, kje so. Šla je na oni in na drugi konec daleč stran od bajte in jo klicala: »Rozaaaaa!« Nazaj je prihajal samo odmev. Pozno popoldne je trdno zaprla vrata bajte. Ključ je skrila za desko, kamor ga je spravljal Roza. Bukev na senožeti je bila že skoraj gola. Na njej sta se razkrivali preža in lestev, ki je držala v nebo.

Mira je odšla do nje. Brez strahu je stopila nanjo in se začela vzpenjati. Ko se je trdno oprijela zadnjega klina, je vedela, da je prišla do konca. Takrat se je spomnila, kar ji je enkrat povedala Roza. »Onkraj doline je velika skala, ki ji ljudje pravijo Velika peč. Prav na vrhu te Peči leži Miklavžarjeva korenina in priti do nje je težko. Vendar, kdor se je dotakne, postane neviden ...«

Volčeva

ANDRAŽ POLIČ

Gledam skozi okno opustelega stanovanja,
ko dežne kaplje polzijo po steklu
in se mi stare zgodbe pletejo v glavi:
v svetu, ki je bil zame v pravljicnem času –
v času, ko me še ni bilo na svetu,
je moj pokojni oče s svojim stricem odhajal na lov.
Hoste in gmajne Bele krajine.
Čiste reke: Kolpa, Lahinja, Dobličica ...
In ribe, ki si jih lahko lovil z rokami.
Nekega poletnega dne,
ko se je mračilo,
sta oče in stric krenila proti Mirni gori na nočno prežo.
Moj oče je imel na široko odprte oči
in v mislih je obnavljal Hamletov monolog,
ko mu je plala mlada kri
v zavetju opazovalnice na gozdni jasi.
Kaj ali koga sta pričakovala?

Pred svitom sta se v temi zasvetila dva para oči.
»Zeleno, ki te ljubim zeleno« ... Volčje oči.
Še preden je nameril puško,
je žarel le še en par.
In stric je zašepetal: »Dva sta.«
Oba zamižita na eno oko,
da ustreliš v prazno – to je njihova ukana.
Zamižim na eno oko, da bi izostril mesto za okensko šipo,
kjer hrumijo ceste kot kakšne asfaltne reke
in sirene zavijajo v noč.
Volčja ukana?
Je zgodba resnična? Je lovska?
Dolgo bedim in vrtam v samoto spomina,
dokler nekje okoli volčje ure ne utonem v spanec:
da bi šel na lov ... V lov na sanje za ta svet,
ki ga vredno je živeti ...

16. Praznik koroške lovske kulture in 20-letnica območne Koroške LZ

Koroško lovstvo je 16. junija 2022 na Muti praznovalo kar dve medijsko odmevni prireditvi: tradicionalni 16. **Praznik koroške lovske kulture** in **jubilej ob 20-letnici območne Koroške lovske zveze (LZ)**. Pravzaprav so ju koroški »jagri« želeli pripraviti in dostojno proslaviti že leta 2021, a so morali prireditev zaradi koronavirusa prestaviti na leto 2022. A tudi takrat ni šlo vse po načrtih in željah organizatorja **Pohorsko-Kobanskega lovsko-gojitvenega bazena (LGB)**, na

čelu katerega je v tem mandatu neutrudni predsednik **Jože Meh**. Vremensko muhasti junij tudi lovcem ni bil najbolj naklonjen. Na tretji junijski četrtek je po vsej Koroški tako zelo pihalo in deževalo kot že dolgo ne. Zato so morali za nekaj časa zamakniti začetek sicer dobro načrtovane prireditve, saj so nanjo zamujali posebej vabljeni udeleženci iz Mislinjske in Mežiške doline, pa tudi lovske družine iz Zgornje Dravske doline. Dež in veter sta mnogim preprečila odhod od doma. Na udaru je bil celo velik prireditveni šotor, ki ga je v bližini muške osnovne šole za svoj 28. občinski praznik postavila tamkajšnja občina, saj je notranjost že začela zalivati voda.

Predsednik Janez Kaiser (desno) je zlato plaketo KPL Celovec izročil predsedniku Koroške LZ Janezu Švabu (levo).

V velikem prireditvenem šotoru na Muti se je kljub slabemu vremenu zbralo okrog 350 obiskovalcev nepozabnega lovskega druženja.

Vse foto: Franc Rotbar

Ko se je vreme nekoliko umirilo, je sledil strumen prihod lovskih in drugih praporščakov v šotor ob igranju koračnice **Kmečke godbe Pernica**, na čelu katerih je bil **Franč Praznik**, nekdanji strokovni tajnik Koroške LZ. Vseh skupaj jih je bilo kar 21.

Pogrešali so lovska druženja

Vsem tistim, ki so kljub slabemu vremenu prišli na Muto, zagotovo ni bilo žal, da so se lahko udeležili lepe, zanimive in povezovalne lovske prireditve v čast koroškega lovstva. Bilo jih je okrog 350. Med njimi smo opazili največ vdov pokojnih koroških lovcev in starejših lovcev, starih več kot 70 let. Omeniti velja, da

je praznik koroške lovske kulture že nekaj let posvečen prav njim. Vsem veliko pomenijo ponovna srečanja s svojim starimi lovskimi tovariši in prijatelji, pa tudi z nekaterimi podporniki koroškega lovstva. Zagotovo so to pogrešali zadnji dve leti, ko jim covid-19 ni dovoljeval druženja.

Na slavnostni prireditvi so ponovno spoznali, da njihovo lovstvo že več kot dvajset let složno in uspešno povezuje tudi celotno koroško regijo. A kar je najpomembnejše, je, da je zelo uspešno tudi na področju lovskega izobraževanja, kulture, kinologije in strelstva. Zelo so bili navdušeni tudi nad pestrim in bogatim programom, v katerem

Vuzeniški lovec Alojz Karničnik (desno) je s ponosom prevzel spominsko plaketo Koroške LZ.

je bilo izrečenih veliko lepih in pohvalnih besed, ubranega petja in igranja na lovske rogove. Zanimivo in spretno je prireditve povezovala **Katarina Valentar**. Na prireditvi so sodelovali **Rogisti Kulturnoumetniškega društva Muta**, **Lovski oktet LD Prežihovo - Kotlje**, **Lovski oktet LD Peca - Mežica** in **Lovski rogisti LD Zeleni vrh - Vuzenica**. Iz Društva za ohranjanje lovske kulture Črna na Koroškem so sodelovali oponašalci jelenjega roka dr. **Blaž Šuler**, **Damjan Zdovec** in **Franz Hirm**, koroški lovski pesnik **Stanko Grl** in svetovni prvak na diatonično harmoniko **Anže Krevh**. K prešerni lovski »gavdi« so svoje dodali dobra lovska malica, pijača in Ansambel **Trio Breznik**.

Pisana družina gostov

Na Muto, kjer se ponašajo z več kot 400-letno kovaško tradicijo, so bili sicer povabljeni tudi predstavniki vseh območnih lovskih zvez iz Slovenije, župani vseh koroških občin, predstavniki lokalne politike in koroških kmetijskih organizacij, s katerimi koroško lovstvo sicer dobro sodeluje, a so prišli le nekateri. Povabilu so se odzvali dr. **Srečko Felix Krobe**, podpredsednik Lovske zveze Slovenije (LZS), **Milan Tepej**, podpredsednik Komisije za lovsko kulturo pri LZS, **Borut Mithans**, podpredsednik Lovske zveze Maribor, **Maksimiljan Arlič**, donedavni predsednik Savinjsko-Kozjanske zveze lovskih družin (ZLD) Celje, **Ludvik Rituper**, predsednik ZLD Prekmurje, **Mirko Vošner**, muški župan, dr. **Peter Pungartnik**, podžupan Občine Slovenj Gradec, in **Ljudmila Medved** z Zavoda za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec, ter predstavniki **Zveze veteranov vojne**

za Slovenijo in Zveze slovenskih častnikov Dravograd. Klub prijateljev lova (KPL) Celovec so zastopali **Janez Kaiser**, **Jurij** in **Konrad Mandl**; predsednik, tajnik in praporščak.

Tam so bili tudi glavni funkcionarji Koroške LZ in predstavniki vseh 19 koroških lovskih družin, pa tudi kateri od članov Upravnega in Nadzornega odbora Koroške LZ. Na čelu so bili predsednik **Janez Švab**, podpredsednik **Jože Meh** in strokovna tajnica **Urška Dvornik**. Koroški lovci in drugi obiskovalci so lahko ponosni na pohvalne in spodbudne besede, ki so jih za dobro in zgledno delovanje koroškega lovstva izrekli nekateri posebej vabljeni gostje. Najprej jih je v imenu izvajalca prireditve pozdravil **Jože Meh**, ki je tudi starešina **LD Mura**.

Številne pohvale koroškemu lovstvu

Prizadevni predsednik Koroške LZ **Janez Švab**, ki je leta 2022 začel drugi mandat vodenja Koroške LZ, je v pozdravnem nagovoru med drugim dejal, da praznovanje koroške lovske kulture in obletnica koroškega lovstva potekata v času, ko na Koroškem praznujejo še tri pomembne praznike in obletnico. Občini Muta in Mislinja praznujeta občinski praznik. Ni pozabil omeniti, da je mislinjski župan **Bojan Borovnik** tudi koroški lovec. 60 let je lani praznoval tudi **Koroški radio**, ki je zelo naklonjen lovstvu. »Današnji čas je res čuden; vse več je zunanjih pritiskov na gozd, na velike površine kmetijskih pridelkov, pojavlja se veliko vprašanj o smiselosti lova in na skomercializiran pogled na lov v Evropi. To so še dodatni vzroki, da se slovenski lovci

Koroška LZ je v letu 2021 ob svoji 20. obletnici izdala lepo monografijo **Koroška lovska zveza – 20 let** in spominsko značko. V njej je 19 piscev lepo in zanimivo povzelo 20 let koroškega lovstva. Med njimi je tudi naš redni dopisnik **Franč Rotar**, ki je napisal članek 20 let Koroške lovske zveze v besedi in sliki. V njem ni pozabil omeniti, da je tudi **Lovec** v minulih dvajsetih letih nedvomno veliko prispeval za njeno še večjo prepoznavnost. V *Lovcu* so o koroški »jagi« poleg Rotarja veliko pisali pokojni **Mirko Skudnik** ter naši dopisniki **Kristl Valtl**, **Milan Simetinger**, **Slavko Žlebnič**, **Jožef Verčko**, **Janez Švab**, **Dušan Leskovec**, **Branko Rižnik**, **Bogdan Kovač - Danč** in **Marko Kogelnik**. Samo Rotar je za *Lovca* v minulih dvajsetih letih iz koroškega lovstva napisal več kot 120 reportažnih zgodb, okrog 90 člankov in deset intervjujev. Vsi prispevki so bili opremljeni z mnogimi fotografijami. Tako je, meni Rotar, s svojim rednim dopisniškim delom gotovo prispeval svoj delež k še večji prepoznavnosti koroškega lovstva – Koroške LZ in vseh treh koroških dolin.

Uredništvo

Naslovnica monografije

*vedno bolj zatekamo in ohranjamo lovsko kulturo. Tudi na Koroškem, kjer ima naša lovska kultura bogato tradicijo. Imamo namreč kar dva lovska okleta in dve skupini lovskih rogistov. Naše kulturno poslanstvo vsako leto plemenitimo s praznikom koroške lovske kulture, ki vedno bolj povezuje tudi vdove umrlih koroških lovec in nasploh koroško lovstvo. Tudi na oni strani Matjaževe Pece, kjer že od nekdaj živijo tudi Slovenci, naši lovski rojaki, ki so uspešno povezani v KPL Celovec,« je poudaril Švab in se zahvalil sponzorjem in darovalcem za pomoč pri organizaciji letošnje prireditve pa tudi pri lanski izdaji monografije **Koroška lovska zveza – 20 let**. Zbrane je nagovoril podpredsednik LZS dr. **Srečko Felix Krobe**, ki dobro pozna poslanstvo koroškega lovstva, saj zadnjih nekaj let redno obiskuje koroške lovske prireditve in se rad druži s koroškimi »jagri«. »Koroško lovsko poslanstvo je zagotovo lahko za zgled slovenskemu lovstvu, saj je širše prepoznavno po odgovornem in uspešnem upravljanju z divjadjo, zlasti pa s svojo tradicionalno bogato lovsko kulturo,« je dodal dr. Krobe. Tudi muški župan, slovenjgraški podžupan, predsednik KPL Celovec, predsednik ZLD Prekmurje, predstavniki koroških lovskih družin in predstavnik slovenskega Zavoda za gozdove so ob izrekanju čestitk poudarjali, da koroški lovci*

zgledno skrbijo za naravo, divjad in, kar je najpomembnejše: ne- gujejo pristno lovsko tovarštvo ter skrbijo za dobre odnose z drugimi prebivalci neokrnjene zelene Koroške.

Javno je znano, da lovci za svoje plemenito opravljeno delo ne prejmemo plačila, kaj šele vsi lovska priznanja in odlikovanja. Ob letošnjem prazniku je tudi Koroška LZ prejela zlati plaketi KPL Celovec in **LZ Maribor** ter še nekaj spominskih listin in nagrad. Tudi Koroška LZ je nekaterim svojim ustanoviteljem in podpornikom ustanovitve Koroške LZ podelila spominsko plaketo. Spominsko plaketo članu iniciativnega odbora za ustanovitev Koroške LZ sta prejela **Danilo Smolar** in **Miloš Pečoler**, posthumno pa **Mirko Skudnik**, **Viktor Saitl** in **Aleksander Štumpf**. Spominsko plaketo podporniku ustanovitve Koroške LZ so prejeli **Slavko Žlebnič**, **Bojan Deberšek**, **Leopold Ranc**, **Vinko Poderžan**, **Jože Kogelnik** in **Alojz Karničnik**, posthumno pa **Fridolin Breg** in **Ivan Draušbaher**. Posebno spominsko jubilejno listino so prejele vse koroške lovske družine. Plakete in pisna priznanja so izročili dr. Krobe, Švab in Dvornikova. Žal se je zgodilo, da so lahko izročili le eno plaketo, in sicer plaketo podporniku ustanovitve, ki jo je s ponosom prevzel vuzeniški lovec **Alojz Karničnik**.

Franč Rotar

Od lovcev za lovce

»V soboto ob sedmih pri-
dejo ...« se je glasil SMS
Vasje Miklavčiča, vodje revirja
Miren v naši Lovski družini (LD)
Fajti hrib Renče. »Pridejo nam
postaviti prežo. Kam jo damo?« je
pisalo v nadaljevanju. Novica je
udarila kot strela z jasnega in te-
lefoni so začeli brneti. Kdo pride,
kaj je treba prinesiti s seboj, kam
prežo postaviti, kaj je treba prej
narediti, kaj pripraviti za jesti, kaj
ponuditi za piti? Akcija je stekla.

In res so se v soboto, 18. no-
vembra 2022, v spremstvu doma-
čih lovcev Aljoše Pirca in Deana
Saksida pripeljala vozila lovcev
LD Sodražica z že narejeno prežo
in vsem potrebnim materialom v
kombiju. Prišel je en kup ljudi,
manjkal ni niti France Grlj s
polnim avtom orodja. Sam pri
sebi sem se vprašal, s čim smo
si to zaslužili. Res je – imeli smo
hud požar, ki nam je uničil uradno
ocenjenih 40 odstotkov lovišča in
kar nekaj lovskih objektov, ogrozil
je tudi hiše naših lovcev, ampak
tisto, kar sem videl pred seboj
tistega novembrskega dne, me je
res pozitivno presenetilo.

Po pozdravu in jutranji kavi,
skuhani že skoraj tradicionalno na
domu Darka Miklavčiča, smo se
v spremstvu še domačih vozil in
Darkovega tovornjaka z dvigalom
odpravili na lokacijo postavitve
preže, ki je nekaj metrov odda-
ljena od mesta prejšnje, ki so jo
požrli ognjeni zublji. Da je tam
res bila, je dokazovalo le še nekaj
na pol pogorelih strešnih kritin.

Predhodno je Vasja s strojem
poravnal teren in skopal luknje za
nosilne stebre. »Saj ste nam pol
dela že prihranili,« se je nasmehnil
Igor Štupica, za katerega smo
izvedeli, da je bil eden od pobud-
nikov akcije. Preostala ekipa LD
Sodražica si je ogledovala pogoreli
gozd in belo kraško kamenje, spr-
no od nedavnega deževja. »Saj je
kot na Luni – pustinja,« so si fantje
med seboj izmenjevali občutke, ko
so gledali ožgana stoječa drevesa
in pepelasta tla okoli sebe.

Za malico je bilo poskrbljeno,
da ne bi kdo od lakote omahnil pri
delu na višini ali pri tleh. Akciji sta
se pridružila tudi starešina domače
lovške družine Dejan Kerčmar
in gospodar Drago Špacapan ter
poskrbela za dodaten »nadzor«.

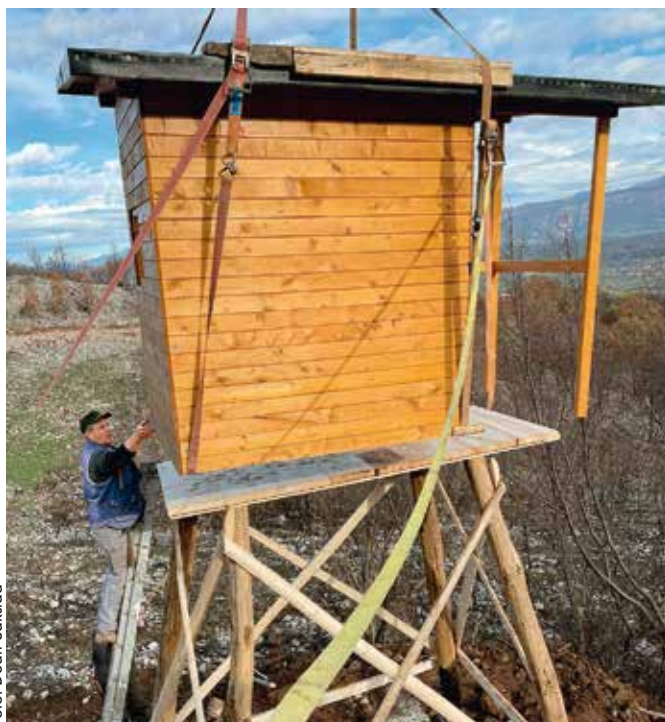

Foto: Dean Saksida

Ko je bila spodnja konstrukcija dokončana, je sledilo, skoraj kot v filmskem stilu napeto, postavljanje že narejene preže s pomočjo dvigala na končno mesto. Z velikim zadovoljstvom, da je dvig preže potekal brez zapletov, smo na koncu vsi strmeli v novo prežo, ki zelo izstopa v požgani pokrajini.

Ko je delo steklo, smo doma-
čini komaj dohajali spretnost in
uigranost ekipe LD Sodražica pri
postavljanju stebrov, utrjevanju,
niveliranju, žaganju in drugih
tehnoloških postopkih, ki jih ter-
ja postavljanje takega lovskega
objekta. V večini primerov sem
imel občutek, da smo domači lovci
bolj v napoto kot v korist, gostje
pa so nam vendarle dovolili, da
smo tudi mi privili kakšen vijak
in zabili kakšen »cvček«.

Ko je bila spodnja konstrukcija
dokončana, je sledilo, skoraj kot
v filmskem stilu napeto, postavl-
ljanje že narejene preže s pomočjo
dvigala na končno mesto. Z ve-
likim zadovoljstvom, da je dvig
preže potekal brez zapletov, smo
na koncu vsi strmeli v novo prežo,
ki zelo izstopa v požgani pokra-
jini. Skupaj smo nato izdelali še
lesteve, ki je celostno dopolnila
sliko preže.

Akcija, ki je od začetka do
konca, vključno z vsemi preki-
nitvami, trajala dobrih pet ur, se
je, kot se za lovce spodobi, kon-
čala ob skupnem kosilu v lovski
koči Vrtoče, kjer smo člani obeh

Foto: Dean Saksida

Ob zahvali, ki sta jo starešina in gospodar LD Fajti hrib Renče izrekla lovcem LD Sodražica, pa je od gostov prišel odgovor: »Nič nam niste dolžni. To je od lovcev za lovce!« Na fotografiji je ekipa LD Sodražica.

lovskih družin izmenjali mnenja
o lovu in širše. Gostje so nam
povedali, da je glavni dobrotnik
Jože Levstek - Čipo iz njihove
lovške družine ostal doma in nam
pošilja lovski pozdrav ter da je
vsak njihov posameznik nekaj

Ekipo LD Sodražica so
sestavljali: Jože Levstek -
Čipo, Igor Štupica, Blaž
Štupica, Jure Pirc, Mario
Grlj, France Grlj, Alojz
Debeljak in Nik Prijatelj.

V ekipi LD Fajti hrib Ren-
če so bili: Aljoša Pirc, Dean
Saksida, Darko Miklavčič,
Vasja Miklavčič, Grega
Mozetič, Bogomil Boškin,
Darko Pahor, Dejan Kerč-
mar, Drago Špacapan in
Robert Vodopivec.

prispeval. Ob zahvali, ki sta jo
starešina in gospodar LD Fajti
hrib Renče izrekla lovcem LD
Sodražica, pa je od gostov prišel
odgovor, ki se me je osebno zelo
dotaknil in nosi tudi naslov tega
članka: »Nič nam niste dolžni. To
je od lovcev za lovce!«

Ob tej priložnosti bi se člani
LD Fajti hrib Renče radi iskreno
zahvalili vsem lovskim družinam
v Sloveniji, ki so nam darovale
in/ali pomagale v raznih oblikah
pomoči po požaru, ki nas je pri-
zadel. V LD Fajti hrib Renče se

zaveujemo, da bomo vse vložili
izključno v dobrobit lovišča in
pomoč divjadi ter naravi na pri-
zadetem območju.

Robert Vodopivec,
LD Fajti hrib Renče

Lovski tabor LZ Koper 2022

Pod okriljem Lovske zveze (LZ)
Koper je lani v lovski koči
v Rižani že tretjič potekal eno-

dnevni lovski tabor pod geslom
*Sem lovec, predvsem pa ljubitelj
narave in živali*. Tabor, ki se ga je
udeležilo 21 otrok, smo priredili v
soboto, 22. oktobra 2022.

Udeležence je sprejel in pozdra-

vil predsednik LZ Koper Fabio
Steffe in jim zaželel dobrodoščilo
ter opisal pomen in potek tabora.
Mlade udeležence je podučil o
dejavnostih, ki jih izvajamo lovci
v skrbi za naravo in divjad ter tako

ustvarjamo in ohranjamo ravn-
ovesje med človekom in naravo.

V prijetnem vzdušju je dolgo-
letni lovec in predsednik Lovske
družine (LD) Šmarje **Bogdan
Orlič** otrokom od 9. do 13. leta

starosti skušal s pomočjo video-projekcije pričarati stik lovcev z naravo. Opisal je lovsko organizacijo, oblačila in simbole ter kodeks obnašanja do lovskih tovarišev, živali in narave. Poudaril je lovčevu delo v lovišču pri krmljenju divjadi, sejanju krmnih njiv, ohranjanju napajališč, solnic, čiščenju stez in poti ter zbiranju in odvozu odpadkov. Mladim udeležencem tabora je razložil, da odstrel divjadi za lovca ne pomeni samo zbiranje lovskih trofej, temveč predvsem vzdrževanje ravnovesja med določenimi živalskimi vrstami. Poudaril je, kaj lahko naredimo ljudje, vključno z mladino, za ohranjanje narave in živalstva.

Po predavanju in malici se je skupina lovcev z mladimi udeleženci tabora odpravila v lovišče. Na območju lovišča LD Rižana so si otroci ogledali lovsko prežo in solnico, ki smo jo napolnili s soljo. V naravnem okolju so lovci udeležencem tabora predstavili več vrst različnih pasem psov in prikazali, kako pes, lovčev najboljši prijatelj, lovcu pomaga pri lovu male divjadi. Pri tem je posebno pozornost zbranih pritegnil fazan, ki ga je uspešno poiskal lovski pes.

Po vrnitvi v kočjo je bilo kosilo s praktičnim prikazom in okušanjem lovske kulinarike. Sledilo je že tradicionalno strelsko tekmovanje. Najboljšim trem strelcem smo podelili praktične nagrade. Letos smo priredili tudi lovsko umetniško ustvarjanje z risanjem motivov divjadi, kar je bilo za otroke zelo zanimivo. Z veliko vloženega truda so nastala izjemno lepa umetniška dela. Da bi ohranili spomin na tabor, je LZ Koper vsem udeležencem tabora razdelila praktična darila.

Cilj tabora je bil dosežen.

Foto: Bogdan Orlič

Enodnevni tabor pod geslom *Sem lovec, predvsem pa ljubitelj narave in živali* se je udeležilo 21 otrok.

Foto: Bogdan Orlič

Organizirali smo tudi strelsko tekmovanje. Najboljšim trem strelcem smo podelili praktične nagrade.

Otroci so občutili sodelovanje v skupini, razvijali čut do narave in živali, skrb zase in samostojnost ter lepo preživeli sobotni dan v naravi. Pri tem so veliko spraševali, komentirali in predstavili svoje izkušnje. Lovci, starši in otroci smo se veseli in zadovoljni razšli z željo, da bi bili taki tabori večkrat, ter trdno sklenili, da se bomo naslednje leto znova srečali.

Pohvale otrok in staršev za naša prizadevanja v okviru našega lovskega poslanstva nas dodatno motivirajo. Izvedba lovskega tabora bi bila veliko težja in okrnjena brez sofinanciranja **Mestne občine Koper** in naklonjenosti **Lovske zveze Slovenije** za tovrstne aktivnosti. LZ Koper se zahvaljuje vsem, ki so pripomogli pri izvedbi tabora, ter vsem staršem in mladim udeležencem.

Bogdan Orlič,

*član Upravnega odbora
LZ Koper*

Lovski dan v Senožečah

Senožeče, prijazen kraj, kjer smo pred petimi leti svečano in veličastno proslavili 110-letnico organiziranega lovstva na Slovenskem, so se zopet odele v zeleno. Tretji vikend v lanskem septembru so namreč tam potekale prireditve v počastitev častitljive obletnice – 200-letnice ustanovitve pivovarne v Senožečah, ki je zdaj ni več, v krajevnem spominu pa je zanjo še vedno prostor.

Med prireditvami, ki so potekale tri dni, je bilo za vse ljubitelje narave in lovstva najpomembnejše dogajanje v petek, 16. septembra 2022, posvečeno naravi, lovu in

lovcem. Začelo se je z delavnico, na kateri je mojster **Rihard Baša** prikazal pravičen razsek divjega prašiča za domačo porabo. Naravi in lovu je bila posvečena tudi ena od razstav, kjer smo lahko videli stvaritve malčkov in osnovnošolcev iz Senožeč na temo *Narava in divjad*. Zelo zanimivo je, kako najmlajši vidijo to tematiko skozi svoje, neobremenjene oči. V okviru likovnega natečaja smo nagradili najboljše. Za nagrade je poskrbela **Lovska zveza Slovenije**, za kar se ji iskreno zahvaljujmo. Nagrade so bile veličastne. Kot pred petimi leti je tudi tokrat precej zanimanja vzbudila predstavitev živega sokola selca in planinskega orla ter opis dela

tema živalskima vrstama v izvedbi **Slovenske zveze za sokolarstvo in zaščito ptic ujed**.

Gremo na lov, pa brez puške

Najpomembnejša prireditev pa je v dvorani, ki nosi ime v kraju rojenega olimpijca **Rudolfa Cvetka**, potekala pozno popoldne in je nosila naslov *Gremo na lov, pa brez puške*. Prijeten program je navdušil vse prisotne in se je začel s prihodom praporščakov z lovskimi prapori **Brkinsko-Kraške zveze lovskih družen (ZLD)**, vseh članic omenjene zveze ter praporom **Društva slovenskih lovcev v Italiji Doberdob**. Prihod praporov je vodil praporščak **Brkinsko-Kraške ZLD Vinko**

Kljun. Izredno uspel nastop praporščakov je požel navdušenje vseh navzočih.

V nadaljevanju je prisotne s svojo pesmijo pozdravil **Slovenski lovski pevski zbor Doberdob** pod vodstvom dirigenta **Rada Miliča**, ki je s svojimi občutno zapetimi pesmimi iz grl starejših pevcev pričaral žlahtnino lovske pesmi. Zbor združuje slovenske lovske pevce iz Furlanije-Juljske krajine in pri nas na Krasu ter je edini lovski pevski zbor v italijanskem okolju. Baritonist **Jure Počkaj** je s svojim prelepim glasom zapel nekaj arij iz oper, v katerih nastopa. Prava poslastica za lovska ušesa je bil nastop **Društva brkinsko-kraških ro-**

Brkinsko-kraški rogisti

Slovenski lovski pevski zbor Doberdob

gistov, društva, ki je nastalo pod okriljem Brkinsko-Kraške ZLD in v kratkem času doseglo zavidljivo kakovost. Na žalost se v naši primorski domovini zelo redko sliši glas lovskih rogov.

Pomemben dogodek, ki je dosegel svoj namen

Za občinstvo, pretežno prebivalce Senožeč in okolice, je bil posebno zanimiv lovski ropot v izvedbi članov **Lovske družine (LD) Jezero Komen**. Ta lovski običaj tone v pozabo, zato je bilo umestno, da ga prikažemo lovcem in tudi vsem drugim, ki so ga navdušeno sprejeli. Tudi to je del naše kulture, ki jo moramo ohraniti.

Lovsko obarvan skeč **En prou vse su ble breje** avtorja **Marijana Sotlarja** je sprožil salve smeha, tematika je bila aktualna, izvedba nastopajočih v domači govorici pa enkratna.

Za lovce je višek prireditve pomenil prvič izvedeni lovski kviz. Njihov avtor je bil Sotlar, vodil pa ga je **Žan Papič**. Vprašanja so zajemala sedem tematskih področij. Tekmovalci so odgovarjali na sedem, z žrebom določenih vprašanj v omejenem času tridesetih sekund. Žal so se preizkusa lovskega znanja udeležili le štirje tekmovalci – trije lovci in nadobuden fantič, lovčev sin, ki se tokrat še ni uspel meriti z

izkušenimi člani zelene bratovščine, a je vseeno pokazal zavidljivo lovsko znanje. Trije lovci so brez napak odgovorili na vsa vprašanja, zmagal pa je najhitrejši med njimi – **Denis Čebren** iz LD Trstelj Kostanjevica. Nagrade je tekmovalcem podelil predsednik Brkinsko-Kraške ZLD **Andrej Sila**. Po njegovem zagotovitvi bo Brkinsko-Kraška ZLD ob prvi priložnosti lovski kviz ponovila kot odlično spodbudo za dopolnjevanje znanja o divjadi in lovu.

Organizator vseh prireditev je bila **Občina Divača**, za scenarij in režijo je poskrbela **Lučka Peljhan**, za uspešen »lov brez puške« pa so poleg izvajalcev

zaslužni **Marijan Sotlar**, Brkinsko-Kraška ZLD in njena Komisija za lovsko kulturo, ki jo vodi **Jelko Lapajne**, ter domača **LD Senožeče**. Prav je, da omenim, da je prav Brkinsko-Kraška ZLD nosila levji delež pri pripravi in izvedbi enkratne proslave pred petimi leti. Ta zveza si je zadala za eno od glavnih nalog delovanja tudi promocijo lovške kulture.

Razšli smo se s spoznanjem, da smo se udeležili pomembnega dogodka, ki je dosegel svoj namen pri lovcih, predvsem pa pri občinstvu, ki mu je bil v prvi vrsti namenjen.

Rajko Kobal

Ob 75-letnici razvili nov družinski prapor

Zgodovino koroškega lovstva že 75 let uspešno piše tudi **Lovska družina (LD) Jamnica - Prevalje**. S svojim 5502 ha velikim loviščem in z 81 člani ter članico zagotovo velja za največjo lovsko družino v **Pohorskem območnem združenju upravljavcev lovišč (OZUL)**, v katerem se organizacijsko povezuje 37 koroških in štajerskih upravljavcev lovišč. Med njimi je tudi **Lovišče s posebnim namenom Pohorje**, ki upravlja s kar 27.172 ha velikim loviščem. Zametki prevaljskega lovstva segajo v leto 1919, ko so s tamkajšnjimi občinskimi lovišči upravljali nekateri takratni veleposestniki in premožnejši občani. Tudi grof Thurn.

Nova pot prevaljske »jage« se je začela v prvi polovici leta 1946. Takrat so v Mežiški dolini določili osem lovišč: Kotlje, Tolsti vrh, Guštanj - Prevalje, Šentanel, Bistra - Koprivna, Topla - Peca in državno lovišče Uršlja gora. Taka razdelitev lovišč ni dolgo zdržala. Kmalu potem, ko so 15. avgusta 1946 ustanovili **LD Prevalje**, so

Člani LD Jamnica - Prevalje ob 75-letnici

že predlagali združitev prevaljske in guštanske »jage«. Novo **LD Guštanj - Prevalje** s sedežem na Prevaljah so ustanovili 11. septembra 1946 in za starešino izvolili **Karla Avberška**. Na območju prevaljske občine je nekaj časa delovala tudi **LD Šentanel - Lokovica**.

Zdajšnja prevaljska lovška družina, ki šteje 81 članov in lovko **Janjo Mravljak**, je sedanje ime

Jamnica dobila 9. oktobra 1954, ko je bila tudi uradno ustanovljena. Najstarejši član je 92-letni **Alojz Pavšer**. V soboto, 27. avgusta 2022, so v okviru letošnjih že 36. **Jesenskih srečanj na Prevaljah** složno organizirali proslavo in zaznamovali 75 let svoje lovске družine, ki so jo kronali z razvitjem novega družinskega prapora. Lepo lovsko druženje je potekalo pred idiličnim in lepo vzdrževa-

nim lovskim domom Maučevo na Suhem vrhu. Prireditve, ki jo je povezoval starešina LD Libeliče **Marko Kogelnik**, z glasbenimi vložki so jo polepšali lovski pevci LD Prežihovo in rogisti LD Zeleni vrh, so se poleg domače lovke in večine lovcev, kmetov, lastnikov gozdov in sorodnikov lovcev, predstavnikov LD Prežihovo - Kotlje in LD Strojna - Ravne udeležili tudi posebej vabljeni gostje.

Med njimi smo opazili **Janeza Švaba**, predsednika Koroške lovske zveze, dr. **Matica Tašiča**, župana Občine Prevalje, **Janeza Kaiserja**, predsednika Kluba prijateljev lova (KPL) Celovec, **Jožeta Temnikarja**, predsednika Območnega združenja slovenskih častnikov Dravograd, **Srečka Krajnc**, predsednika Območnega združenja Zveze veteranov vojne za Slovenijo Dravograd, **Bojana Pandevo**, podpredsednika Policijskega veteranskega društva Sever za Koroško, in mnoge druge.

Na kratko o zgodovini

Pozdravni in slavnosti nagovor je imel neutrudni 79-letni starešina **Maks Oserban**, ki z ramo ob rami zelo dobro sodeluje z **Božom Jakopičem**, gospodarjem lovske družine: »Takrat pred 75 leti, ko se je začelo novo poslanstvo naše lovske družine, so bili povsem drugi časi. Takratni ustanovni člani niso samo zaorali ledine današnji trdni in uspešni lovski družini, ampak so se morali ukvarjati tudi z začetnimi organizacijskimi zadevami novoustanovljene lovske družine, z izobraževanjem lovcev, delovanjem kinologije, strelstva in tudi z družabnostjo. A zagotovo jih je najbolj gnala skrb za divjad in naravo. V vseh 75 letih smo poleg skrbi za divjad, naravo in utrjevanje lovske tovarišije veliko energije vložili tudi v gradnjo lovskega doma Maučevo, lovske-

Foto: Franc Rotar

Z leve: ob razviju novega prapora je bil še posebno ponosen župan Občine Prevalje dr. Matic Tašič v družbi praporščaka Draga Slemnika in starešine Maksa Oserbana.

ga bivaka Macigoj in v ureditev lastne prevzemnice divjačine na Lešah. V letu 2022 smo na novo obnovili tudi vodovod do lovskega doma. Posebno smo zadovoljni, da razvijamo in gojimo dobre odnose s sosednjimi lovskimi družinami v Mežiškem lovskogojitvenem bazenu, KPL Celovec ter tudi z našimi kmeti in drugimi uporabniki prostora. Nas pa sila motijo težnje posameznikov in nekaterih političnih strank po drugačni organiziranosti slovenskega lovstva. Za nas je najpomembnejši lovski dokument koncesijska pogodba, ki ji posvečamo vso pozornost in jo v celoti tudi uresničujemo,« je poudaril Oserban.

Že leta 1956 so razvili prvi družinski prapor, ob jubileju pa

novega, ki ga krasí nov spominski trak **Občine Prevalje**, ki je bila botra novemu praporu, in tudi 82 zlatih žebličkov domačih lovcev in lovk. Razvite je potekalo slavnostno. Nov prapor, ki so ga izdelali v podjetju **TVK, d.o.o.**, iz Velenja, sta slavnostno razvila starešina Oserban in župan dr. Tašič ter ga izročila v varstvo praporščaku **Dragu Slemniku**. Z novim praporom so se »pobratili« prapori sosednjih lovskih družin (LD Strojna, LD Prežihovo), KPL Celovec in prapori veteranskih združenj.

Zgledno delovanje prevalskih lovcev

Stari prapor je v hrambo prevzel gospodar lovskega doma **Anton**

Obretan, ki bo za vedno ostal in prihodnje generacije lovk in lovcev spominjal na uspešno 75-letno poslanstvo prevalske »jage«. Ob razviju je bil zelo ponosen na nov prapor in na delovanje edine prevalske lovske družine tudi župan dr. Tašič. Dejal je, da občina in lokalna skupnost zelo cenita in sta ponosni na zgledno delovanje ter poslanstvo prevalskih lovcev. »Kot župan in občan sem tudi sam zelo ponosen, da je nad razvitem prapora botrstvo prevzela prevalska občina. Današnja lovska prireditev je samo dokaz, da lovci znajo stopiti skupaj pri utrjevanju pristnih lovskih odnosov in da zgledno skrbijo za divjad in pomagajo ohranjati našo zeleno naravo,« je povedal cenjeni prevalski župan, ki je velik podpornik zelene bratovščine.

Ob koncu je starešina Oserban izročil pisne zahvale številnim sponzorjem in drugim, ki so pomagali pri pripravi jubilejne, 75-letnice. Zahvale je bil deležen tudi podpisani. Za presenečenje je poskrbel naš lovski rojak in znani mesar z avstrijske Koroške **Franc Hirm**, ki je za darilo naredil kar debelo in meter dolgo salamo. Hitro je posla že pred postrežbo okusnega lovskega golaža, ki ga je skuhal **Simon Sedelšek**, član LD Prežihovo - Kotlje, ter pred dobrotami z žara, za katere so poskrbeli domači lovci.

Franc Rotar

Celjski sejem
Dnevi lovstva
Strokovni sejem lovske opreme

17.-19. MAREC 2023

OGLASNO SPOROČILO
NAROČNIK:
Celjski sejem, d. d.
www.ce-sejem.si

Vsi na Dneve lovstva na Celjski sejem

Z velikim pričakovanjem odštevamo do prvih Dnevov lovstva na Celjskem sejmu. Od 17. do 19. marca 2023 bo tam prvič potekal strokovni sejem lovske opreme, kjer se bodo predstavljali razstavljalci lovstva, športnega strelstva, kinologije, šokolarstva in drugih področij. Organizirane bodo tudi strokovne razstave in predavanja ter zanimiva tekmovanja.

Ker lovstvo postaja vse bolj priljubljen hobi, ki pri mnogih preraste v pravo poslanstvo in način življenja, bomo skupaj z Lovsko zvezo Slovenije namenili lovstvu večdnevno strokovno in vsesplošno druženje ter posvete in predavanja v obliki Dnevov lovstva.

Lahko si boste ogledali najnovejšo lovsko opremo, spoznali inovacije, jih preizkusili, se z njimi podrobno seznanili in nakupovali. Med razstavnim programom bodo na voljo oblačila, obutev, oprema za lov, orožje, optika. Lahko se boste seznanili z lovskim in športnim strelstvom ter z lokostrelskim turizmom na kmetiji. In enem mestu boste tako doživeli pravo lovsko zgodbo, za kar bi porabili več dni iskanja, vožnje in časa.

Ob pestrem spremljevalnem

in razstavnem programu bo tudi prav posebno državno prvenstvo v oponašanju jelenjega rukanja. Seveda pa dogodek ne bo minil brez pravega lovskega golaža. Organizirano bo tudi tekmovanje v kuhanju le-tega in vsakega med njimi boste lahko poizkusili. Z obiskom Celjskega sejma in Dnevov lovstva si boste zagotovili izredno zanimivo in razgibano sejmsko dogajanje, kjer boste imeli tudi priložnost druženja, navezovanja stikov in dobre zabave. Pred nami je prava lovska dogodivščina in če ste doma v

Foto: Optics Trade d.o.o.

Pred nami je prava lovska dogodivščina in če ste doma v svetu lovstva, potem morate biti marca na Celjskem sejmu.

svetu lovstva, potem morate biti marca na Celjskem sejmu.

Z isto vstopnico boste lahko obiskali še štiri druge sejme. Hkrati bodo namreč na celjskem sejmšiču še: Festival kave Slovenija (da boste lahko spoznali vse njene skrivnosti – od prajenja, preizkušanja do tekmovanja in nakupov dobre kave), Altermed & GreenVita (kjer boste odkrivali pomembne poti do zdravja in dobrega počutja ter samooskrbe), Dnevi ribištva (ki vam bodo ponudili ribiško opremo in pripomočke ter vas seznanili s poslanstvom ribičev pri varovanju okolja) ter od 18. do 19. marca še največji čebelarški dogodek ApiSlovenija (sejem čebelarске opreme in izdelkov iz medu).

Dnevi lovstva, Festival kave Slovenija, Altermed & GreenVita ter Dnevi ribištva bodo od 17. do 19. marca, čebelarški sejem ApiSlovenija pa od 18. do 19. marca na Celjskem sejmu. Ena vstopnica velja za pet sejmov!

V TEM MESECU PRAZNUJEJO SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ*

90 let

Franjo Verdnik, LD Handil Dobje
Jožef Vičič, LD Grgar
Franc Žvokelj, LD Pivka

85 let

Jurij Karel Druškovič,
LD Udenboršt
Jožef Ferk,
LD Paloma - Sladki Vrh
Jožef Hladnik, LD Gorenja vas
Valentin Horžen, LD Dobrča
Jože Logar, LD Javornik
Albin Peharda,
LD Jože Lacko - Ptuj
Stanislav Prosen, LD Kozlek
Jožef Rojs, LD Voličina
Alojz Rošelj, LD Mala gora
Anton Rus, LD Kočevje
Vinko Škrabar, LD Zagorje
Stanislav Vesel, LD Novo mesto

80 let

Renato Bogatec, LD Črna jama
Marjan Glažar, LD Bukovje
Jožef Guna,
LD Loka pri Zidanem Mostu
Jožef Hartman, LD Zreče
Dragutin Janičar, LD Ig
Franc Jerak, LD Višnja Gora
Anton Kastelic, LD Dobrepolje
Peter Kopitar, LD Gornji Grad
Peter Kos, LD Lukovica
Darko Lavrenčič, LD Horjul
Alojzij Ličen,
LD Tabor Dornberk - Branik
Enrico Marsetti,
LD D.S.L. Doberdob
Stanko Pugelj,
LD Banja Loka - Kostel
Jože Romšak,
LD Sela pri Kamniku
Matija Sagadin, LD Črešnjevce
Jožef Turk, LD Gorjanci
Lucijan Učič, LD Bukovca
Franc Ušeničnik, LD Toško Čelo
Janez Veršič, LD Markovci

75 let

Alojzij Bogataj, LD Sovodenj
Zdravko Cergol, LD Rižana
Franc li Čagran,
LD Bresnica - Podgorci
Srečko Dolšak, LD Laporje
Ivan Fajdiga, LD Sodražica
Edo Goličnik, LD Gradišče
Ivan Gregorn, LD Tišina
Drago Hribar, LD Dobrepolje
Pavel Iskra,
LD Plešivica - Žužemberk
Dino Jurišević, LD Izola
Lenart Klenovšek,
LD Zabukovje
Silvester Kobe, LD Hum Celje
Kostja Kolarič,
LD Jože Lacko - Ptuj
Jožef Kosi, LD Tomaž
Valentin Kovač, LD Vrhnika
Jožef Krajnc, LD Kapla
Albert Kravanja, LD Soča
Rudolf Krumpačnik, LD Ljubno
Branimir Leskovar, LD Laporje

Ladislav Miklavc, LD Kanal
Milan Mrda,
LD Malečnik - Košaki
Marko Ogrin, LD Smuk - Semič
Ivan Opeka,
LD Banja Loka - Kostel
Zdravko Pajntar,
LD Stara Fužina
Ivan Pečnik, LD Rečica ob
Savinji
Viljem Pečnik, LD Dravograd
Matija Plut, LD Laze
Zmagoslav Poklinek,
LD Zeleni Vrh Vuzenica
Viktor Pucer, LD Šmarje
Milan Samar, LD Ig
Martin St. Sem, LD Ljubno
Roman Smrkolj, LD Laze
Ludvik Stopar,
LD Gaberk - Divača
Ivan Špacapan, LD Gorica
Rajko Telič, LD Rakek
Janez Tišler, LD Stahovica
Ivan Varga, LD Dobrovnik
Albin Verščaj, LD Trebelno
Viktor Vida, LD Petišovci
Jože Zorič, LD Podbočje

70 let

Roman Bokavšek, LD Brezovica
Milan Brezigar, LD Grgar
Peter Brzek, LD Žilce
Lino Comuzzi, LD Kresnice
Matija Dovjak, LD Udenboršt
Branko Fidler,
LD Šmartno na Pohorju
Rajko Glogovac,
LD Lenart v Slovenskih goricah
Janez Grm, LD Velika Loka
Andrej Jančar, LD Višnja Gora
Janez Javornik, LD Zreče
Jože Jurjevčič, LD Lož - Stari trg
Milan Kolbl, LD Vinski Vrhovi
Jožef Koren, LD Radenci
Miroslav Kosi, LD Sorško polje
Andrej Krč, LD Storžič
Andrej Kregar, LD Kobarid
Adolf St. Kröpfel, LD Žetale
Tomaž Kumer, LD Tomišelj
Božidar Kumer, LD Duplek
Roman Lerher,
LD Slovenska Bistrica
Valentin Maver, LD Podbrdo
Joško Mavrič, LD Dobrovo
Danilo Jože Mikelj,
LD Šentlambert
Branko Murnik, LD Sorica
Roman Pečnik,
LD Bistrica ob Sotli
Marko Plestenjak, LD Preddvor
Zoran Podboj,
LD Javornik Postojna
Marijan Podgornik, LD Volče
Jožef Praznik, LD Dreta Nazarje
Aleš Semenič, LD Nanos
Vojko Trnjek,
LD Zeleni Vrh Vuzenica
Leon Valentinčič, LD Rižana
Srečko Vrtnik, LD Vodice
Miroslav Zakrajšek, LD Mokrc
Miroslav Žnidaršič,
LD Javornik Postojna

Vsem jubilantom iskrene čestitke!

* Po podatkih iz lovskega informacijskega sistema *Lisjak*.

Narisal: Milan Samar

Nedavno je v lovske domu Lovske družine (LD) Boč na Kozjaku praznoval svojo 80-letnico naš dolgoletni član **Franc Ozanič**.

Rodil se je 15. decembra 1942 v Mariboru. Svoje življenjsko sidro je odvrzel v Selnici ob Dravi, kjer je še vedno njegov dom. V tistih časih v kraju ni bilo veliko društev, delovala pa je že lovska družina, ki jo je Franc vzljudil, verjetno tudi zaradi neposredne bližine vaše gostilne Topler, kamor so člani pogosto zahajali. Leta 1965 se je vpisal v lovsko družino v Selnici ob Dravi, kjer je po pripraviški dobi že čez slabo leto opravil lovske izpit. Takrat so pripravniki »trajbali« več kot eno leto, vendar je naš Franc očitno imel privilegij in je to počel manj časa. Ostal je zvest isti lovske družini in na števcu zbral dobrih 57 let lovskega staža.

Opravljal je različne funkcije in bil aktiven ves čas, ne glede na leta: opravljal je naloge usposobljene osebe, bil je član disciplinske komisije, gospodar, revirni vodja, član gojitvene komisije in tudi tajnik lovske družine. Preizkusil se je v različnih vlogah. Kot primer velja, da je bil član disciplinske komisije in nato se je preizkusil tudi v vlogi obdolženca; ne glede na svoja leta: pač, vse je treba enkrat »dati skozi«.

Čprav spada v starejšo generacijo, se je vmes udeleževal različnih izobraževanj in usposabljanj. Tako je opravil izpit za lovskega čuvaja in se udeležil kar nekaj dopolnilnih usposabljanj za usposobljeno osebo.

Za svoje delo v lovske organizaciji je prejel nekaj odlikovanj in priznanj Lovske zveze Slovenije, in sicer: znak za lovske zasluge, red za lovske zasluge III. stopnje, red za lovske zasluge II. stopnje ter jubilejna znaka za 40 in 50 let delovanja v lovske organizaciji.

Kot lovec je bil vedno aktiven. V mlajših letih je bil eden izmed glavnih vodnikov lovske gostov, kar je ohranil tudi v zdajšnjih časih. Kljub nekoliko slabšemu zdravju z veseljem opravi vlogo vodnika lovske gostu v lovu na gamsa. Res je, da tisti, ki je veliko v lovišču, naredi tudi kakšno napako, zaradi česar se je srečal z disciplinsko komisijo. S pokončno držo je sprejel disciplinski ukrep, ki pa ga ni odvrnil od lova.

V kraju, kjer živi, skrbi za obveščenost lovcev. Včasih je kakšen prenos informacije iz lovske vrste »strel mimo tarče«, nekateri pa jo tudi »zadenejo«. Ni za zameriti, saj tako potrjuje organizacijsko ugotovitve, da če je prenos informacij med člani nekoliko slabši, si člani pač kaj izmislijo. V kraju bivanja je poskrbel tudi za spremembo imena katerega od znanih predelov v vasi. Tako je poskrbel za preimenovanje Lepovega eka v Ozaničev ek. Res je, da vsi krajanje spremembe še niso povsem sprejeli, ampak se preimenovanje kar dobro »prijema«.

Glede na leta in na svoje zmogljivosti vsak dan prehodi vaško traso, ki sicer ni tako dolga, je pa velikokrat naporna. Teren je sicer raven, vendar se kdaj pa kdaj ravna postavi pokonci. Kljub temu je premagljiva in Franc jo spretno premaga. Naj ostane tako še dolga leta.

Za Franca velja, da ni »gajc« oziroma škrt. Tako je bilo praznovanje njegove okrogle obletnice v lovske domu decembra 2022 kar tretje po vrsti. Nič hudega, bi rekli, če je to vse v istem letu. Vendar temu ni bilo tako. Pred tem je že dve in eno leto pred okroglo obletnico organiziral praznovanja z enakim naslovom. Kar je zelo pohvalno, vendar ne zgledno, saj takega zgleda ni uporabil še nihče drug. Mogoče pa ga bo.

Naj na koncu v imenu zelene bratovščine zaželimo Francu še na mnoga leta dober pogled in ravne cevi.

LD Boč na Kozjaku – S. F. K.

Dan slovenskega športa in srečanje z lovci

Prvi športni dan smo načrtovali v tednu državnega praznika – dneva slovenskega športa, ki je bil 23. septembra 2022. Ker smo v sklopu pohoda predvideli tudi srečanje z lovci, smo se na športni dan odpravili že dva dni prej, v sredo, 21. septembra.

Učenci 1., 2. in 3. razreda so šli peš do lovske koče v Gojačah, kjer so se srečali s predstavniki **Lovske družine Čaven**. Pot so nadaljevali proti Selu in Batujam nazaj v Črniče. Učenci 4. in 5. razreda pa so jo mahnili proti Slekcom do Sv. Pavla, kjer so se naužili čudovitega razgleda po naši Vipavski dolini. Pot so nadaljevali do lovske koče, kjer so jim lovci predstavili različne živali, ki živijo v naših gozdovih, naloge in pomen lovcev za ohranjanje naravnega ravnovesja v gozdu, skrb za živali in orožje, ki ga uporabljajo pri lovu.

Učenci so z zanimanjem opazovali in božali razstavljenе živali, še najbolj pa jih je navdušila lov-ska psička **Kaja**, ki je bila vesela

Foto: Tamara Kukanja

Lovci so učencem in šoli podarili knjižice, revije Lovec, plakate, družabne igre, urnike z lovskimi motivi, DVD-je o gozdnih živalih in dve knjigi. Mi pa smo jim v spomin na ta dan podarili knjižico z otroškimi risbicami.

O srečanju z lovci

»V sredo smo imeli športni dan. Zbrali smo se pred šolo v Črničah. Peš smo šli do lovske koče v Gojačah. Tam smo najprej pojedli malico. Nato nam je moj nono Silvo predstavil ime lovske družine. Videli smo tudi nekaj nagačenih živali. Eden od lovcev je s seboj pripeljal lovsko psičko. Na srečanju z lovci smo se imeli zelo lepo.«

Vita Bratina, 3. č

vseh otroških pozornosti. Lovci so nas pričakali s sokom in bonboni ter bili zelo veseli našega obiska. Učencem in šoli so podarili tudi knjižice, revije *Lovec*, plakate, družabne igre, urnike z lovskimi motivi, DVD-je o gozdnih živalih in dve knjigi. Mi pa smo jim v spomin na ta dan podarili knjižico z otroškimi risbicami.

V šolo smo se vrnili veseli in razgibani, ker smo dan preživeli na svežem zraku, ter polni novih vtisov.

Tjaša Vidmar Kenda

Narisal: Vital Šuligoj

Narisal: Nejc Cigoj, 3. č

Srečanje z lovci

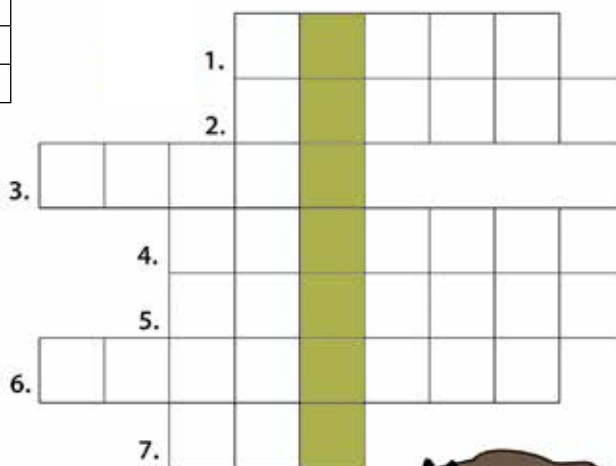
DIVJI PRAŠIČ

V zadnjih letih so divji prašiči vse bolj številčni v naših gozdovih. Najraje živijo v listnatih gozdovih, kjer imajo na voljo veliko hrane: kostanja, žira in želoda. Poleg tega s svojimi rilci rijejo po travnikih, kjer iščejo ličinke majskega hrošča, čebulice in koreninice. Še posebno kmetje se velikokrat jezijo, ker jim uničijo pridelke na njivi. Radi se okopajo v velikih blatnih kalužah in se potem drgnejo ob bližnjih štorih in drevesih, ki jih imenujemo čohališča.

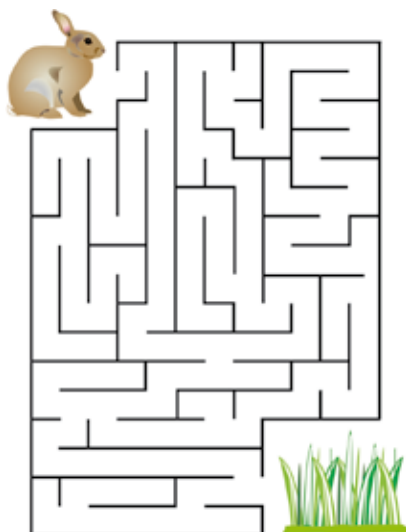
Divji prašiči se parijo pozimi in to obdobje imenujemo buk. Odrasli samci – merjasci –, ki imajo zelo velike in močne čekane, so samotarji, samice – divje svinje – pa v tropih skupaj z drugimi samicami skrbijo za mladiče. Ko se mladiči skotijo, so progasto obarvani in imajo posebno ime – pižamarji. Če jih po naključju srečamo v gozdu, niso nevarni, saj jo ucvrejo čez drn in strn, kakor hitro jih noge nesejo stran.

1.	Ledeni kristalčki, ki ponoči nastanejo na rastlinah.
2.	Luža v gozdu, kjer se radi kopajo divji prašiči.
7.	Paritveno obdobje divjega prašiča

Kako se imenuje samec divjega prašiča, ki se je skotil v prejšnjem letu? _____

LOVSKA KRIŽANKA

					SESTAVIL: MARJAN SOTLAR	STOKASTA SMOL ZA POKROVANJE KOVINSKIH IZDELKOV	RUMI SAHONSKI VELENOVOSTER (JANITOVIČ)	LIRSKA PESEM HVALNICA	LADO AMBROŽIČ	ZIGORNI DEL OBRUČALA, OGLAVNIK	SEKEČ MIRANA JARCA	IZVRŠNI SVET	LUŠKSI KOMISARJAT ZA NOTRANJE ZAGREVE V ZDAH	RAJTLINA IZ DRUŽNE PETERŠLIJA, KI RASTE V BOLVIH	PRIPADNIK VEČUREDNE RASE
					STROKOVNA-KINGA ZA EKOLOGO										
					OTOŠKA OČRAVA V INDUKSEM OCEANU										
					ZNESEK, KI SE PLAČA NAPREJ				LJUBLJANSKA BANKA			VRHOVNE REVIZIJSKE INSTITUCIJE	KIS		
					JOŽE PUČNIK			ČAROVNIK							
					NAŠA STRUPENA KAČA			SLOVENSKI BIASTLONEC (PETER)							
													TELJE	ETERIČNO OLJE V MIRTU	
NARISAL: IGOR PUČLIN	OGNOVEK, GNVOINO VNITRE	DEL NA PET ENKON BELOV NAZDOLJNE CELOTE	JOŽEČEK, DRUGI NAVEČER	ŠVEDSKI OTOK		KITAN POSODA ZA RINJANJE	SLOVENSKA OPIKNA PEVKA			SLOVENSKA DOKOVARNIKA	BLJED	ANTON NAMUT			
MESTO V OSREDNIH TURINGIH V NEMČI						STRUPENI GOŽI IZ AZIJE	SOVOŠTEV KRAJE FRANCIJE							RIBA OKUŽENA Z GLUVICAMI	POSKAJOČ MOŠKI
ŠVICARSKO MEDNARODNO LETALIŠČE V BERNU						NASELEJE NA SV. HALOZI	ZADANU						OSKROŽNA KRAVA	JEZERO V SREDNJI AZIJI	
POLJSKA PLAVALKO (KATARYNA)													GRŠKI POLOTEK V EGEJSKEM MORJU		
KI JE IZ ČINKA													NEODLOČEN END ISRE		
BOSANSKI GRAFIK (POSKOVIČ)						POVRŠINSKA MERA	ANGLIŠKA POPADKO SLUPINA						KANADSKI TELEKOMUN. SATELIT	BELGIJSKO LETALIŠČE	
AVTOMOBIL, OZNAKA ZA SARAJEVO						SREDNI VATERPOLIST (SLOVODAN)	MESTO V LATVIJI								
	HRVAŠKI NOGOMETAS (NAJIM)	ITAL. MESTO PRI BENOVI	USTROJENA JELENJA KOŽA					VSEČI. KOMUN. ZARJETA V SZ	LUTKA S PREMKAJ. UDI				ISKANE, ZAKLEDOVANJE	OPARSKI ODELEK	
NOVELA TONETA TURIČNIKA						SL. IORAUKA (LJERKA)	MALEŠKA LIRA						AVT. OZNAKA ZENICE	ZBOROVANJE, MITING	
IZRAELSKA PEVKA (YARDENA)						REČNA OSEDLINA						ROMUNSKI PESNIK (EMIL)	VITANOVITELI	MONTANENKA	
FRANCOSKO PISATELJ (PIRAU)						ANGLIŠKA ZNAMKA	MASTOČENJE	BAUTLOVNO BITJE							KOVINSKA NAPRAVA ZA POVEZOVANJE GRAĐENIH ELEMENTOV
NASELEJE MED BIMSKIMI TOPLICAMI IN LAŠOM						SESTAVINA	PRESEVNA	BAČUNALNIŠKO PROGRAMSKO JEZIK					NADEŽNA ŽUŠELKA		SLOVENSKI BANČNIK IN PRAVNIK (FRANCE)
OBNOVLJIVI VIRI ENERGIJE						RIMSKA 102	SLOVENSKA IZVOJNA	DILUŽBA					HITER TEE	VIRAN GLAS	
SIKICI						NORVEŠKA TEKAČICA (OLSEN)	JANI IVANUŠKA					ČRNA TISKOVNA AGENCIJA	SPLAVARSKI OBROG		DRAGO HRVAČKI
TRGOVINA S KRUŠKAMI													DOLGOREPA	PAPIGA Z MOČNIM KLUNOM	
JAPONSKA BORILNA VEŠČINA													TRUD, NAPREZANJE		

UGANKARSKI SLOVARČEK

KRAJTI – strupeni goži iz Azije, STASZAK – poljska plavalka (Kataryna), ENDI – bosanski grafik (Posković), ANIK – kanadski telekomunikacijski satelit, BILI SO – novela Toneta Turičnika, ISAC – romunski pesnik (Emil), SOLVI – norveška tekačica (Olsen), GABRENJE – skeč Mirana Jarca

Jaga treh lovskih družin

Zadnji dve leti je koronavirus neusmiljeno mahal s svojim repom in marsikdo, kogar je opazil z njim, je imel posledice in težave. A nekako se je vse skupaj umirilo in zopet je prišla prva nedelja v novembru. To je bil dan za jago treh lovskih družin (LD) – **LD Velike Lašče, LD Sodražica in LD Martin Krpan – Bloke**. Med povabljenimi sta bila poleg mene še **Ivan Petek** in **Ivan Žižek**, ki je tudi predsednik Komisije za izobraževanje pri Lovski zvezi Slovenije.

Sešli smo se v kraju Kotel, kjer je že dišalo po vročih hrenovkah in čaju, ki ni bil zabeljen s »takratkim«. Udeležba je bila rekordna, okoli 130 lovcev. Toliko jih ni bilo še nikoli. Ko smo se okrepčali s hrano in čajem, smo se postavili v vrste, da so nas prešteli, in vsak se je podpisal na evidenčni list. Ko smo to opravili, so nam, kot vedno, **Bloški pevci** zapeli dve lovski pesmi in mi smo jih nagradili z aplavzom. Potem je lovovodja povedal, kje in kako bo lov potekal in kaj bomo lovili. Ker so imele vse družine v načrtu še odstrel jelena, so ga dovolili upleniti gostom, in sicer v starostnem razredu od dveh do štirih let ter »špicarja«. Predstavnici nežnejšega spola je bil dovoljen odstrel jelena, četudi so bile iz družin gostiteljic. Lovovodja nas je opozoril na varnost pri lovu. Poudarek je bil na ravnanju z orožjem in nošenju varnostnih oblačil.

Razdelili smo se po skupinah in

odšli na stojišča. Tudi gonjači so dobili navodila, kako naj poteka lov, ki se je raztezal na terenu vseh treh lovskih družin. Jaz sem imel pregledno stojišče in sem se udobno namestil. Čez kakšne pol ure sem že zaslišal oddaljene strele in vse bližje je bilo slišati pasji lajež. Lov je trajal dobri dve uri, potem smo se odpeljali do bivaka. Tam je že dišalo po joti, ki so jo kuhali v kotlu. Sledil je pogovor, kaj je kdo videl in doživel. Počasi smo se postavili v vrsto, da nam je kuhar nalil vročo joto v krožnik, drugi lovec pa je dodal še pol klobase. Kruh si je vzel vsak sam.

Čez nekaj časa so pripeljali prvi plen: dve lisici, dve srni in nazadnje še tri jelene. Vso divjad so položili na smrekove veje ob poti. Kar nekaj časa je trajalo, da smo si ogledali plen in se sproščeno pogovarjali ter pametovali. Zatem je lovovodja sklical zbor, poklical uplenitelje in vsakemu podelil vejico plena ter mu voščil lovski blagor. Najprej se je zahvalil gonjačem za dobro opravljeno delo, potem pa še lovcem za disciplino pri lovu in pravilen odstrel plena. Potem je sledilo sproščeno druženje.

Vreme nam je služilo, saj je

bilo suho in mrzlo. Za tamkajšnje kraje pravijo, da je na Blokah pol leta mraz, pol leta pa zima. Omenjeni lov je lahko za zgled, kakšen naj bi bil lov in kakšni naj bi bili mi lovci. Oba Ivana in jaz smo se poslovili od lovskih prijateljev ter se dobre volje vračali proti domu z željo, da bi se prihodnje leto zopet srečali. Naj končam z mislijo, ki sem jo nekoč videl napisano na nekem zidu: »Nasmehni se, mogoče boš komu polepšal dan.« Nekdo pa je dopisal: »Pa še nič ne stane!«

Vital Šuligoj

Foto: Vital Šuligoj

Opisani lov je lahko za zgled, kakšen naj bi bil lov in kakšni naj bi bili mi lovci.

Koroški polharji prebujeni

Še ne tako dolgo nazaj so marsikje v Sloveniji zelo uspešno delovala tudi polharska društva. Največ jih je bilo v južnem delu Slovenije, na Kočevskem in Notranjskem. Pač tam, kjer ima lov na navadnega polha večstoletno tradicijo. Zdaj žal polharska društva delujejo le še malo kje, saj je lov na polha postal nezanimiv. So pa koroški lovci in drugi ljubitelji ter podporniki polharske tradicije že septembra 2014 ustanovili, registrirali in leta 2015 izvolili organe mednarodno sestavljenega **Polharskega društva Uršlja gora** na Koroškem, ki šteje že 75 članic in članov. Nedavno je umrla najstarejša polharka – 92-letna **Minka Mirkac** z domačije Pečoler, kjer je sedež društva na Gornjem Razborju (900 m) v Gostišču Pečoler. Na čelu zelo dejavnega koroškega polharskega društva je že od samega začetka legendarni koroški lovski funkcionar in upokojeni gozdarski inženir **Dušan Leskovec**.

Koroški polharji so ves čas prebujeni in ne poznajo zimskega spanca, kot ga poznajo polhi. Zelo dejavni so na področju polharske politike pa tudi pri vsakoletnem tradicionalnem oktobrskem lovu na polhe, ki že leta poteka v lovišču **Lovske družine (LD) Podgorje** na Čerčejevem vrhu. Lova v letu 2022 se je udeležilo kar 40 polhark in polharjev. Vsi so bili oblečeni v nove polharske jakne, ki jih na levi stani krasi lep emblema društva. Po dveletni koronski krizi so se spomladi spet lahko udeležili občnega zbora in

Foto: Franc Rotar

Člani koroškega Polharskega društva Uršlja gora so ponosno stopili pred fotografski objektiv v novih jaknah na Gornjem Razborju.

se ob tradicionalni dobri večerji malo poveseleli. Slišati je bilo tudi himno društva, katere avtorja sta harmonikar in pevec **Ivan Polenik** ter ljudski pevec **Jože Kašnik**: »Mi polharji smo fajn ljudje, naj vsak prav dobro ve. Po Uršlji gori imamo ime, naj vsak Slovenec ve. Uršlja gora – naš ponos slovenski – je gora, še večji je ponos koroškega polharja.«

Junija 2022 so organizirali polharsko potepanje po Notranjskem; obiskali so grad Snežnik in polharski muzej, kjer so še več izvedeli o načinih poljšjega lova. Na Mašunu so si ogledali Gozdno hišo Mašun, informacijsko-izobraževalno središče pod Snežnikom. Čeprav so bili v polharski potepuški navezi pre-

Nekoč je bil lov na polha bolj dostopen in sproščen. Zdajšnje polhanje določa *Zakon o divjadi in lovstvu* (ZDLov-1A Ur. list RS z dne 17/2008), kjer je med drugim mogoče zaslediti, da je polha dovoljeno loviti od 1. oktobra do 30. novembra, da za polhanje – za lov na navadnega polha s pastmi – ni potreben lovski izpit, potrebna pa je polharska dovolilnica, ki jo posamezniku na predpisanem obrazcu izda upravljavec lovišča. Za svoje člane lahko pridobi dovolilnice tudi registrirano polharsko društvo oziroma zveza društev. A kar je v opozorilo najpomembnejše zapisati: kdor lovi polha brez polharske dovolilnice ali ne vrne izpolnjene upravljavcu lovišča do 31. decembra tekočega leta, stori prekršek, za katerega je predpisana globa od 420 do 1200 evrov. Upravljavec lovišča, ki na koncu leta v evidenco odvzema divjadi ne vpiše ulovljenih polhov, je zaradi opustitve vodenja predpisanih evidenc lahko kaznovan z globo od 4200 do 125.000 evrov.

kaljeni lovci, polharji in drugi poznavalci lova ter gozdnih živali, so z velikim zanimanjem prisluhnili razlagi 28-letnega re-

virnega gozdarja in informatika **Urbana Prosenca**, člana Lovske družine Kozlek.

Franc Rotar

Obiskali smo otroke pokojnega lovca Sandija Primca

Po hudi nesreči pokojnega lovca **Sandija Primca**, člana Lovske družine (LD) Plešivica - Žužemberk, so njegovi trije šoloobvezni otroci ostali sami, kajti malo pred tem jim je po hudi bolezni umrla tudi mama. Obiskali smo jih na njihovem domu in skrbnikom izročili denarno pomoč **Zelenega sklada Lovske zveze Slovenije (LZS)**, prispevkov lovskih družin in lovcev posameznikov **Zveze lovskih družin (ZLD) Novo mesto** ter LD Plešivica - Žužemberk.

Na veliko srečo sta otroke prevzela v rejništvo in skrbništvo njihova teta **Mojca Janežič** in njen

Foto: Arhiv ZLD Novo mesto

Z leve: Mojca Janežič, Franc Jarc, Aleksander Jordan in Andrej Janežič

mož **Andrej**, ki sta se na njihov dom tudi preselila in jim prinesla toplino, ljubezen ter varnost, kar v tem času najbolj potrebujejo. Težko je bilo najti prave besede tolažbe in vzpodbude v nagovoru predsednika ZLD Novo mesto **Franca Jarca** in starešine LD Plešivica - Žužemberk **Aleksandra Jordana**, ki sta jim izročila simboličen ček zbrane pomoči. Zahvalila sta se skrbnikoma, da sta prevzela skrb za otroke, ki so je bili v trenutku nadvse potrebni. Začeli so že obnovitvena in zaključna dela na sicer novejšem domu otrok, ki sta ga zgradila pokojna starša. Mojca in Andrej Janežič želita otrokom zagotoviti čim boljše možnosti za nadaljnje življenje.

LZS jim je iz **Zelenega sklada** dodelila tri tisoč evrov, ZLD Novo mesto je zbrala dva tisoč evrov in

LD Plešivica - Žužemberk tri tisoč evrov pomoči. Vsem darovalcem se v imenu otrok in skrbnikov najlepše zahvaljujemo. Tajnik ZLD Novo mesto **Stane Gabrijel** je poskrbel še za priložnostna darila in

obljubil, da jih bomo še obiskali ter da ne bomo pozabili nanje.

Tudi tokrat smo lovci strnili vrste in dokazali, da znamo biti tovariški in enotni, ko je to potrebno. Zavedati se moramo naše

minljivosti in kratkega gostovanja na tem svetu, vse slabo pustiti na strani in si pomagati, kajti le tako bomo lahko srečni, kar smo dokazali tudi tokrat.

Otrokom želimo srečno in lepo

življenje v krogu družine, ki sta jo ob izgubi ljubljenih zapolnila njihova teta in njen mož. V imenu otrok in skrbnikov hvala vsem, ki ste pomagali, in lovski zdravo!

Stane Gabrijel

Alojz Štekar postal častni član LD Babno Polje

Alojz Štekar se je rodil leta 1934 in je aktiven član **Lovske družine (LD) Sabotin** od leta 1962. V našo lovsko družino – LD Babno Polje – je prvič prišel kot gost pozimi davnega leta 1987 na tradicionalni *Lov prijateljstva* in do danes ni izpustil niti enega tradicionalnega lova, večkrat pa se je s svojo skupino Bricev udeležil tudi naših drugih lovov. Mnogokrat je bil na skupnih delovnih akcijah, obletnicah in druženjih pri naši koči na Županovem lazcu.

Lovski tovariš Štekar je bil vsa leta glavni darovalec hrane, pijače in svežega grozdja iz svojih vinogradov v Goriških brdih. **Milorad Stojanović**, član LD Babno Polje, je glede na njegove zasluge za našo lovsko družino na upravnem odboru in pozneje

Foto: Bojan Miklar

Častni člani LD Babno Polje (z leve): Anton Mestnik - Zvone, Alojz Štekar in Janez Škrli - Janko na podelitvi častnega članstva Alojzu Štekarju 15. maja 2022 pri koči na Županovem lazcu

na občnem zboru predlagal, da bi mu podelili častno članstvo. Na Občnem zboru LD Babno Polje leta 2022 so člani predlog soglasno potrdili in pokazali spoštovanje do Štekarjevega odnosa do naše lovske družine in prijateljev vaščanov Babnega Polja ter občanov Loške doline.

Listino o častnem članstvu smo mu podelili tretjo majsko nedeljo v letu 2022 po delovni akciji. Štekarja poznamo kot iskrenega prijatelja, lovskega tovariša, ki izkazuje veliko ljubezen do narave. K nam nikoli ni prišel zaradi želje po odstrelu, bistvena sta bila druženje in uživanje v naših lepih gozdovih ter v zimskih idilah, kar je v njegovem sabotinskem lovišču redko. Želimo mu dober pogled, zdravja in še veliko lovskih užitkov v družbi članov LD Babno Polje in LD Sabotin.

Jane Weber,
tajnik LD Babno Polje

Častitljiva življenjska jubileja

V oktobru 2022 si je deveti življenjski križ nadel dolgoletni član **Lovske družine (LD) Poljane** in večini, zlasti starejšim vodnikom lovskih psov dobro znan lovski kinolog in kinološki sodnik **Zdravko Kosmač**. Še vedno čil, dobrega počutja in vedrega duha je veselje ter zadovoljstvo ob visokem osebnem jubileju delil na priložnostnem srečanju s svojimi lovskimi tovariši in prijatelji. Med njimi je

Foto: Marko Mali

Jubilanta Zdravko Kosmač (drugi z leve) in Jože Ržek (tretji z leve) v družbi mladih harmonikarjev

bil tudi **Jože Ržek**, prav tako dolgoletni član LD Poljane in priznan vodnik istrskih kratkodlakih goničev, ki pa je v letu 2022 dopolnil 80 let.

V okviru srečanja, ki je potekalo 21. oktobra 2022 v lovskem domu LD Poljane nad Škofjo Loko, je predsednik lovske družine **Marjan Grajzar** slavljencema izročil spominski darila. Prijetno druženje sta med drugim popestrila mlada lovca in harmonikarja **Jure Križnar** in **Simon Ržek**.

Marko Mali

Po dveh letih spet lov z občani

Člani **Lovske družine (LD) Banja Loka - Kostel** vsako leto v okviru rednih jesenskih skupnih lovov organiziramo skupni lov, na katerega povabimo vse zainteresirane občane **Občine Kostel** in je namenjen predvsem medsebojnemu spoznavanju, izmenjavi mnenj in vzdrževanju medsebojnih dobrih odnosov.

Zadnji dve leti smo vsakoletni skupni lov z občani odpovedali

zaradi epidemije covida-19. Jeseni 2022 so se razmere z epidemijo nekoliko umirile, ukrepi za preprečevanje epidemije so bili milejši in ponovno smo lahko izvedli tako pričakovani skupni lov.

Mogoče zaradi epidemije v zadnjih dveh letih, bližajočih se lokalnih volitev ali zgolj naključno se je letošnjega lova z občani, ki je bil v nedeljo, 6. novembra 2022, udeležilo rekordno število ljudi. Ob osmi uri se je na jutranjem zboru pred lovskim domom v Banja Loka zbralo 35 domačih lovcev

s štirimi psi, dva lovstva gosta in 13 občanov. Pred začetkom lova je starešina **Mladen Koritnik ml.** opozoril na pravila obnašanja na skupnem lovu, s poudarkom na varnosti. Peter Mikulič, pomočnik vodje revirja Suhor, kjer smo lov organizirali, pa je pojasnil, kje in kako bo potekal.

Sprva smo nameravali izvesti dva zaporedna pogona, vendar smo se zaradi nepričakovano veliko udeleženih lovcev razdelili v dve skupini in sta oba pogona potekala hkrati. Vreme

je bilo lepo, sončno in ne preveč hladno, vzdušje na lovu pa odlično. Tudi boginja **Diana** nam je bila naklonjena. Ne pretirano, vendar ravno toliko, da smo lahko občanom prikazali običaj izreka lovskega blagra, vejice uplenitelja in zadnjega grizljaja ter pojasnili njihov pomen. Uplenili smo le eno tele, vendar količina plena na lovu z občani ni toliko pomembna. Pomembnejše je druženje z občani, ozaveščanje o pomenu lova in lovskega običaja ter navezovanje stikov za

dobro medsebojno sodelovanje in razumevanje.

Po končanem lovu se je na pozdravu lovini udeležencem lova pridružilo še približno 30 občanov. Starešina je imel običajen nagovor in prikazal običaj izražanja zahvale in spoštovanja uplenjeni divjadi. V zaključnem nagovoru je navzočim občanom, med katerimi so bili tudi nekateri kandidati za župana Občine Kostel, pojasnil, da lovska družina ni politična organizacija, skupni lov pa ni predvolilni shod, temveč izključno lovski dogodek in kakršenkoli političen govor kandidatov za župana ni zaželen. Navzoči so navedeno sprejeli z razumevanjem in odobravanjem in prav vsi so se z veseljem odzvali povabilu na zadnji pogon z lovskim golažem, za katerega sta poskrbela **Mladen Koritnik st.** in **Hinko Mohorič**.

Tudi tokratni skupni lov smo uspešno izpeljali in se razšli z mnenjem, da so tovrstni lovski dogodki v našem okolju zaželeni in dobrodošli in bi bilo prav, da bi tradicijo skupnega lova z občani ohranili tudi v prihodnje.

Mladen Koritnik

Foto: Barbara Šimec

Utrinek z lova

Obisk prijateljev solovcev ob 90. jubileju člana LD Sabotin

Nasmejan, bister, zabaven in povrh še vedno aktiven lovec. Tako bi na kratko opisal **Darka Mavriča**, člana Lovske družine (LD) Sabotin. Darko je 1. novembra 2022 praznoval častljiv jubilej. Kar 90 svečk bi bilo treba upihniti, vendar smo sapo raje prihranili za prijeten klepet in iz srca zaželeno srečo, zdravje in dober pogled še za vsa nadaljnja leta. Neverjetno, kako čas hitro mine v taki družbi in ob poslušanju zabavnih zgodb o

Foto: Osebnih arhiv Tadeja Hrovata

Z leve: Vladimir Benedetič, Henrik Debenjak, jubilant Darko Mavrič, Tadej Hrovat in Klemen Nikolavčič

lovskih norčijah ter načinu lova pred desetletji. Z vsem tem nas je Darko zabaval in gostil v svoji kleti.

Njegov prijeten nasmešek je za trenutek prekinil oster ukaz: »Fantje, dokler vsega tega ne pojedete in popijete, ne greste domov!« Miza se je šibila od dobrot, ki so značilne za Goriška brda, in marsikomu, ki pozna naše kraje, se sedaj verjetno cedijo sline.

In smo jedli in smo pili, klepetali, se smejali in tebi, dragi Darko, nazdravljali vse najboljše!!!

V imenu vseh članov LD Sabotin: »Vse najboljše, Darko Mavrič!«

Tadej Hrovat,
starešina LD Sabotin

Bobrov sadni priboljšek

Na levem obrežju reke Drave pri Breznu, v lovišču **Lovske družine Remšnik**, se v zadnjih letih povečuje število bobrov, dokazi za to pa so vidni tudi v naravi.

Kot je znano, je bober (*Castor fiber*) napol vodna žival s plavalno kožico med prsti zadnjih nog. Njegov rep je luskast in namenjen plavanju ter krmarjenju. Na kopnem je počasen in neokreten. Doseže maso 30 kg in več, njego-

Bober med sadnim nočnim obrokom

va dolžina z repom je do 140 cm in je drugi največji glodavec na svetu. Družinska skupnost šteje

do štirinajst osebkov. Bober se prehranjuje z lubjem, lesom – zlasti mehkim, listjem in travo,

pozimi pa s koreninami panjev in dračjem. Brez težav gloda tudi pod vodo.

Je pa bober, ki je večji del leta aktiven ponoči, tudi ljubitelj svežega sadja, kar je manj znano. Že tri leta zapored v jeseni, ko zorijo jabolka, vsako noč redno prihaja v sadovnjak ob obali reke Drave v Breznu in se krepča s sadeži jablan. Med sadnim nočnim obrokom oktobra 2022 ga je posnela kamera za nočno snemanje z infrardečo osvetlitvijo.

Mag. Jože Marhl

Reševanje srinega mladiča

V soparnem julijskem dopoldnevu okoli enajste ure, ko je vročina že presegla 35 stopinj Celzija, je k starešini Lovske družine Sv. Jurij Jurovski Dol **Ivanu Bračiču** prihitel sosedov fant **Žiga Lorbek** in povedel, da je v bližini njihovega doma v vodno jamo padel srnin mladič. Slišal je, kako iz enega mesta prihaja piskajoč glas. Ko je sledil zvoku, je prišel do vodne jame, ki je dva do tri metre globoka in premera okoli

dveh metrov. Jama je nastala, ko se je pogreznila zemlja v spodjedeno luknjo od vode.

Bračič je obvestil revirnega vodjo **Jožefa Komperšaka ml.** Takoj so odšli na opisani kraj; rekli bi, da je »stekla reševalna akcija«. Pridružil se jim je še sosed **Feliks Firbas**, ki je ponudil lestev in vse potrebno orodje. Pričakovali so, da se bo treba spustiti v jamo in srinega mladiča zvezati ter izvleči iz jame. Akciji so se pridružili tudi sosedje, če bi bila potrebna še kakšna pomoč.

Izčrpan srnin mladič v vodni jami

Foto: Franc Krivec

Začasno zavarovanje jame

Skozi jamo kljub suši teče večja količina vode. Mladič je v njej ležal vidno izčrpan in preplašen. Previdno so se mu približali, da ga ne bi še bolj vznemirili. Hitro se je umiril, tako da so ga lahko prijeli in odnesli po lestvi. Odložili so ga na primeren kraj. Ko je zagledal naravo in njemu znano okolje, je veselo odskakljal novim »živiljenjskim dogodivščinam« naproti.

Zaradi težjega dostopa s stroji in koruznih njiv okoli jame so se dogovorili, da bodo, ko bo kuruza

požeta in s soglasjem lastnika zemlje jamo primerno zasuli, da ne bi v prihodnje nastajale podobne ali še hujše nesreče. Tedaj so jo samo zavarovali z opozorilnim trakom. Zahvala velja vsem, predvsem krajanom, ki so sodelovali pri reševanju srinega mladiča in pri začasnem zavarovanju jame. To je še en dokaz več, kako lahko odlično sodelujejo krajski in lovci tam, kjer sta medsebojno spoštovanje in skrb za naravno bogastvo.

Franc Krivec

Dejan Kapš tudi po več kot petih letih ni pozabljen

Med člani zelene bratovščine iz **Lovske družine (LD) Predgrad** je še vedno živ spomin na nesrečni dogodek 26. avgusta 2016, ko se je pretrgala nit življenja njihovega mlademu lovskemu tovarišu **Dejanu Kapšu**. Kot nam je povedal **Ivan Madronič**, ki je skupaj s še šestimi lovskimi tovariši vključen v sektor Hreljin v LD Predgrad, so se neotlažljivo Hreljanci, kot se imenujejo lovci iz drugega sektorja LD Predgrad, Dejanu v letu 2022 spet poklonili ob njegovem grobu na pokopališču Vrbovsko na sosednjem Hrvaškem. Tam mladi lovec, kinolog in lovski strokovnjak počiva v miru in tišini gozdnih Gorskega kotarja. Po minutah tišine ob grobu so še vedno globoko pretreseni obudili spomine na druženja in sodelovanje z Dejanom. O njem je Madronič povedal: »Znal nas je povezovati, voditi in tudi okregati.« Na grob so mu položili ikebano, ob kateri so položili še smrekove vršičke,

Foto: Arhiv LD Predgrad

Hreljanci ob grobu lovskega tovariša Dejana Kapša ob peti obletnici njegove tragične smrti

zelene vejice s svojih klobukov in mu prižgali svečke.

»V letu 2022 smo načrtovali pohod na Klek Ogulin, ki pa je žal zaradi slabega vremena odpadel. Po obisku groba smo se udeležili svete maše v farni cerkvi Vrbovsko. Leta 2021 nam je obisk groba preprečila pandemija, zato smo se Dejanu v spomin in častni pozdrav spustili z raftom po reki Kolpi, ki je bila tudi njemu izjemno ljuba reka in jo je neizmerno

spoštoval ter cenil njene darove. V letu 2020 smo organizirali pohod na izvir Kolpe, ki je eden najlepših v Evropi. Prvi dve leti po Dejanovi smrti smo obiskali njegov grob na pokopališču v Vrbovskem, v prihodnjih letih pa načrtujemo, da bi vsakoletno obletnico Dejanove prerane smrti povezali z izletom po okolici poljanskih, kočevskih in gorskokotarskih gozdov,« je za Lovca povedal Madronič.

V drugem sektorju LD Predgrad

je Dejan s svojimi Hreljanci zelo rad sodeloval in skupaj z njimi opravil mnoga dobra dela v korist divjadi, lovišča, lovске družine in narave. Prav zato ga njegovi najožji prijatelji iz sektorja in vsi člani LD Predgrad toliko bolj pogrešajo in se ga spominjo vsako leto. Res lepa odločitev, ki dokazuje, da lovsko tovarištvo in prijateljstvo vendarle še nekaj veljata.

Marjan Toš

Kaj pa lovsko kolesarjenje?

Še ne tako davno smo se znašli sredi dokaj ukazovalnega kolesarskega slogana: »Vsi na kolo za zdravo telo!« Za zdravega človeka, ne glede na starost, naj bi bilo priporočilo še kar primerno, za druge, ki so že v višji starosti in so jih prizadele razne težave in obolenja, pa povečana previdnost pri uporabi kolesa ni odveč. Ne samo zaradi vedno večje togosti in obrabe sklepov ter zato posledično slabše in negotove gibljivosti ter mišične obrabe, pač je obvladovanje ravnotežja na kolesu že samo po sebi zahtevnejša zadeva, ki nas mora neprestano opominjati na povečano previdnost.

Ne smemo pa prezreti dejstva, da je v zdajšnjem času postalo kolesarstvo v mestih domala že skoraj nujnost. Kolesarjenje po vsakdanjih opravkih je postalo skoraj nujen sodoben in hitrejši način mobilnega življenja ter rekreacije obenem in pri marsikom tudi strast. Če smo obziri in disciplinirani do narave in naravnega okolja, je klasično dvokolo lahko zelo primerno in zmerno prevozno sredstvo, pa tudi neškodljivo do gozda, senožeči. Žal so pri tem na poteh izvzeta agresivna gorska kolesa! V glavnem se s klasičnimi kolesi vozimo po kmečkih kolovozih, nekoliko bolj uhojenih makadamskih poteh in ob strogem

Foto: France Ekar

Lovec Bojan Ropret na kolesu pred več kot tridesetimi leti

upoštevanju prednosti prvobitnih uporabnikov – pešcev in pohodnikov, ne nazadnje tudi lastnikov zemljišč, namenskih poti, steza, ki so jih ustvarili za lastne vsakodnevne delovne potrebe kmetovanja, gozdarjenja in lova.

Zadnje čase kolo tako ali dru-

gače nezadržno prodira tudi v sodobne lovske vrste, saj nehotе dokazuje svojo primerno lovsko uporabnost s tiho vožnjo, morda tudi z večjo udobnostjo. Omogoča hiter dostop do preže, pa tudi vseh drugih predelov nižinskih in sredogorskih lovišč. Na obšir-

nih lovskih območjih v Severni Ameriki, Kanadi in na Aljaski so za lovsko uporabo že naredili posebno terensko kolo, namenjeno prav za lovce; še posebno za tiste, ki so tudi športniki, ki aktivno lovijo, pa tudi za lovske nadzornike, lovske inšpektorje in lovske čuvaje.

Pri nas so stari lovci poznali koristno uporabo kolesa že v nedavni preteklosti, a so jih kmalu izpodrinili avtomobili. Na lov so se s kolesi vozili naši dedje; ne redko je ob kolesu tekel tudi lovski pes. V petdesetih letih se spomnim, da so bili v Kokri na Gorenjskem znani in pogosto vidni z nahrbtniki in puško na kolesu lovski legendi **Tone Terček** in **Viktor Vreš** ter **Janko Štefe**, lovec in olimpijonec. Tudi lovec **Bojan Ropret**, tekmovalec s kolesom, se je v lovišče rad odpeljal kar na kolesu. V tistih časih so bile znane prigode, kako so nekateri čez državno mejo nosili in kako drugače »švercali« kolesa.

V zadnjih letih se kolesarska tehnologija prav agresivno razvija in prilagaja vsem željam: sodobna terenska kolesa so dobila pomoč – akumulatorski električni pogon. Tako se je ohranila zaželenen neslišnost koles. Vendar pa okoljevarstveniki opominjajo, da so sestavine, kot sta litij in kadmij, nevarno povečale in so škodljive do narave.

France Ekar

OGLASNO SPOROČILO NAROČNIK:

Optics Trade, d. o. o.
www.optics-trade.eu

Predstavljamo: strelni daljnogledi Burris Four Xe

Podjetje Burris, ki s svojimi izdelki že več kot 50 let navdušuje na ameriškem trgu, je v Evropi zaslovelo predvsem s svojimi rdečimi pikami Fastfire. Zadnja leta dokazujejo, da so eden redkih ameriških proizvajalcev lovske športne optike s posluhom za evropski trg. Njihovi izdelki se ponajša z izjemnim razmerjem med kakovostjo in ceno, kar med drugim velja za strelne daljnogledke serije Four Xe, ki jih bomo predstavili v tem prispevku.

V seriji so na voljo štirje modeli:

- 1–4 x 24, odličen za lov na pogon,
- 2,5–10 x 50, vsestransko uporaben lovski strelni daljnogled,
- 3–12 x 56, ki se dobro izkaže v mraku, in

Foto: Optics Trade, d. o. o.

Strelni daljnogled Burris Four Xe 3–12 x 56

- 6–24 x 56, namenjen za lov na daljše razdalje.

Burris Four Xe 6–24 x 56 se zaradi področja uporabe (streljanje na dolge razdalje) nekoliko razlikuje od preostalih modelov v tej seriji. V nadaljevanju bomo opisovali predvsem lastnosti preostalih treh modelov.

V cenovnem razredu okoli 500 evrov je le peščica strelnih

daljnogledov, ki se lahko merijo z optičnimi in mehanskimi lastnostmi Burrisove serije Four Xe. Prva lastnost, ki navduši, je dnevno osvetljena rdeča pika, ki je ne premore noben cenejši lovski strelni daljnogled, še posebno uporabna pa je pri modelu 1–4 x 24, namenjenemu za lov na pogon.

Križ je izpeljanka priljubljene nemške štirice – križ je v osred-

njem delu tanek, kar omogoča dober pogled na tarčo, po straneh (razen v zgornjem delu) pa odebeljen, da ga dobro vidimo v mraku tudi brez vključene osvetlitve.

Optična kakovost je presegnetljivo dobra za ta cenovni razred. Serija navduši še z odlično svetlobno prepustnostjo, ki je posebno vidna pri modelu 3–12 x 56, narejenem za uporabo v slabih svetlobnih razmerah. Strelni daljnogledi Four Xe zdržijo odsun močnih kalibrov, kot je .300 Winchester Magnum, kar dokazuje, da so res kakovostno narejeni.

Za strelne daljnogledke v seriji Burris Four Xe boste odšteli od 550 do 700 evrov, odvisno od modela. Ob nakupu prejmete desetletno jamstvo. Nakup strelnih daljnogledov Burris Four Xe je mogoč na spletni strani www.optics-trade.eu, v trgovini Optics Trade na Pirnikovi ulici 5 v Slovenski Bistrici in v vseh bolj založenih lovskih trgovinah. Za več informacij nas pokličite na št.: 031 770 520 (Optics Trade).

IZ ZAPRAŠENIH ARHIVOV ZA SPOMINJANJE IN POMNENJE

KUŠTRAVI PAGLAVEC IN DIWI LOVCI ...

V arhivu Zveze lovskih druženj Ptuj - Ormož je ohranjenih več dokumentov o uglednem ptujskem lovcu **Alfonzu Mazluju**.¹ Leta 1938 je postal odgovorni urednik *Lovca* in zato objavljamo njegovo uredniško kolumno iz leta 1938, v kateri je pisal o zimskih tegobah poljskih jerebic: »V spomin pa se je vtisnil pogled na jerebice tudi kuštravemu paglavcu, ki je odprl vrata in s tem prepolnil jerebice. Oči so se mu zaiskrile kakor mački, ko zagleda miško. In v tem trenutku je bil storjen zloben sklep. Takoj zvečer je natrosil nekaj zdroba in pšenice. Drugi dan so bile jerebice že zgodaj pred hlevom. Pobrale so vse do zadnjega semena in veselo odletele. Zvečer so našle še večji kup senenega zdroba pred hlevom. Zaupno so brskale po njem in kljuvale po zrnju. Neka bilka se je zaplela jerebici okrog vratu, sicer ni bilo nič sumljivega. Kar odskoči preplašeno druga jerebica in potegne s tem prvo. Še ena čuti, kako jo nekaj potegne za vrat. Dve sta odleteli, a ostale tri se obupno zvijajo in odskakujejo od tal, ker se ne morejo rešiti zank ...«² Tako so leta 1938 nelovci »lovili« jerebice in fazane; brez milosti ali slabe vesti.

O čisto drugačnem lovu pa je kratko notico zapisal mariborski javni, prosvetni in kulturni delavec **Friderik Degen**, ki je bil tudi lovec. Tega doslej javnost ni vedela, kar je zanimivo, saj so o Degnu in njegovem udeleževanju pri Sokolih in na drugih področjih pisali mnogi publicisti in zgodovinarji. Po brskanju v arhivih in literaturi zdaj dokočno lahko potrdimo, da je bil prof. Degen tudi lovec. Še bolj kot lovec je bil zaprisežen varuh narave in dolgoletni član ter predsednik **Planinskega društva Maribor Matica**. Vse do smrti je ostal zaprisežen naravovarstvenik. Kot ustvarjalen publicist je objavljati tudi v *Lovcu*. Leta 1938 je opisal lov pri Sv. Petru pod Sv. Gorami,³ kjer je lovil 30. in 31. oktobra 1937. Na lov ga je povabil zakupnik lovišča **Francko Gabron**. »Ko smo 31. oktobra hoteli oditi, nas obvesti prijazen ter marljiv komandir orožniške postaje g. Rebernik, da je zvedel, da je šla zjutraj ob peti uri na lov družba divjih lovcev – celo z braki. Verjetno je bilo, da so šli v smeri Vrhonce–Pišce. Takoj smo morali spremeniti program in iti namesto na lov na zasledovanje divjih lovcev. Prideljena sta nam bila še dva orožnika, ki sta najprej šla na domove že priznanih divjih lovcev. Kmalu ko smo se ločili, začujemo na vrhu strel. Mislili smo si pač, da so eden od spodnje skupine ni znal vzdržati in dal po nepotrebnem strel na kako žival. S tem bi bil namreč ves 'lov' skažen. Opazujoč smo šli naprej, ko zaslišimo še dva strela. Na vrhu se seveda ustavimo ter skušamo dogoniti, kam so šli divji lovci. Zopet slišimo nekaj strelav. Po dveurnem oprezovanju se snidemo s spodnjo skupino na vrhu, kjer smo čakali. Povedali so nam, da jim je kmalu po ločitvi pridrvel nasproti en pes, pozneje drugi, katerega so oba ustrelili. Pripovedovali so, da so našli lepega srnjaka, ki je ležal ne daleč od lovske poti. Vračajoč se proti domu so ga divji lovci odvrgli, ko so zaslutili zasledo od spodaj in od zgoraj. Lovili sicer nismo več, vendar smo bili prav zadovoljni, da smo divjim lovcem prekrizali račune. Zadnji pogon smo pa zaključili pri lastniku lovišča, ki je šel v ta namen po, onega pri zidu.«⁴

Prof. Friderik Degen je bil predvojni lovec v rodni Bistrici ob Sotli.

Lovska značka prof. Friderika Degena

Pripravil: dr. Marjan Toš

¹ Mag. Emilijan Trafela, Stoletnica organiziranega lovstva na Ptujskem – od podružnice SLD do ZLD Ptuj - Ormož, v: Stoletnica lovstva na Ptujsko-Ormoškem, Zbornik ZLD Ptuj - Ormož (ur. Srečko F. Kroppe in Marjan Toš), Ptuj 2021, 23.

² Alfonz Mazlu, arhiv ZLD Ptuj - Ormož in Lovec, letnik XXV (urednik Alfonz Mazlu), Ljubljana 1938, 4.

³ Friderik Degen, 17. 4. 1906, Bistrica ob Sotli – 20. 12. 2001, Maribor. Zbornik ob 75-letnici Srednje ekonomske šole Maribor (ur. Nada Pungerčar), Maribor 2002, 68. Bil je častni meščan Maribora in je tudi na seznamu pomembnih osebnosti Občine Bistrica ob Sotli, ki se je sprva imenovala Leskovec, nato Sv. Peter pod Sv. Gorami in od leta 1952 Bistrica ob Sotli (prim. Bistrica ob Sotli v dokumentih Zgodovinskega arhiva Celje, Celje 2018).

⁴ Prof. Friderik Degen, osebna zapuščina; Stanislav Kocutar, Maribor, izjava z dne 17. in 19. 12. 2022 in Lovec, letnik XXV. (urednik Alfonz Mazlu), Ljubljana 1938, 33.

OKUSI NARAVE

Lovci - vinariji:
Jože Pečarič - Joža

Leta 1999 sem v predgovoru monografije o belokranjskih vinih z naslovom *Črna kraljica* zapisal: »Britanski princ **Charles** (zdaj kralj **Karel III.**, op. avt.) je ob svojem obisku v Sloveniji dejal, da je Slovenija najboljše varovana skrivnost Evrope. Enako bi lahko rekel za Belo krajino in njena vina. Zlahko kapljico, ki se rojeva v nedrjih belokranjskih gor, lahko mirno uvrstimo v sam vrh slovenske vinske ponudbe. Bela krajina je s kakovostjo in pestrostjo svojih vin pravec vinski butik, ki ga Slovenija in svet premalo poznata.«

Belokranjska vinorodna posest je zaradi specifičnih zgodovinskih okoliščin zelo razdrobljena, temu primerna je številčnost belokranjskih vinogradnikov, med katerimi so tudi številni lovci. V starih časih praktično ni bilo lovca, ki ne bi imel manjšega ali večjega vinograda. Zdaj se stvari glede tega žal spreminjajo na slabše, a vendar ima tradicija lovcev, ki se ukvarjajo tudi z vinogradništvom, v Beli krajini še vedno močne korenine. Eden od predstavnikov zdajšnje generacije belokranjskih lovcev, ki so obenem vinogradniki, je tudi **Jože Pečarič - Joža** iz belokranjskih Čuril.

Joža, kot ga kličejo prijatelji, je član slovenske **Lovske družine Metlika** in hrvaškega **Lovskega društva Lisica Radatovići**. Joža torej lovi na območju od belokranjskih ravnic in stelnikov do vrha Gorjancev oziroma do Trdinovega vrha ali Svete Gere, kot dolenjski Triglav imenujejo na hrvaški strani državne meje.

Skupaj z bratom **Antonom** obdelujeta kakšne tri hektarje vinogradov v dveh znamenitih belokranjskih gorah – Repici in Vidošičih. Jožev drugi brat **Janez ali Jani** je prav tako lovec in vinogradnik ter dolgoletni starešina Lovske družine Metlika in večkratni funkcionar belokranjske lovske zveze. Jani je sploh človek posebne sorte, saj se poleg podjetja s kovinostrugarsko dejavnostjo ukvarja še s številnimi drugimi dejavnostmi – od vzgajanja divjih prašičev v lastni obori na Radovici do pridelovanja vina in koruze na več hektarjih, s katero med drugim oskrbuje več okoliških lovskih druženj.

Jožev glavni vinski pridelek je belokranjec, tradicionalno belo in suho belokranjsko vino, ki so ga v zgodovini v glavnem pridelali iz sort kraljevine in laškega rizlinga. Po zaščiti tega vina po merilih PTP (priznanega tradicionalnega poimenovanja) je belokranjec zdaj sestavljen iz več kakovostnih belih sort: glavna je laški rizling, med preostalimi sortami pa v njem zaznamo še kraljevino, beli pinot, chardonnay, sauvignon, sivi pinot, zeleni silvanec in renski rizling v različnih razmerjih, ki jih določajo rastne in podnebne razmere v posameznih letnikih. Torej je belokranjec kakovostna vrsta belih vin z zaščitenim geografskim poreklom. V dobrih letnikih se vino ponaša z močnim ekstraktom in nizko kislino, kar ga sladi, čeprav je v osnovi suho oziroma s popolnim povretjem sladkorja v moštu. Posameznim kletarjem v Beli krajini s posluhom za modne muhe tudi to ni dovolj in v vinu puščajo ostanek nepovrtega sladkorja, kar sicer daje prijeten občutek v ustih, se pa pravim vinoljubcem in gastronomom ustavlja ob uživanju tradicionalnih belokranjskih jedi, med katerimi na prvo mesto postavljajo pečeno jagnje na žaru.

Jožev belokranjec nima ničesar skupnega z modnimi muhami, kar pomeni, da sledi tradiciji. Je suho, sveže in pitno harmonično vino z lepo kislino, ki se čudovito prilaga k pečenemu jagnjetu. Najbrž se tudi zato ob ognju in lovski malici okoli Jože vedno nabere kopica njegovih tovarišev, ki čakajo, kdaj bo iz svojega nahrbtnika potegnil steklenico ali dve in ju pozimi postavil k ognju, da se malce ogrejeta.

Joža je poleg dobrega vinogradnika in kletarja tudi izvrsten lovec. Na lovu je redno v spremstvu enega ali dveh istrijancev, ki jih ima med vsemi pasmami lovskih psov najraje. Njegovi istrijanci vsi po vrsti gonijo divje prašiče. Ne zaletavo – kar zaznamo pri nekaterih drugih pasmah, katerih predstavnike je po lovu in celo med njim treba večkrat voziti k veterinarju na šivanje –, temveč pametno in preudarno, skladno s staro definicijo lova, po kateri je le-ta večšina in ne brutalna sila. Ali, kot povedo starejši in izkušeni lovci, bi, če bi šli na moč, zajce tudi z biki lovili. Joževi lovski tovariši se zjutraj na zboru vsi po vrsti razveselijo njegove udeležbe, ker vnaprej vedo, da bo dan lovsko uspešen.

Joža je sicer skromen človek in lovec, pravi lovski tovariš, ki mu več od lova pomeni iskreno lovsko tovarištvo. Njegovi lovski tovariši, bodisi v Metliki ali v Žumberku, ga najbrž tudi zato vsi po vrsti zelo spoštujejo in ga imajo radi. Ali, kot radi rečemo, je človek in lovec, kakršnih ne delajo več. Je pravi vzor mlajšim generacijam in lovcem, ki s svojimi lastnostmi vzbujajo in plemeniti odnose znotraj naše lovske bratovščine. Joža, na zdravje in dober pogled v leto 2023!

Ivo Kuljaj

Jože Pečarič - Joža

Foto: Ivo Kuljaj

Če bi bilo vse lepo in prav, bi o dolgoletnem članu Lovske družine (LD) Veliki Kamen, **Miranu Kozoleu** iz Malega Kamna, pisali šele naslednje leto, ob njegovi sedemdesetletnici v rubriki Jubilanti. A se to žal ne bo zgodilo. Sredi junija, natančneje 16. junija 2022, je nenadoma odšel s tega sveta, zato se ga želimo solovci spomniti vsaj na tak način.

Miran Kozole - Grički se je rodil 18. aprila 1953 v kmečki družini na Malem Kamnu. Prišel je kot najmlajši otrok v družbo sestrin in bratov. Med njimi je bila desetletna razlika v starosti. V ranem otroštvu mu je umrl oče, starejša sestra in brat sta se že osamosvajala. Miran pa se je vse bolj zgledoval po starejšem bratu Toniju, ki je počasi stopal v lovsko življenje. Po končani osnovni šoli se je zaposlil v Rudniku Senovo na zunanjem obratu. Po dopolnjenem osemnajstem letu se je spustil v jamo in knap je ostal do svoje upokojitve.

Komaj osemnajstleten je kot pripravnik vstopil v članstvo LD Veliki Kamen. Po odsluženju vojaščini je naredil lovski izpit in se aktivno vključil v delo lovske družine. Ko opisujemo njegovo delo oziroma katere funkcije je opravljal, bi bilo najlažje napisati, česa ni delal. Dolga leta je opravljal najpomembnejšo funkcijo v lovski družini, delo gospodarja lovišča in zelo dobro opravljal to zahtevno funkcijo. Več kot trideset let je bil član upravnega odbora, vseskozi je deloval v vseh odborih, nikdar se ni ustrašil novih izzivov. Več kot tri desetletja je bil družinski praporščak. Med tem časom smo zgradili strelišče, postavili nov lovski dom in ko je napočil čas obnove in dograjevanja lovskega objekta, je bil Miran zraven pri vseh delih, prav pri vseh.

Njegovo dobro delo je opazila tudi Lovska zveza Slovenije in ga nagradila z znakom za lovske zasluge in pozneje z redom za lovske zasluge III. stopnje. Prejel je jubilejni znak za 40 let članstva, pozneje tudi za 50 let članstva v zeleni bratovščini. Redno se je udeleževal vsakovrstnih izobraževanj, ki jih terja sistem organiziranega lovstva. To je le kratek zapis o človeku, ki smo ga vsi neizmerno spoštovali

Narislal: Milan Samar

in cenili. Naj ostane lep spomin na lovskega tovariša, soseda in prijatelja. Člani LD Veliki Kamen izrekamo globoko sožalje družini in sorodnikom. Miran, počivaj v miru, kamlanski lovci smo ti neizmerno hvaležni za vse lepe skupne trenutke.

LD Veliki Kamen – F. D.

Sredi Ljubljanskega barja, kjer se je 21. januarja 1934 tudi rodil, je v Črni vasi vrsto let živel in aktivno deloval naš častni član, lovski tovariš **Jože Zadnikar**.

Bil je strelski in lovski legenda. Umrl je 5. oktobra 2022.

Član Lovske družine (LD) Tomišelj je postal leta 1953, saj se je že kot otrok navdušil, da bi postal lovec, kajti njegov oče je bil eden od ustanovnih članov naše lovske družine, z divjadjo pa se je seznanjal kar za domačim čebelnjakom.

Poleg dela in družine sta bila njegova strast lov in lovsko strelstvo. Solovce je seznanjal in navduševal za streljanje na glinaste golobe tudi kot družinski strelski referent. Ker je bil med prvimi strelci na glinaste golobe, je sam izdelal stroj za metanje golobov. Kot strelcec je bil trikrat državni prvak Jugoslavije in devetkrat republiški prvak Slovenije. Večkrat je izboljšal državni rekord, najraje pa se spominja drugega mesta na Balkanskem prvenstvu v Atenah s 194

golobi in tretjega mesta na Karpatskem pokalu. Redno se je udeleževal lovskega strelskega tekmovanja tudi kot veteran.

V lovske družini je rad poprijel za fizična dela in za organizacijo. Zato je bil v letih 1978–1982 kar dvakrat starešina, nato pa še v letih 1986–1989. Vedno se je zavzemal za dobre medsebojne odnose in lovsko tovarštvost. Pri gradnji lovskega doma na Planinci je bil pobudnik in med najbolj delavnimi tako s fizičnim delom kot z organizacijo. V letih 1990–1994 je bil član Nadzornega odbora LD Tomišelj, hkrati pa je deloval kot član Izvršnega odbora Krimskega lovskogojitvenega območja. S svojimi izkušnjami in vedno svežimi idejami je veliko prispeval v lovstvo, za kar je bil odlikovan z lovskim znakom za zasluge ter redi III., II. in I. stopnje.

Jože, naj se ti ob koncu tvojega življenja zahvalimo tudi za vse popravljene puške v tvoji delavnici in hvala ti za kopico strelskega znanja, ki si ga znal prenesti na mlajše generacije. V spominu nam ostaja kot pravi lovski tovariš.

LD Tomišelj – L. B.

Iz lovske vrste so za vedno odšli:

Štefan Géci, LD Petišovci,
* 19. 12. 1958, † 7. 12. 2022.

Jože Žižek, LD Velika Polana,
* 28. 3. 1983, † 28. 11. 2022.

Franc Skok, LD Dekani,
* 2. 1. 1939, † 10. 12. 2022.

Jožef Beribak, LD Krško,
* 5. 5. 1944, † 8. 12. 2022.

Alojziji Benedičič, LD Poljane,
* 17. 6. 1936, † 2. 12. 2022.

Jožef Černi, LD Bogojina,
* 26. 1. 1944, † 9. 12. 2022.

Jožef Rajh,
LD Križevci pri Ljutomeru,
* 12. 2. 1942, † 18. 12. 2022.

Drago Zelenc, LD Krekove,
* 5. 11. 1956, † 23. 12. 2022.

Alojz Vesel, LD Padež,
* 6. 12. 1935, † 23. 12. 2022.

Franc Celarc, LD Horjul, * 20. 10. 1940, † 26. 11. 2022.

Branko Ogrizek, LD Mala Nedelja,
* 9. 5. 1947, † 23. 10. 2022.

Alojz Štefanič, LD Mala Nedelja,
* 20. 6. 1943, † 20. 10. 2022.

Tomislav Tajmer,
LD Kranjska Gora,
* 3. 7. 1948, † 24. 12. 2022.

Vilibald Sever, LD Velike Lašče,
* 1. 7. 1941, † 29. 12. 2022.

Janez Skok,
LD Slovenske Konjice,
* 2. 3. 1933, † 14. 12. 2022.

Ludvik Tajnik, LD Velunja Šoštanj,
* 8. 8. 1935, † 15. 12. 2022.

Jozef Debets, LD Solčava,
* 28. 10. 1941, † 24. 12. 2022.

Dušan Romih, LD Oljka,
* 13. 5. 1959, † 25. 12. 2022.

Stanislav Resnik, LD Tabor,
* 6. 11. 1952, † 30. 12. 2022.

Alojz Vesel, LD Padež,
* 6. 12. 1935, † 23. 12. 2022.

Maksimiljan Leban, LD Planota,
* 24. 11. 1952, † 6. 1. 2023.

Štefan Markoja,
LD Velika Polana,
* 24. 12. 1935, † 23. 12. 2022.

Igor Kavčič,
LD Tabor Dornberk - Branik,
* 27. 5. 1977, † 30. 11. 2022.

Stanislav Mumel, LD Podvelka,
* 25. 10. 1950, † 10. 8. 2022.

Urška Trkov, LD Pugled,
* 17. 2. 1993, † 27. 12. 2022.

Alojz Forstnarič,
LD Jože Lacko Ptuj,
* 15. 6. 1942, † 5. 1. 2023.

Ivan Gošnjak, LD Slovenj Gradec,
* 16. 8. 1931, † 20. 12. 2022.

Umrli časten spomin!

Jubilejna, 30. DTVD - CACT

Po dveletnem premoru zaradi covida-19 smo jo končno dočakali! Jubilejno **Državno tekmo lovskih psov v vodnem delu** (DTVD) v vsem svojem blišču in sijaju, ki je superiorno postavila

Začetek dneva

Napočilo je sobotno jutro! Že pred svitom so se na ražnjo vrteli trije prašički in prijetno je zadišalo po jutranji kavi. Da je vse potekalo kot po maslu, smo vodenje kuhinje prepustili **Jožetu Intiharju**, gospodarju naše lovske družine z ekipo, nad peko pa je

registraciji so si lahko na hitro ogledali že razstavljene pokale, ki so vabljivo čakali na najboljše posameznike in tekmovalne ekipe.

Sončni žarki so počasi prebujali jutro predzadnje septembrske sobote. Obetali so lep jesenski dan z rahlo sapico, kot nalašč za občutljive nosove štirinožnih

Janeza Cimpermana, kinološko sodniško osebje in potek tekmovanja. Sledil je županov uvodni pozdrav, nato pa so bili na vrsti kratki napotki vodje sodniškega zbora **Gorana Peršina**. Sodniško trojko sta dopolnila še starosta kinoloških sodnikov **Rudi Rakuša** in mladi **Tomaž Dajčar**, za katerega je bil to debi. Njegovo prvo tovrstno sojenje je na koncu prejelo kar nekaj pohval starejših stanovskih kolegov, pa tudi tekmovalcev. Uradni začetek je takoj nato odobril delegat KZS **Ivan Traven**.

Kmalu je šlo zares

Ob 8.35 so sodniki in tekmovalci zavzeli svoja mesta. Na »spodnjem bajerju« je v »rumeni coni« delo psov ocenjeval kinološki sodnik Goran Peršin, in sicer šarjenje v vodi, porasli z ločjem brez race, ter ubogljivost in vodljivost psa. Tamkaj sta dva psa imela kar nekaj težav z labodi, ki so se v zadnjih letih precej namnožili in počasi zasedajo bajerje v dolini Drage ter spreminjajo biotsko raznovrstnost. Kinološki sodnik Rudi Rakuša je na »zrezanem bajerju«, v tako imenovani modri coni, ocenjeval nos in sledenje psov za izpuščeno raco v vodi, porasli z ločjem. V tako imenovani zeleni coni, na zadnjem bajerju, pa je kinološki sodnik Tomaž Dajčar ocenjeval

Prvi trije, posamično. Z leve: drugouvrščeni **Boštjan Lipar**, zmagovalec **Marjan Rijavec** in tretjevrščeni **Vinko Božič**.

nov mejnik kakovosti tekmovanja, zvestobi, prijateljstvu in sodelovanju! Tudi septembra 2022 z roko v roki – domača **Lovska družina Ig** in **Lovsko-kinološko društvo (LKD) Ljubljana**, oboji pa pod okriljem **Kinološke zveze Slovenije (KZS)**.

»Kako? Se bo letos spet kaj sfizižilo? Bodo spet covid omejitve? Pa vreme? Kako bo s tekmovalci, sponzorji? Gre lahko kaj narobe, nam jo lahko kdo/kaj zagode?« smo se spraševali. Polemike in dvomi so se kmalu razblinili kot milni mehurček na soncu. Odločno smo zavihali rokave in se lotili dela, zavedajoč se priljubljenosti in tradicije DTVD. Priprave in tudi preizkušnjo je vodil naš kinolog **Matjaž Gerbec** z izbrano in preizkušeno ekipo pomočnikov. Ob jubilejni DTVD se je pri izdelavi biltena posebej izkazal **Jani Šivc**, saj je zbral celotno zgodovino tridesetih let DTVD, vključno z analizami, intervjuji, fotoalbumom in še čim. Sredino biltena sta zapolnila spisek in vrstni red, na žalost le trinajsterice tekmovalcev. Glede na zavidljiv jubilej smo pričakovali več.

Zmagovalna ekipa **LKD Posavja**

bdel **Neje Sklepič**. Pred osmo so začeli prihajati prvi tekmovalci s svojimi psi. Vsi so se javili pri sprejemni mizi, kjer so izžrebali vsak svojo štartno številko, prejeli bon za malico, kapo in bilten. Ob

prijateljev. Zvoki državne himne so nekaj minut čez osmo naznani uradni začetek prireditve. Protokol je vodil letošnji vodja prireditve **Matjaž Gerbec**, ki je predstavil župana naše občine

način prinašanja izgubljene race iz vode, ubogljivost in vodljivost psa ter odločljivost s strelomirnostjo. Hkrati je meril tudi čas prinašanja race.

Pred poldnevom smo si vzeli

nekaj odmora, zbistrili možgane in poskrbeli za odpravo lakote in žeje. Naši fantje so tudi tokrat dokazali, da so večji tega početja; pripravljali so porcije slastnega odojka in piščančje perutke z žara s prilogo ter pripadajočo pijačo. Po končanem odmoru smo nadaljevali s tekmovanjem. Pred veliko tablo z rezultati se je začelo ustavljati vedno več obiskovalcev, saj je zadolženo osebje poskrbelo za sprotne vpise doseženih točk psov in porabljenega časa pri vsaki od tekmovalnih disciplin.

Konec tekmovalnega dela prireditve

Prireditve je obiskalo devet pripravnih in pripravnikov, ki so imeli možnost, da so pod vodstvom vodje prireditve spoznali vsako od tekmovalnih kategorij. Pri tem so se poučili o pasmah in skupinah lovskih psov ter o racah mlakaricah, ki so si jih lahko čisto od blizu ogledali v živo. V pripravniki dnevnike smo jim ob koncu prireditve potrdili obisk naše prireditve.

Po končanem tekmovalnem delu in predložitvi vseh ocen

sodnikov so sledili izračuni, pisanje sodniškega poročila in slavnostna razglasitev rezultatov, in sicer skupaj s podelitvijo nagrad in pokalov.

Kot vsako leto so nam pri promociji tekme in praktičnih nagradah za tekmovalce zelo prijazno pomagali naši zvesti sponzorji, ki se jim še posebej zahvaljujemo za podporo in se priporočamo tudi v prihodnje. Vsi sodelujoči so prejeli vrečke z uporabnimi darili, prvi trije vodniki - posamezniki in prav tako tekmovalne ekipe pa še posebne sponzorske nagrade ter pokale.

Rezultati

V ekipni konkurenci je tretje mesto zasedla ekipa **LKD Gorica** v sestavi **Alen Bole, Marjan Rijavec** in **Darjo Spačal**. Drugo mesto je pripadlo **LKD Ptuj - Ormož** v sestavi **Vilko Turk, Franc Turnšek** in **Anton Jurgec**. Največji pokal v tej konkurenci pa je pristal v rokah ekipe **LKD Posavja**, v kateri so bili **Vinko Božič** ter **Franc** in **Boštjan Lipar**.

Med drugimi pasmami sta slavila **Mr. Orson** (špringer španjel) z lastnikom **Alojzjem Markelcem**.

V kategoriji ptičarjev so najboljše uvrstitve dosegli: **Vinko Božič** s **Kiki Lovrenško** na tretjem mestu, mesto višje sta osvojila **Boštjan Lipar** in njegov **As od Novaka** (CACT-R). Zmagovalni pokal **Občine Ig** za leto 2022, skupaj z nazivom CACT, pa je osvojil dvojec **Marjan Rijavec** in **Reno Ljutomerski**. Mimogrede: vsi trije najboljše uvrščeni so predstavniki pasme nemški kratkodlaki ptičar.

Čestitke vsem tekmovalcem!

Družabni del prireditve

Po končani podelitvi smo še enkrat sedli za mize in nadomestili izgubljene kalorije. Stekli sta kapljica in beseda. Nihče, prav nihče ni skoparil s pohvalami, izrečenimi organizatorjem in izvrstni izvedbi kinološke prireditve. Stiski rok našemu kinologu in vodji prireditve Matjažu Gerbcu pričajo, kako suvereno je že šestič po vrsti vodil državno tekmo v našem lovišču. Tudi pohvalam glede gostoljubja kar ni bilo konca. Delo »štaba« so prav tako pohvalili, češ: nobenih napak pri izračunih in hitro posredovanje rezultatov (bravo, Neje

Jamnik in **Boris Makarovič**), ter čestitali redarski službi pod vodstvom **Toneta Puciharja**. Primorci so rekli: »Ma, oštja, še pr nas v Gorici niso avti taku pošlihtan.«

Vsem, ki ste pomagali in priskočili na pomoč pri organiziranju prireditve, se najlepše zahvaljujemo. Iskrena hvala tudi vsem tekmovalcem, sodnikom, sponzorjem, obiskovalcem, obema fotografoma (**Marijan Likar, Vital Šuligoj**) – skratka vsem!

Ob izteku prejšnje tekme je naša **Ana Merzel** v **Lovca (L5/2020)** napisala: »Člani LD Ig se že veselimo letošnje jeseni in jubilejne, 30. tekme ter hkrati obljublamo, da te tekmovalne obletnice ne boste kar tako pozabili.« Čeprav smo morali na jubilejno tekmo počakati dlje kot do jeseni 2020, si upam trditi, da se je boste mnogi še dolgo spominjali. Prav zato in zaradi tega bomo dali vse od sebe, da bo drugo leto še malenkost bolje, pa čeprav ne bo »okrogla«. Želimo vam vse lepo, sreče s prijatelji psi in bilo lovskega blaga!

Na snidenje na 31. tekmi.

Jani Šive

VUP ptičarjev – Memorial Vladimírja Pfeiferja

Društvo ljubiteljev ptičarjev (DLP) je 22. in 23. oktobra 2022 v lovišču **Lovske družine (LD) Ljutomer** priredilo **Vsestransko uporabnostno preizkušnjo (VUP) psov ptičarjev**. Po sklepu upravnega odbora DLP smo preizkušnjo poimenovali po preminulem zaslužnem kinologu in mednarodnem kinološkem sodniku **Vladimirju Pfeiferju**. Prav njemu kot odličnemu poznavalcu ptičarske kinologije in možu z neutrudljivim delovnim elanom velja namreč zasluga, da so v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja ponovno tudi pri nas oživili prirejanje VUP teh najzahtevnejših preizkušenj ptičarjev. Vlado je poskrbel tudi za prevode pravilnikov matične nemške pasemske organizacije, tiskane izdaje delovnih preizkušenj v Sloveniji, in nas tako postavil ob bok najrazvitejšim evropskim državam v vsestranski lovski uporabi nemških pasem ptičarjev. V sedemdesetih letih je tudi sam uspešno šolal in vodil svoje ptičarje na VUP v Avstriji in na Madžarskem. V obširnem članku po udeležbi na preizkušnji v Avstriji, ki ga je leta 1971 objavil v glasilu **Lovec**, je skrom-

Foto: Vilko Turk

Čeprav psički v nekaj predmetih preizkušnje nista zbrali polnega števila mogočih točk, sta dokazali, da sta odlično izšolani ter vsekakor vsestransko uporabni na lovu v gozdu, v vodi in na polju.

no zapisal: »Tega članka nisem zapisal, da bi se hvalil. Želel pa sem namenoma pokazati, kako velika je razlika v odnosu lovcev in njihovih organizacij ter zvez do lovskega psa pri nas in drugod po svetu.«

Ni naključje, da smo za prvi memorial izbrali ravno lovišče LD Ljutomer. V tej lovski družini in njenem lovišču ima sodelovanje pri organizaciji tovrstnih preizkušenj že dolgoletno tradicijo, ki sega v osemdeseta leta prejšnjega stoletja. Na preizkušnjo sta se prijavila vodnika **Štefan Hoheger** z nemško žimavko **Quixi vom Fladbiek** in **Darjo Spačal** z nemško žimavko **Bille vom Wulfinger Bach**. Sodniški zbor sem vodil podpisani, delo psov pa so ocenjevali še **Vojko Pirher**, **Vlado Vesel**, **Sašo Ferencič**, prvi dan na krvnih sledih tudi **Zdravko Brezovšek** ter sodniška pripravnik **Ian Koštomaj** in **Danijel Markič**. Po kratkih uvodnih govorih vodje sodniškega zbora, starešine LD Ljutomer **Roberta Pregrada** in delegata Kinološke zveze Slovenije **Bojana Deberška** smo se odpravili na teren. Prvi dan smo ocenjevali *gozdno delo* in predmete *ubogljivosti*. Obe psički sta vlečke zajca in lisice ter predmete ubogljivosti opravili brez napak. Na štiri ure stari in 400 m dolgi *umetni krvni sledi* je nemška žimavka Bille imela en popravek, Quixi pa je nekoliko zatajila ob pokazovanju na konca sledi položene srnjadi. Drugi dan preizkušnje smo začeli z *vodnim delom* na ribnikih v Podgradju. Po končanem vodnem delu smo obe psički preizkusili še v *delu na polju*. Zaradi megle in obilice

Foto: Vilko Turk

Zaključka z razglasitvijo rezultatov so se udeležili tudi (z leve): hči, žena in sin pokojnega Vladimira Pfeiferja. Ob tej priložnosti smo se z nekaj skromnimi besedami še enkrat spomnili njegovega dela in prispevka k razvoju kinologije ter prepoznavnosti Slovenije na tem področju v mednarodnem merilu. Svojcem smo izročili Vladov portret, ki ga je naslikal vse bolj uveljavljeni akademski slikar Martin Fujan.

vlage je bilo delo psov na polju nekoliko oteženo. Žimavka Quixi je v prvem poskusu ob iskanju »preskočila« dva fazana, psička Bille pa dva zajca. Čeprav je v izbranem predelu lovišča številčnost male divjadi še dokaj zadovoljiva, smo si morali za dokončno oceno dela obeh žimavk še dodatno pomagati s fazani, spušenimi iz umetne vzreje. Nekoliko nižje ocene iz predmetov *mirnost pred odletelo divjadjo* in *strelomirnost*, posledično tudi *ubogljivost* pri poljskem delu je prejela žimavka vodnika Darija Spačala.

Rezultati

Vodnik Štefan Hoheger je z žimavko Quixi vom Fladbiek zbral

313 točk in dosegel I. nagradni razred, vodnik Darijo Spačal z žimavko Bille vom Wulfinger Bach pa 297 točk in II. nagradni razred. Čeprav psički v nekaj predmetih preizkušnje nista zbrali polnega števila mogočih točk, sta dokazali, da sta odlično izšolani ter vsekakor vsestransko uporabni na lovu v gozdu, v vodi in na polju. Prav slednje je tudi namen takih preizkušenj – odkriti pse, ki so z lovcom - vodnikom kos vsem zahtevam lovske prakse. V vseh razmerah in lovskih vrstah je treba vzbujati zanimanje za šolanje in vodenje takih psov.

Ob tej priložnosti obema vodnikoma še enkrat pohvala za požrtvovalno delo v času šolanja in za odločitev udeležbe na mojstrskem izpitu ptičarja in njegovega vodnika! Škoda, da se za udeležbo na tej preizkušnji ne odloča več vodnikov ptičarjev! Brez dvoma sta obe žimavki pokazali odlične delovne zasnove, uravnovešen značaj in tako dosegli vsa pričakovanja. Zagotovo sta dober potencial za vzrejo in osvežitev genetske osnove te ostrodlake pasme nemškega ptičarja pri nas. Čeprav smo o izvedbi preizkušnje obvestili območni lovski zvezi – **Zvezo lovskih družin (ZLD) Prlekija** in **ZLD Prekmurje** – je bila udeležba lovskih pripravnikov in vodnikov ptičarjev kot gledalcev na poučni preizkušnji razmeroma skromna.

Zaključka z razglasitvijo rezultatov so se udeležili tudi žena pokojnega Vladimira Pfeiferja, sin **Vlado** in hči **Marija**. Ob tej priložnosti smo se z nekaj skromnimi besedami še enkrat spomnili njegovega dela in prispevka k razvoju kinologije in prepoznavnosti Slovenije na tem področju v mednarodnem merilu. Svojcem smo izročili Vladov portret, ki ga je naslikal vse bolj uveljavljeni akademski slikar **Martin Fujan**. V imenu DLP se še enkrat zahvaljujem vodstvu LD Ljutomer za uporabo lovišča in lovskega doma, prav tako tudi vsem terenskimi pomočnikom, članom omenjene lovske družine, ki so poskrbeli, da je zahtevna preizkušnja potekala tekoče. Prav tako se zahvaljujem vodstvu ZLD Prlekija in ZLD Prekmurje za pomoč pri izvedbi preizkušnje!

Dragan Zemljič, dr. vet. med., predsednik VK KZS za ptičarje

PNZ goničev in brak-jazbečarjev v LD Vojkovo - Podnanos

Po dveh letih (epidemija covid-19) nepredvidljivih dni za izvedbo prireditev lovske kinologije, smo končno dobili zeleno luč za našo kinološko prireditev v soboto, 8. oktobra 2022, v Lozicah pri Podnanosu. Tokrat smo v **Lovski družini (LD) Vojkovo - Podnanos**, pod okriljem **Zveze lovskih družin Gorica - Nova Gorica**, prevzeli izvedbo ocenjevanja *preizkušnje naravnih zasnov (PNZ) goničev in brak-jazbečarjev*.

Nalogo, ki nam je bila dodeljena, smo uspešno izvedli v naselju Lozice pri Podnanosu. Na prire-

Zbor udeležencev

ditev se je prijavilo pet vodnikov s psi, trije psi so bili hkrati tudi telesno ocenjeni. Glavni

kinološki sodnik je bil **Andrej Zabukovec**, njegov pomočnik pa **Ljubo Mrevlje**. Kot zanimivost

bi omenil, da je poleg domačih lovskih družin iz Vipavske doline in drugih krajev sodeloval član in predstavnik iz **LD Izola**, ki je po rodu iz Bosne in Hercegovine ter tudi tamkaj član dveh lovskih družin (**LD Bihač** in **LD Cazin**).

Začeli smo s sodnikovim pozdravnim nagovorom in s pravili delovanja in ocenjevanja. Sledil je lovski pozdrav gospodarja družine LD Vojkovo - Podnanos **Tineta Božiča**. Seveda ne smem pozabiti našega pripravnika **Kristjana Krapeža** iz Ljubljane, ki kot rosn mladenič sledi vsem našim prireditvam in predvsem pri pravilih delovanja družine. Slednji je študent prava in, glej ga, zlomka, že proučuje naš poslovnik in pravila.

Po predstavitvi je sledilo telesno ocenjevanje treh psov, ki

Kinološki sodnik Andrej Zabukovec

so vsi uspešno prestali strokovna pasemska merila sodnikov. Po ocenjevanju smo se preselili za praktičen preizkus ocenjevanja v lovišče na območje, kjer je kar nekaj jelenjadi, srnjad in nekaj divjih prašičev. Prvi gonil je že po 20 metrih sledenja dvignil srnjad in začelo se je. V takem ritmu

so vsi psi, eden za drugim, na koncu uspešno opravili tudi to ocenjevanje naravnih zasnov ter tako njihovi lastniki zaslužno prejeli ustrezno oceno. Glavni sodnik je bil zelo strog, obenem pa izredno pravičen in dosleden s kritiko spodbude in nasvetov do vsakega ocenjevalca posebej.

Podelitev spričeval

Še pred poldnevom smo se vsi skupaj vrnili na izhodišče oziroma zbirališče na zaslužno toplo malico. Tam je sledila podelitev potrdil vsem udeležencem, nato pa je bilo družabno lovsko snidenje. Vodstvo LD Vojkovo - Podnanos se za uspešno organizacijo in izvedbo prireditve zahvaljuje

vsem sodelujočim, še posebno pa sodnikom in glavnemu organizatorju. Posebna zahvala velja lovskim kolegom kuharjem iz LD Vojkovo. »Se ga vidimo, k' se ga zagledamo!«

Valter Likar,
kinolog LD Vojkovo - Podnanos

Mednarodna vsestranska tekma (VUP) jazbečarjev za Pokal Istre

S Tomažem Burazerjem, glavnim sodnikom *Mednarodne vsestranske uporabnostne preizkušnje (VUP) jazbečarjev* (Pokal Istre 2022; CACIT in CACT-SLO), ki je bila 29. oktobra 2022 v Šmarju, sva se po končani prireditvi dogovorila, da bomo v *Lovcu* objavili rezultate tega tekmovanja in da bom kot udeleženi vodnik dodal tudi svoj pogled na to prireditev. Poročilo o vsaki tekmi objavi en predstavnik izmed organizatorjev, še pogosteje pa član sodniškega zbora. Tokrat ga bom za spremembo napisal kot tekmovalce.

Kot je razvidno iz naslova članka, je tokratna preizkušnja potekala na mednarodni ravni in s podelitvijo naslovov *kandidat za mednarodnega prvaka v delu (CACIT)* ter *kandidat za državnega prvaka v delu (CACT)*; oboje s pripadajočima

»rezervama«. Ob tej priložnosti je organizator, **Obalno-Kraško kinološko društvo (LKD) Koper** s sodelovanjem **Lovske družine (LD) Šmarje in Lovske zveze (LZ) Koper**, izdal katalog z imeni glavnih sodelavcev, sodnikov in tekmovalcev. Naj jih navedem; organizacijski odbor: **Elvis Belina, Zvezdan Primožič in Milan Burić**, strokovni vodja tekme je bil **Boris Bajić**, delegat Kinološke zveze Slovenije je bil Tomaž Burazer, vodja prireditve **Milan Burić**, terenska spremljevalca skupin pa **Matej Bandelj** in **Žarko Martinjak**. Za veterinarsko službo je poskrbela **Veterinarska ambulanta Hrpelje**. Sodniški senat so sestavljali **Milan Čulinović** iz Hrvaške ter **Jože Batič, Tomaž Burazer in Matej Lah** iz Slovenije. Za prireditveni ali bolje rečeno »protokolarni« prostor je bilo izbrano lovsko strelišče v Šmarjah nad Koprom, kjer je tudi stavba s sedežem LZ Koper. Od tam se z vrha ploščadi razteza čudovit pogled na del naše obale in bližnji Tržaški zaliv.

Začelo se je že zgodaj zjutraj

Ob prihodu so nas še nekoliko sramežljivo ogrevali prvi sončni žarki. Pričakala nas je dobrodošlica v obliki kave in peciva, predvsem pa topel nasmeh »mame« (mišljeno v najboljšem pomenu besede!) Obalno-Kraškega LKD, prijazne gospe **Darje Bandelj**. Komaj smo se udeleženci med seboj pozdravili, že nas je lovška trobenta sklicala k uradnemu odprtju tekme. Zvrstili so se govori predsednika Obalno-Kraškega LKD **Zvezdana Primožiča**, predsednika gostujoče LD Šmarje, **Bogdana Orliča** in predsednika LZ Koper **Fabia Steffeta**. Končno besedo je prevzel vodja sodniškega zbora Tomaž Burazer, ki je po uvodnem pozdravu v imenu celotnega sodniškega zbora prešel na strokovni del tekmovanja. Menil je, da med nami vodniki ni pravih novincev, zato se v podrobnosti *Pravilnika za ocenjevanje dela jazbečarjev na VUP* ni veliko spuščal.

Sledil je žreb vrstnega reda štartnih števil tekmovalcev. Opazovalci so omenili, da so v tem uradnem delu pogrešali

kratko predstavitev vsakega posameznega vodnika in predvsem njegovega psa. Od tistega trenutka pa je šlo zares! Najprej so morali naši psi pokazati stopnjo (kakovost) izšolanosti z odložljivostjo in strelomirnostjo psa. Po prvih dveh minutah odložitve je namreč eden od pomočnikov s šibrenico oddal dva zaporedna strela, nakar smo morali vodniki počakati še nadaljnjih pet minut, preden smo smeli oditi po svoje, na določenem mestu, odložene pse. To disciplino je z odliko opravilo vseh šest tekmujočih psov.

Del sodnikov, njihovih spremljevalcev in vodnikov ter del opazovalcev se je takoj nato odpeljal na enega od prireditvenih prostorov, navzdol nekam proti reki Dragonji. Drugi skupini pa je organizator namenil neki drug, meni neznan tekmovalni teren. Naša kolona vozil se je iz Šmarij spustila po ozkih poteh vse do slovenske mejne reke in pri tem prečkala nekaj manjših, v breg stisnjenih in vsaj za nas obiskovalce precej idiličnih vasic.

Kot prvo delovno disciplino so

morali psi opraviti *delo po umetni krvni sledi*. Po navedbah sodnika, ki je ocenjeval pse iz naše skupine, so bile sledi položene v dokaj zahtevnih terenskih razmerah dan prej. To smo vodniki resnično občutili, ko so nas psi vodili po spolzkih in vlažnih tleh, poraščenih s precej gostim bodičastim podrastjem. Tudi zapeljevalnih sledi zdrave divjadi ni manjkalo, kar je delo na umetni krvni sledi zelo približalo razmeram, ki jih srečamo pri zasledovanju obstreljene parkljaste divjadi. Kljub temu so preizkus bolj ali manj uspešno opravili vsi psi.

Naslednja disciplina naj bi obsegala preizkus *sledoglasnosti*. Sem sodi ocenjevanje *sledoglasnosti, sledovoljnosti, zanesljivosti dela na sledi in kakovost pasjega nosu*. Vendar zaradi splošnega pomanjkanja poljskih zajcev v slovenskih loviščih na VUP-u tega sklopa disciplin sodniki ne ocenjujejo, pač pa upoštevajo ocene, ki jih je posamezni pes prejel na PNZ-ju.

Nato smo lahko prešli na naslednjo disciplino, to je šarjenje, kamor sodita tudi *vodljivost in vedenje psa na stojišču*. Pri šarjenju se vodnik postavi pred predel poraščenega terena, pes pa mora tisti del gošče preiskati oziroma prešariti in po možnosti dvigniti divjad. Poudarek ni na dvigu in gonji divjadi, pač pa na jazbečarjevi sposobnosti, da samostojno in natančno preišče določen teren.

Po opravljenem delu smo se morali vodniki v določeni medsebojni razdalji postaviti na rob gozda in pse odločiti poleg sebe: pripete na povodec ali prosto odložljive. V gozdu so spremljevalci z močnim oglašanjem in občasnimi streli uprizorili krajši pogon. Naloga psov je bila, da so ves čas mirni in tihi ostali ob svojih vodnikih; da so se vedli kot na stojišču pravega lova.

Med celotnim potekom preizkušnje sodniki ocenjujejo *splošno vodljivost psa*. Pri tem ne ocenjujejo zgolj, s kolikšno natančnostjo pes spremlja vodnika ob njegovi nogi (spet lahko prost ali pripet na povodec), ali pravilno sede vsakokrat, ko se vodnik ustavi, pač pa ocenjujejo njegovo splošno vedenje. Tako sme sodnik psu znižati oceno, če se živčno oglašča in laja brez vsakega razloga, če je napadalen do drugih psov ali celo ljudi.

Delo v rovu

Po vrnitvi na uradni prireditveni prostor sta nas čakali topla malica in pijača. Hoja po terenu nam je vzbudila precejšen tek, za

Foto: Leo Fabiani

Skupna fotografija

konec oktobra nenavadno visoke temperature in dopoldansko sonce pa nas je tudi dodobra »izsušilo«. Tam pa je bilo vsega dovolj! Ko smo se okrepčali, smo se vodniki pod vodstvom sodnikov podali opravljati zadnjo disciplino: *delo v rovu*. Koprski umetni rov za preizkus psov jamarjev je urejen v neposredni bližini prireditvenega prostora, zato smo se tja odpravili peš. Jazbečarji skupaj z nekaterimi pasmami terierjev namreč sodijo v pasemsko skupino psov jamarjev in čeprav v naših loviščih le še redko jamarimo, morata jazbečar in terier pokazati svoje prvinske delovne sposobnosti tudi za delo v umetnem rovu.

Koprski umetni rov je v celoti ograjen z mrežo, predvsem zato, da bi v primerni razdalji zadržal radovedne opazovalce, pa tudi preprečil morebiten pobeg lisice ali jazbeca (divjadi, s pomočjo katere preizkušamo delo psa pod zemljo). Umeten rov za tovrstne preizkušnje je zgrajen v obliki peterokotnika z natančno določenimi merami. Na vsakih nekaj metrov ga prekinja malo večji prostor, približne velikosti 50 x 50 cm, ki naj bi ponazarjal »kotel«, večinoma prisoten v naravni jazbini. Na koncu rova sta še dva predela: prvi je okrogel s premično rešetko, drugi pa pravokoten, v katerega se lisica ali jazbec po vztrajnem napadanju psa lahko umakneta ali, kot temu rečemo strokovno, »izskočita«. Vse skupaj je pokrito s težkimi ploščami, da je v rovu popolna tema, kot je tudi v naravnih rovih.

Ko so pomočniki spustili lisico skozi celoten rov in jo zaprli za premično rešetko, je delo v rovu, drug za drugim, opravljalo vseh šest tekmovalnih psov. Sodniki

so pri vsakem od njih ocenjevali štiri discipline:

- *ostrost*, ko mora pes na hitro preiskati rov in najti lisico ter jo vztrajno napadati. Prej omenjena premična rešetka služi, da pes in lisica nikoli ne prideta v neposreden stik in tako ne poškodujeta drug drugega. Z vztrajnim napadanjem in potiskanjem premične rešetke mora pes lisico prisiliti k umiku v zadnji kotel;

- *vztrajnost*: pes mora vztrajno in neprekinjeno napadati lisico;

- *voljo do dela*: sodniki ocenjujejo značaj/temperament psa, njegovo hrabrost in srčnost;

- *glas v rovu*: pred lisico mora pes vztrajno lajati, brez prekinitve. V naravnem rovu je tak vztrajen lajež pred lisico, predvsem pa pred jazbecem, do katerega želimo priti z izkopavanjem, bistvenega pomena, da lahko natančno določimo mesto kotla.

Po videzu sodeč smo bili vsi vodniki zadovoljni z delom svojih psov. Tekmovalnega dela je bilo konec in čakali smo samo še na rezultate – prisojene sodniške ocene; prišle so slabo uro pozneje.

Razglasitev rezultatov

V imenu sodniškega zbora je Burazer pohvalil zelo dobro pripravo in izvedbo preizkušnje. Celoten potek je bil tekoč, brez zastojev in kakršnihkoli težav. Po njegovem mnenju pa so bili posebej pohvalni doseženi rezultati vseh šestih tekmovalnih parov. Vseh šest tekmovalcev je namreč uspešno opravilo vse discipline VUP-a. Še več, pet od šestih psov se je uvrstilo v sam vrh, to je v I. nagradni razred! Prvo mesto naj bi si delili kar trije psi z doseženim najvišjim mogočim zbiranjem točk, to je 412 točkami, vendar je primat

zaslužno pripadel najmlajšemu psu oziroma tokrat psički. Sodniki so bili enoglasnega mnenja, da je tokrat tekmovala izjemno kakovostna tekmovalna ekipa, ki je lahko v ponos slovenski lovski kinologiji.

Posamično so bili razglašeni naslednji rezultati, opremljeni s spominskimi in praktičnimi darili:

- prvo mesto vodnik **Robert Bandelj** (Slovenija) z le dobro leto (!) staro kratkodlakom jazbečarko po imenu **Perla Levant Ostri**: 412 točk, I. nagradni razred, CACIT in CACT-SLO,

- drugo mesto vodnik **Leo Fabiani** (Slovenija) s štiriletnim resastim jazbečarjem po imenu **Tüsöksori - Ugraszo Jäger (Fritz)**: prav tako s 412 točkami, I. nagradni razred, R. CACIT in R. CACT-SLO,

- tretje mesto **Gino D'Angelo** (Italija) s šestletnim resastim jazbečarjem po imenu **As**: 412 točk in I. nagradni razred,

- četrto mesto **Robert Vidervol** (Slovenija) s štiriletnim resastim jazbečarjem po imenu **Charming Tails Wake Me Up At 5**: 398 točk in I. nagradni razred,

- peto mesto **Jana Pagon** (Slovenija) s triletnim kratkodlakim jazbečarjem po imenu **Gus Levant Ostri**: 380 točk in I. nagradni razred,

- šesto mesto **Aljaž Čermelj** (Slovenija) z enoletno kratkodlakom jazbečarko po imenu **Michele Z Raholin**: 313 točk in II. nagradni razred.

Ob koncu razglasitve sem v skupini tekmujočih kot najstarejši vodnik imel čast, da sem se smel v imenu tekmovalcev javno zahvaliti in obenem čestitati organizatorju ter vsem sodelujočim pomočnikom VUP-a

za odlično pripravljeno in izpe-
ljano preizkušnjo, sodniškemu
zboru pa za opravljeno korektno
sojenje. Sodelovanje na taki tek-
mi, z vrhunsko organizacijo in
prvovrstno tekmovalno konku-
renco, je verjetno želja vsakega
vodnika z dobro pripravljenim
psom.

Naj članek končam še z osebnim vtisom. Ko sem začel šolati svojega Fritza in spoznal njegove delovne sposobnosti, sem si zadal

zelo visok cilj: na VUP doseči 412 točk, kar je na tovrstni prireditvi najvišji mogoč rezultat. To mi je uspelo, zato se s svojim zvestim pomočnikom umikava z nadaljnjih VUP-ov, organiziranih v Sloveniji.

V veselem vzdušju in zelo prijetni družbi smo dan sklenili ob poslovnem kozarcu penine in ob zahajajočem soncu, ki je tonilo onkraj Jadrana.

Leo Fabiani

PNZ in UP šarivcev, PNZ prinašalcev ter mladinska in vzrejna preizkušnja prepeličarjev

V soboto, 15. oktobra 2022, smo v Podragi (Lovska družina (LD) Vojkovo - Podnanos) pod okriljem Lovsko-kinološkega društva (LKD) Gorica - Nova Gorica prevzeli izvedbo preizkušnje naravnih zasnov in uporabnostne preizkušnje šarivcev, preizkušnje naravnih zasnov prinašalcev ter mladinske in vzrejne preizkušnje prepeličarjev.

Naselje Podraga leži med Podnanosom in Vipavo v Zgornji Vipavski dolini pod Nanosom. Na prireditvi sta se prijavila zgolj dva vodnika psov, vendar s skupno šestimi psi. Vsekakor je izstopal vodnik s kar petimi psi. Glavni kinološki sodnik za pse prinašalce je bil **Jože Rus**. Pri ocenjevanju sta mu pomagala **Joško Vidmar**, tajnik LKD Gorica - Nova Gorica, in **Jani Sirk**, vodja prireditve, ki prihaja iz istega LKD.

Začeli smo s pozdravnim nagovorom kinološkega sodnika, ki je že v samem začetku poudaril, da so pravila jasna in enaka za mlade in tudi starejše pse. V imenu LKD Gorica - Nova Gorica nas je pozdravil predsednik **Primož**

Bone. Nazadnje je sledil še lovski pozdrav kinologa LD Vojkovo - Podnanos **Valterja Likarja**. Na prireditvi sta sodelovala tudi dva lovski pripravnika.

Preizkuse psov smo začeli z ocenjevanjem psov in njihovim odzivom na strel. Nato smo se preselili na praktičen preizkus in ocenjevanje njihovega dela v bližino Podraškega jezusa in v tamkajšnji sadovnjak. Po izpustu fazana/race sta se začela iskanje in prinašanje plena k vodniku. Najhitreje je z delom končal pes starejše lastnice, ki je časovno in orientacijsko pravilno prikazal izjemno hitrost pri iskanju plena. Vsi psi so tudi drugo nalogo opravili z zelo dobro oceno. Po krajšem premoru smo se preselili za opravljanje vodnega dela na tamkajšnji Podraški jez. Na izpust mrtve ptice (fazana/raca) se je prvi izmed šestih psov pogljal v vodo in gospodarju uspešno prinesel ptico iz vode. Nekateri psi so imeli pri orientaciji manjše težave, vendar so prinašanje iz vode kljub temu uspešno opravili vsi psi.

Pred poldnevom smo se vsi skupaj odpravili na zaslužen toplo malico v bližnjo ribiško kočico, kjer so nas postregli z dišečimi pečenicami in kozarčkom domačega podraškega vina. Prireditvi smo sklenili s podeljevanjem potrdil vsem udeležencem tekmovalcem in se jim zahvalili za sodelovanje.

Vodstvo LD Vojkovo - Podnanos

Kinološki sodnik Jože Rus (levo) med navajanjem pravil

Predvidena legla lovskih psov

Nemški lovski terier (SLRLt):

Oče: 5/I,
mati: 5/I, 23. 1. 2023.
Marko Kogelnik,
Podklanc 5,
2370 Dravograd.
Tel.: 031/619-306.

Brak-jazbečar (SLRBj):

Oče: 4/II, mati: 4/II, 12. 2. 2023.
Ivan Vivod,
Mala Gora 2,
3206 Stranice.
Tel.: 041/493-375.

Brandl brak (SLRBrb):

Oče: 4/I, mati: 4/I, 4. 2. 2023.
Janko Strniša,
Loka pri Zidanem Mostu 21,
1434 Loka pri Zidanem Mostu.
Tel.: 041/750-330.

Labradorec (SLRLR):

Oče: 5/PNZ, mati: 5/PNZ, 27. 1. 2023.
Melita Ancelj,
Dvor 38, 3240 Šmarje pri Jelšah.
Tel.: 040/414-314.

Kinološka zveza Slovenije

Iskanje in prinašanje plena k vodniku

se za uspešno organizacijo izvedbe zahvaljuje vsem sodelujočim, še posebno kinološkim sodnikom in glavnemu organizatorju. Posebna

zahvala velja lovčemu iz LD Vojkovo - Podnanos (kuharjem).

Valter Likar,

kinolog LD Vojkovo - Podnanos

MALI OGLASI

Orožje in lovška optika

Prodaj boroveljsko bokarico, izdelek puškarske Sodie, kal. 16/7 x 57 R, z dolgo gravirano glavo in montiranim strelnim daljnogledom B. Nickel 2,5-9 x F/D/S, križ 1 (odlično ohranjena); **pištolo** Peter Stahl, kal. .45, z nabojnikom na 13 nabojev, odlično ohranjena, kot nova. Tel.: 041/698-679.

Prodaj več pušk: MK-puško Brno 2, kal. .22 LR, in **MK-puško** Baikal, kal. .22 LR, **šibrenico** Robust, kal. 16 - 16; **šibrenico** IŽ-27, kal. 12/12; **repetirno risanico** Steyr, kal. 7 x 64, **repetirno risanico** Steyr, kal. 6,5 x 57; **kombinirko** Češka Zbrojevka - Brno ZH-304, kal. 12/7 x 57 R, in **risanico** Hammerless, kal. 6,5 x 58 R. Prodaj samo v kompletu s kovinsko omara. Tel.: 040/667-929.

Kupim kombinirano lovsko puško z ejektorji. Tel.: 070/298-475.

Prodaj repetirno risanico Mauser, M 24, kal. 8 x 57 JS. Tel.: 041/707-628.

Prodaj češko kombinirko Brno, kal. 7 x 57 R/12. Cena: 250 €. Tel.: 051/340-009.

Lovski psi

Prodaj mladiče pasme nemški kratkodlaki ptičar. Na voljo

FEBRUAR									
Datum	Luna	Sonce	zora/mrak (navt.)						
	vzide	zaide	vzide	zaide	začet.	konec			
1. Sr	12:50	4:45	7:25	17:07	6:17	18:14			
2. Če	13:39	5:42	7:24	17:08	6:16	18:16			
3. Pe	14:35	6:30	7:23	17:10	6:15	18:17			
4. So	15:39	7:09	7:21	17:11	6:14	18:18			
5. Ne	16:44	7:40	7:20	17:13	6:12	18:20			
6. Po	17:51	8:05	7:19	17:14	6:11	18:21			
7. To	18:57	8:25	7:17	17:16	6:10	18:22			
8. Sr	20:03	8:44	7:16	17:17	6:09	18:24			
9. Če	21:09	9:00	7:14	17:19	6:08	18:25			
10. Pe	22:16	9:17	7:13	17:20	6:06	18:26			
11. So	23:26	9:34	7:12	17:22	6:05	18:28			
12. Ne	—	9:53	7:10	17:23	6:04	18:29			
13. Po	0:38	10:16	7:08	17:25	6:02	18:30			
14. To	1:55	10:46	7:07	17:26	6:01	18:32			
15. Sr	3:12	11:27	7:05	17:28	6:00	18:33			
16. Če	4:25	12:22	7:04	17:29	5:58	18:34			
17. Pe	5:30	13:33	7:02	17:31	5:57	18:36			
18. So	6:20	14:55	7:01	17:32	5:55	18:37			
19. Ne	6:59	16:22	6:59	17:34	5:54	18:39			
20. Po	7:28	17:49	6:57	17:35	5:52	18:40			
21. To	7:52	19:12	6:55	17:36	5:51	18:41			
22. Sr	8:13	20:31	6:54	17:38	5:49	18:43			
23. Če	8:32	21:49	6:52	17:39	5:47	18:44			
24. Pe	8:52	23:05	6:50	17:41	5:46	18:45			
25. So	9:14	—	6:49	17:42	5:44	18:47			
26. Ne	9:39	0:18	6:47	17:44	5:42	18:48			
27. Po	10:09	1:30	6:45	17:45	5:41	18:50			
28. To	10:46	2:37	6:43	17:47	5:39	18:51			

Vse foto: Osební archiv Valterja Likarja

sta še dva samčka in dve samički. En samec in ena samička - serca, druga dva sta rjavca. Mati: Chilli Hastrmanek, opravljene vse preizkušnje, Sezunov Memorial 2021: tretje mesto, odlična telesna ocena, izreden lovski značaj, potomka nemško-čeških vzrejenih linij. Oče: KS Bajar Norenfield, opravljene vse preizkušnje, dvakratni zmagovalac VUP Češka in VUP Madžarska, IKP: vse točke, Klemannova preizkušnja 2022: vse točke, odlična telesna ocena, rjavec, potomec madžarsko-nemških linij, izjemen lovski in osebnostni značaj. Mladiči bodo na voljo od 22. 2. naprej, rezervacije sprejemamo na tel. št.: 070/806-905.

Prodajam mladiče pasme bosanski gonič - barak: dva samca in

samico, poležene 17. 5. 2022. Psi imajo rodovnik, so čipirani in dvakrat cepljeni. Psi že pridno delajo v lovišču in so potomci odličnih, delovnih staršev. Tel.: 051/254-681.

Prodajam mladičko pasme resasti istrski gonič. Psička Aja je bila poležena 18. 8. 2022 in je potomka odličnih staršev. Je cepljena, čipirana, z rodovnikom. Tel.: 041/685-664 (Janez).

Drugo

Kupim ali zamenjam lovsko literaturo od leta 1910 do 1946 in vse lovske knjige, ki so izšle do tistega leta. Tel.: 051/611-377.

Prodajam redno vzdrževan in zelo dobro ohranjen **avtomobil**

Subaru Outback 2.0 D Unlimited, 4 x 4, avtomatik, letnik 2015, usnjeni sedeži, z vso serijsko dodatno opremo. Prevoženih 305.000 km, garažiran, nekaramboliran. Odli-

čen za terensko uporabo. Tel.: 041/725-525 (Žiga).

Prodajam pasti - dvigalke Conibear za lov kun (27 €). Tel.: 041/868-739.

Mali oglasi

Male oglase (besedilo in dokazilo o vplačilu) sprejemamo na elektronski naslov: lovec@lovska-zveza.si ali na naslov uredništva revije.

Cene malih oglasov: do 15 besed 4 €, od 15 do 25 besed 5 €, od 25 do 30 besed 6 €, za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.

Male oglase je treba plačati vnaprej. Položnic ne pošiljamo. Preštete besede in ustrezno vsoto nakažite na TRR Lvske zveze Slovenije: Nova Ljubljanska banka, d. d., št.: SI56 02010-0015687097; SWIFT oz. BIC koda: LJBSI2X.

Sključ naj se glasi: SI 00 in zaven datum plačila. Primer za nakazilo 18. 9. 2015: SI 00 18092015.

Pod namen plačila morate obvezno napisati: MALI OGLAS.

DOBER POGLED
udaja o lovstvu

Termini predvajanja februarske oddaje Dober pogled
TV STUDIO BISTRICA: četrtek, 23. 2. 2023 ob 20.00, sobota, 25. 2. 2023, ob 20.00 in nedelja, 26. 2. 2023 ob 11.00.
VTV VELENJE: četrtek, 23. 2. 2023 ob 21.20.
TV IDEA MURSKA SOBOTA: torek, 28. 2. 2023, ob 19.00 in 20.45.
GTV KRANJ: torek, 28. 2. 2023, ob 19.35 in sredo, 1. 3. 2023, ob 18.00.
VAŠ KANAL NOVO MESTO: četrtek, 23. 2. 2023, ob 22.00 in petek, 24. 2. 2023, ob 10.00.
ATM KRANJSKA GORA: sobota, 25. 2. 2023, ob 20.00.
TV PTUJ: sobota, 4. 3. 2023, ob 21.00 in nedelja, 5. 3. 2023, ob 10.00.
ETV HD ZAGORJE OB SAVI: četrtek, 2. 3. 2023, ob 20.00.
TV ORMOŽ: petek, 3. 3. 2023, ob 20.00 in nedelja, 5. 3. 2023, ob 10.00.
ORON TV NOTRANJSKA: sobota, 25. 2. 2023, ob 18.00, ponedeljek, 27. 2. 2023, ob 20.00 in sredo, 1. 3. 2023 ob 10.00.
Navedeni termini objav so predvideni. Ker lahko nastanejo spremembe, vas prosimo, da spremljate aktualne TV-sporede posameznih TV-postaj.
Če želite, da je v oddaji predstavljeno tudi delo vaše lovske družine, nas lahko pokličete na telefonsko številko 031/273-825 (Erika).

Društvo LJUBITELJEV PTIČARJEV in Vzrejna Komisija za PTIČARJE
v sodelovanju z LD Hotedršica organizira

PREIZKUŠNJO ZANESLJIVOSTI PRINAŠANJA IZGUBLJENEGA (PZPI)

11. marca 2022 v lovišču LD Hotedršica. Zbor bo ob 8. uri pri lovskem domu LD Hotedršica, Hotedršica 61a, 1372 Hotedršica. Stroške preizkušnje, 50 EUR za nečlane društva, plačate na TRR Društva ljubiteljev ptičarjev: 02030 - 0253852458, s pripisom "za PZPI 2023". Vodnik mora imeti veljavno lovsko izkaznico, lovsko puško, člansko izkaznico DLP, originalen rodovnik in obvezno veterinarsko potrdilo o cepljenju proti steklini. Prijavo s fotokopijo obeh strani rodovnika in potrdilom o plačani prijavnini za preizkušnjo pošljite na naslov: Lidija Smigoc, Bukovci 4, 2281 Markovci. Na istem naslovu dobite prijavnico (Obr. P, št. 1), mobilni 031 616 283 ali e-naslov: siviljstvo.smigoc@gmail.com. Odrasle lisice naj prinesejo vodniki sami in jih oddajo najmanj dve uri pred začetkom vodji preizkušnje Albinu Trevenu. Zadnji rok prijave: 5. marec 2023.

LOVSKO-KINOLOŠKO DRUŠTVO (LKD) GORICA – NOVA GORICA
organizira

TEČAJ OSNOVNEGA ŠOLANJA LOVSKIH PSOVP-1

Tečaj je namenjen šolanju mladih psov. Po dogovoru s tečajniki bo potekal dvakrat na teden v večernem času. Glede na število in bivališče prijavljenih tečajnikov bo tečaj v Volčah pri Tolminu in v Lokavcu pri Ajdovščini.

Za člane LKD Gorica – Nova Gorica in člane lovskih družin, ki sofinancirajo delovanje LKD Gorica – Nova Gorica, bo tečaj brezplačen, za preostale udeležence bo cena 120 evrov. O datumu in kraju bodo prijavljeni tečajniki obveščeni.

Na tečaj se prijavite tako, da izpolnite spletno ali običajno prijavnico na spletni strani LKD Gorica – Nova Gorica (<https://www.lkd-gorica.si/sl/content/lkd-gorica/akti.html>).

Za dodatne informacije o tečaju pokličite 041/695-660 (Ivo Leban), 041/478-388 (Angel Vidmar) ali 041/853-396 (Joško Vidmar).

Raztegljiv in nastavljiv tripod z naslonom za puško. Omogoča streljanje stoje, čepe ali leže.

179,00 €
161,10 €

www.avantura.info

Lovska palica PRIMOS Trigger Stick GEN 3 - tripod

Avantura Trade d.o.o. Ljubljanska c. 44, 6230 Postojna
05 726 40 70 | info@avantura.info

Termo čevlji

Trpežni, izredno topli in lahki ter povsem nepremočljivi čevlji so udobni in nudijo dober oprijem na različnih podlagah. Združujejo prednost klasičnega gojzarja in škornja. Tako toplih in lahkih čevljev verjetno še niste imeli.

Velikosti od 39 do 47

Cena: 68,00 €

INFORMACIJE IN NAROČILA: info@beluga.si, www.beluga.si

TEHNOOPTIKA

SMOLNIKAR d.o.o.
Brodarjeva ulica 13,
1231 Ljubljana-Crnuče
tel./fax: 01/426 32 72
e-mail: tehnootika@siol.net
www.tehnootika-smolnikar.si

NIKON Prostaff 5 8x42
Akcijska cena: 199,00 €

NIKON Monarch 5 8x42
Akcijska cena: 319,00 €

Servis dvogledov in strelnih daljnogledov!

SLOVARMS

Lovska trgovina SloVArms d.o.o.

www.slovarms.si

DIVAČA, Kraška cesta 67,

URNIK:

Tel.: 05 620 22 08 Pon.-Pet.: 14:00 - 19:00

E-mail: info@slovarms.si

DOSEŽENA VIZIJA

J.P. SAUER & SOHN

Blaser

LIEMKE

MINOX

SWAROVSKI
OPTIK

NIELSEN
SONIC

RCC

freyr & devik

Verney-Carron

DDoptics

RÖWA
Röbber | AUSTRIA

TITAN 6

KKC
of Norway

STRASSER

STEINER
GERMANY

Nova enocevna prelamača Merkel K5

AU
ASE UTRA

Dušilec zvoka ASE UTRA RADIEN

**Puškarstvo
Špendal**

Prodaja vrhunskih izdelkov

Optike: Swarovski, Kahles, Zeiss, Delta, Aimpoint, MTC, Pard, Pulsar

Puške: Merkel, Haenel, Blaser, Steyr Mannlicher, CZ, Heym, FX Airguns, Mauser, pištole Glock

Strelivo: RWS, Geco, Blaser, KJG, Sellier&Bellot, Rottweil, Sax, LFB, Nobel Sport Italia, GGG, Hornady

Oblačila: Chevalier, Sitka, Merkel Gear

Razno: 3HGR jermenji, Niggeloh, Marsupio

gsm 041 399 307 ali 031 393 664

email puskarstvo@siol.net

trgovina <http://guns-spendal.com/shop/>